www.e-rara.ch

[Summa theologica]

Antonin

[Basel], [1485]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-15896

Titulus. XX. de regulis iuris

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d’imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L’éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l’imprimerie jusqu’au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

pedagia. thelonia ⁊ exactiones alias. quibus ſuis
regibus ⁊ principibus ſeu alijs perſonis ſecula-
ribus exhibendas minime obligantur. Nicolaus
Quanto ſtudioſius Bonifacius Laudabilis Bñ
dictus Sacra nr̃a religio ¶ Item nulla ſoror no
ſtri ordinis aſſumi pt̃ ꝑ quemcunq; ad aliquã ab
batiam vel regimẽ alicuius monaſterij alterius ꝓfeſ
ſionis ſine licẽtia ſedis aplice. faciente de ſtatuto
h' mentionẽ expſſam Bene Ut monialis Item
ex ꝑdicto priuilegio bonifacij qđ incipit virtute cõ
ſpicuos. Et ꝑ gre. vndecimum innouato. hoc h̃r
vz. Cõcedimus q; vobis vt de illis que in orna-
mentis vel ꝑ eis aut libris fabrica luminaribus an
niuerſario ſeptĩo viceſimo triceſimo ſeu alijs ad
ꝑpetuũ cultũ diuinũ. ſeu pro pietãtijs aut victu
ad ſuſtentationẽ veſtrã. vel indumentis necnõ ꝓ
annuis cenſibus retinendis. ad quoꝝ ſolutionem
alique domus veſtri ordinis obligate noſcuntur
vel de domibus. predijs. ⁊ ortis. alijſq; locis. ſm in
ſtituta veſtri ordinis oportunis. aut de his que ꝓ
h' domibus. predijs. ortis. ⁊ locis emẽdis vobis le
gantur dũmodo ꝑmiſſa nõ ↄuertantur in alios
vſus. ſ; in illos dũtaxat pro quibus relinquitur. aut
alios eis qui in hac ↄceſſione vel indulgẽtia conti
nentur. nulli canonicam portionẽ aliquã teneamini
exhibere. ⁊ ne quis a vobis vel vltimaꝝ executõi
bus voluntatũ ſeu decedentiũ heredibus ꝺ ꝑmiſſis
aut de his que vobis in vltimis voluntatibus ab
ſolute legantur. vel alias ꝓ veſtris neceſſitatibus cõ
feruntur. aliquid exigere vel extorquere ꝑſumãt
diſtrictius inhibemus ⁊c. ¶ Et nota q cũ a qui
buſdã doctoribus diceretur iſtđ priuilegiũ. ſ. q̃ ad
q̃rtã nõ dandã. tolli ꝑ clemẽtinã dudum ꝺ ſepul
turis reuocatũ extitit ꝑ martinũ q̃ntũ ⁊ ↄfirmatũ
et ad remouendũ dubiũ ⁊ declarandũ q ad q̃rtã
ſoluendam de legatis non tenentur fratres. hoc
fuit additum ꝑ martinũ quintũ vz Uerũ ne du
bitationes ac controuerſie que alias vos pluribus
laboribus ⁊ expenſis vexauerunt. de cetero vobis
fiant. ex certa ſcientia diſcernimus vt dictum eſt pri
uilegiũ gre. pape. xi. in iudicio ⁊ extra in qualibet
ſui diſpoſitione inuiolabiliter obſeruetur. nõ ob
ſtantibus ↄſtitutõibus aplicis illa ꝑſertim felicis recorda
tionis clemẽtis pape. v. ꝑdeceſſoris nr̃i. edita in
ↄcilio vienẽſi q̃ incipit dudũ. Necnõ priuilegijs
gratijs. ⁊ ↄceſſionibus aplicis in genere vel in ſpẽ
quibuſuis ꝑſonis. eccleſijs ſiue locis ↄceſſis ſub
quis forma vel expſſione verboꝝ. et ſi de eis hñda
eſſ; in ꝑñtibus mentio ſpãlis ſeu ꝑ que ꝑñtibus nõ
expſſa aut totaliter de vbo ad verbũ non inſerta
eaꝝ in toto ſeu in aliq̃ pte ſui effectus poſſ; aliqua-
liter impediri. ⁊ alijs ↄtrarijs quibuſcũq;. Nos eñi
ex nũc irritũ decernimus ⁊ inane ſi ſecus ſup his
aut eoꝝ aliqua a q̃cũq; quauis auctoritate ſcienter
vel ignoranter ↄtigerit attẽtari declarãtes clauſulã il
lã vz. ſalua tñ iuſticia illaꝝ eccãꝝ a qbus mortuoꝝ

corpa aſſumunt in oĩbus alijs debẽre itelligi ꝑterq;
in his de quibus in ipſo priuilegio ſpãlit cauetur.
q canonica portio minime exigat. Nulli ergo ⁊c.

Titulus. xx. de regulis iuris ſub vnico capitulo ex decre. ⁊ li. vi. collectis

Quia materia de
regulis iuris eſt ſatis vniuerſalis
vtilis ⁊ breuis. Ideo hic ponentur cũ
glo. ſ; abbreuiatis tñ. Et primo vi-
dendum eſt de ethimologia noĩs ipſius. Ad qđ
dicit Iſido. q regula dr̃ eo q recte ducit. nec aliqñ
alioꝛſum trahit. Alij dixerũt regulam dictam eo
q regat vel normam recte viuẽdi ꝑbeat vel qđ di
ſtortum prauũq; eſt corrigat in decre. di. iij. Glo.
ibi. Si regla nunq; alioꝛſum trahit. ergo omnis
regula eſt ius. Sed contradicit lex q regula eſt q̃
rem breuiter enarrat non vt ex ea ius fiat vt. ff. ꝺ
re. iu. l. i. Ad hoc dicas q ſi regula dicitur illud ĩ
quo aliquid ſtatuitur generaliter nõ adiũctis ex
ceptõibus ſic ex ea non ſumitur ius ⁊ ſic ſumit lex.
Sed ſi appellas regulã id qđ includit exceptões
ſuas ſecũ. ſic regula nunq; fallit. ⁊ ita Iſi. ſumit
Io. an. ¶ Dicitur aũt regula quaſi a rega. vel regla
qđ idem eſt qđ rectitudinis forma. Sicut eñi ꝑ
regulam nouit ſcriptor modũ recte ſcribendi. ſe-
cator modũ recte ſecandi. ⁊ ſic de alijs. ita ꝑ has
regulas modũ recte iudicandi ↄgnoſcimus. Qua
re autem regule iuris ponuntur in fi. decreta. aſſi
gnatur duplex ratio. Prima eſt coloratiua vz. q2
que vltimo loco dicuntur melius memorie cõ-
mendatur de ↄſe. di. ij. liquido. Scđa eſt vera et
ꝓpria. ſ. vt oſtenderetur ius nõ ſumi ex regula ſ;
regula ex iure. Si eñi poſite fuiſſent in principio
ↄpilationis. forſitã crederet aliquis q ius ſeq̃ns
ex regul' ſumeret. In fine ergo ponunt vt appare
at ex iure qđ ꝑceſſit regulas ſumi. ¶ Eſt aũt regla
ꝓprie regulariter vera q̃uis patiat exceptões ĩ ſe.
Uerũ aũt exceptiões ↄtineant ſub regula breuit di
co q quo ad ꝑtãtem verboꝝ que in ea ꝓferuntur
vlr. vel ſaltẽ indefinite affirmãdo vel negãdo ↄꝑ
hendit exceptões. alias nõ diceret exceptõ. Sicut
ſi dicerẽ. Oĩs hõ currit excepto equo titij. hec nõ
eſt exceptõ q2 equus titij nõ ↄprehendebat ſub il
la ꝓpoſitõe oĩs hõ currit. Sz ſi dico oĩs hõ currit
excepto titio. illa eſt ꝓpria exceptio. q2 ꝓpoſitõ oĩs
hõ currit bene ↄꝑhendit titium. Tollitur ergo ti
tius virtute exceptõis q̃ ad materiã de qua fit ſer
mo. ſ; q̃ ad iuris determinationẽ. exceptio nõ ↄꝑ
henditur ſub regula ↄtraria rõ ⁊ ius eſt in exce
ptõne q; in regula. Hec g̃ operatur exceptio vt illđ
qđ alias ſub vbis regule ↄprehendebatur. ad de
terminationẽ regule exceptionis virtute tollatur.
Cõſtituit aũt regula ꝑ verba que de ſui natura oĩa
ↄprehendant. ſ. ꝑ ſigna vlia affirmatiua q̃ oĩa cõ

pꝛehendunt de re.iu.oĩs Et ꝑ verba negatiua .q̄
vl'r negando excludunt oĩa de re.iu.in.vi.nemo
pt.⁊ alias Et ꝑ verba indefinita que ſimpl'r ꝓla
ta equipollent vl'ibꝫ.xxvi.c.i Et ideo oẽs regule
tradunt̃ ꝑ ſigna indefinita.affirmatiua vel nega
tiua paucis exceptis Officium aũt regule eſt pl'es
caſus ſil' iungere clauo rõnis Utrũ aũt regula ꝯſti
tuat ius nouũ vel antiquũ recitet.dubitat̃ Sub
tiliter dixerunt doc.ꝙ eſt ꝯſiderare tres ſpẽs ca/
ſuum Quidam ſunt iam determinati.⁊ in ill' re
gula non ꝯſtituit ius q2 inuenit iam ꝯſtitutum
Quidam alij ſunt excepti a legis determinatiõe
⁊ in illis ſil'r regula non ꝯſtituit ius q2 non clau
dunt̃ ſub regule determinatõe Quidam ſunt in
quibꝫ ẽ eadẽ eq̃tas q̃ in caſibꝫ determinatis a iu
re.nec tñ repiunt̃ in iure poſiti.⁊ in illis regl'a fa
cit ius.ꝓpter identitatẽ rõnis.non patientis ius
ſimiliũ caſuũ eſſe diuerſum Ego tñ nõ recedo a
verbis legis.⁊ dico ꝙ ꝑ regulã nõ ſtatuit̃ ius.ſ;
ex iure ſumit̃ regula alias nõ video quõ poſſ; di
ci regula iuris Sicut eñ in regula ligni vel ferri
neccẽ eſt matias ꝯuenire.ſ.lignũ vel ferꝝ ex quibꝫ
regula fiat.ſic neccẽ eſt in regula iur;.ius qđ ẽ in
materia ꝯueniſſe ad hoc vt poſſit inde regl'a diſpo
ni.⁊ tũc ꝓprie loquitur.l.de re.iu.alias debuiſſet
dici d' iure regulã.Et ſic dicatur ꝙ in caſibꝫ non
exp̃ſſis a iure vbi eſt ſimil' rõ regula facit ius.hoc
eſt ſine aliqua regula per iura q̃ hoc volunt de re
ſcrip.ceteꝝ.Et ſi dicat̃ ꝙ aliqne regule videntur
ꝓceſſiſſe iuris exp̃ſſe traditionẽ Dico ꝙ ius idē
eſt ꝙ rõ vt di.i.Cõſuetudo ab exordio rõnal' crea
ture ꝓceſſerat di.v.in principio Uel ſaltẽ diſpo/
ſitionẽ cõdentis regulas ius ꝓceſſit.Uidens eñ
formatoꝛ regule ſic eſſe debere de iure.qđ in eius
ſaltẽ mẽte ſedebat.formauit regulam Allegatur
tñ regula ꝑ iure.non tã ex origine q̃ ex forma Et
potioꝛ eſt cauſa ei' ꝓ q̃ facit regula Sꝫ eñ aduer
ſarius neceſſe oſtendere rõem quare in illo caſu
nõ loquat̃ regula.⁊ facit qđ dicat̃ infra vti'e.Cũ
aũt dicit hic regula iuris ſumit̃ ꝓ iure canonico
nõ ciuili.vt pꝫ in regula que de iure ciuili nõ pce
dit Hec oĩa Joh.an.in glo.ſup rubrica de re iu.
Ponent̃ aũt ipe regule ꝑ alphabetũ.vt meli'
memorie ꝯmẽdent̃ ⁊ nõ ſm ordinẽ iuris No
ta qđ dicit hiero.di.xxix.ꝙ regule ſctõꝝ patꝝ pro
tpe loco ⁊ pſona negocio.inſtante neceſſitate tra/
dite ſũt Et Jſido.ibi Sciendum eſt ꝙ pluraq;
capitula ex cauſa.ex loco.ex tpe.ex perſona conſi/
deranda ſunt.quorum modi quia meduli' non
indagant̃.in erroꝛis labirintũ nõnulli intricãdo
impingunt̃.cũ ante iudicant ꝙ intelligant.ante
inculpant q̃ iterato lecta ꝑquirant Exempla po
nũtur in di.ſeq̃ntibꝫ d' diuerſis ordinatõibꝫ fcris
ab eccleſia

Acceſſoꝛiũ naturã ſequi

cõgruit principalis Hec regula ſũptã eſt ex.l.ff.
eo.ti.cũ principal' Pone caſũ in principali ꝯſtru
cto q2 dr̃ deſtructum ⁊ acceſſorium.xvi.q.vij.et
hoc diximus Jtem ſi cauſa principalis matrimo
nij ꝯmittit̃.ſic ⁊ acceſſoriũ.ſ.dotꝭ de do.poſt di.re
de prudentia Sꝫ ꝯtra de iureiurã.debitores.⁊
c.cum contingat ⁊ ſupra ti.eo.l.licet vbi tenet ac
ceſſorium ⁊ nõ principale So.illud ꝓpter piculũ
aĩe.qđ eueniret ſi nõ ſeruaret̃ iuramentũ.⁊ dic vt
in ꝓdicto decre.cũ ꝯtingat Jo.an Multa alia ibi
vide Poteſt ſic extẽdi Fides viua ẽ principale
vt fũdamentũ in ſtatu ſpũali Opa de genere bo
norũ ſunt acceſſoriũ Remota fide nil boni meri
torij pt eſſe in hoĩe.xxviij.q.i.ſ;ex his Ubi deeſt
agnitio incõmutabilis veritatis.ſ.ꝑ fidẽ.falſa eſt
virtus etiã in optimis moribꝫ Sic in ꝑticulari
ope principale eſt intẽtio recta Acceſſoria opa q̃
ex illa fiũt q̃ ſequũtur naturã ei' vt ſint bona di.
lxxxvi.non ſatis Et mala ſunt opa ſi intẽtio ma
la In his aũt q̃ ſũt mala de ſe.non eſt bona intẽtio
et ſi videat̃ Contritio ẽ principale in pñia Cõfeſ
ſio ⁊ ſatiſfactio acceſſoria que ſequuntur naturã
eius ⁊c.

Actus legitimi cõditio

nẽ nõ recipiũt neq; diẽ Hec regula ſũpta eſt ex.l
ff.eo.ti.actus Dicunt̃ aũt actus legitimi Emãci
patio.acceptilatio.hereditatꝭ aditio.ſerui adoptõ
tutorꝭ datio.electio.poſtulatio.ſñie latio.mr̃imo
niũ ⁊ hm̃õi Exẽplũ pone in ſñia q̃ nõ dꝫ fieri ſub ꝯdi
tione vt.ij.q.vi.biduũ Jt ẽ electio nõ dꝫ fieri ſub
ꝯditõe.vt de elec.in electõibꝫ li.vi Nõ debent ẽt
fieri in diẽ.i.vſq; ad certũ tps ⁊ non vltra.ſ; ſim
plicit.nõ eñ eligit̃ q̃s vſq; ad certũ tps ſ; ſimpl'r
Nec ꝯtrahit̃ mr̃imoniũ ad tps.ſ; abſolute.xxij.
q.ij.ſolꝫ Sꝫ ꝯtra di.xviij.c.vl.⁊ lxxvi.tãta Ubi
fert̃ ſñia excõicatõis vſq; ad duos meſes Solu.
ibi ſumit̃ excõicatio ꝓ remotõe a ſacris Nã excõi
catio dꝫ eẽ ꝑpetua.x.q.i.q2 ſacerdotes Et exponi/
mus perpetuã.i.donec peniteat.xxvij.q.i.de vi/
duis Jtẽ ꝯtra de elec.cũ in veti Ubi eligẽdi ptãs
in certũ tps ꝓfert̃ So.Electio eſt ille actus legi
timus qui nõ recipit diẽ Uñ non pt canonic' ali
quẽ ſibi eligere in ꝓlatũ vſq; ad feſtũ reſurrectõ
nis Sꝫ ptãs eligẽdi nõ eſt ille actus.⁊ ideo ꝯfert
in tps vt ibi Et ꝓcurator dat̃ ad tps de ꝓcura.ſi
quẽ li.vi Jtẽ ꝯtra.vij.q.i.paſtoral'.vbi ꝓlatura ec
cleſie videt̃ dari ad tps So.in vl.glo.Ubi dr̃ ꝙ
hoc fieri pt ex diſpẽſatõe pape Jtẽ ꝯtra q2 mr̃imo
niũ licet nõ recipiat diẽ.recipit tñ ꝯditõem vt de
ꝯdi.ſup eo.So.Ueritate inſpecta.nõ eſt ibi mr̃i/
moniũ vbi nõ inuenit pur' ꝯſenſus vt ibi pꝫ.im
mo nec ſponſalia.de ſpon.c.i.li.vi Jtẽ ꝙ dctm̃ eſt
d' datione tutoris ꝙ non recipit diem.hꝫ locum
in tutore dato a iudice Secus ſi a teſtatore.Et
nota ꝙ ſicut hi actus nõ recipiunt ꝯditiõem neq;

dic̄.ita nec diſtinctionē vt in.c.pal.de elec.in ele
ctionibus. Item nota ꝙ regula iſta indiſtincte lo
quitur de actibus legitimis ꝙ non recipiunt cō
ditionē nec diem. Lex autem ſtricti⁹ dixit. Actus
legitimi qui ꝯditionē nō recipiūt ⁊c̄.q.di. Aliqui
actus ſunt qui recipiunt.aliqui nō. Et loquit̄ ipa
lex in actibus qui nō ſūt ꝯtractus ſꝫ quaſi. Cōtra
ctus.n.bn̄ recipiunt ꝯditionē.ff.de ꝯtrah.en.emp.
l.lex vendition. Jo.an.

Beneficiū eccleſiaſticū

nō poteſt licite ſine inſtitutiōe canonica poſſideri.
Pone caſum p̄.c.xvi.q.vij ſiquis deinceps. Ibi
enī dr̄ ꝙ accipiēs eccām de manu laici eſt ſuſpen
ſus.⁊ eā retinere non p̄t.vide ibi glo. Et ſic no.
hic caſū in q̄ nō currit p̄ſcriptio. Idem eſt in mri
monio carnali.xxiiij.q.v.qd̄ deo. Et de ꝯſan.⁊af.
nō debet.idem in alijs caſibus qui notantur.xvi
q.iij.clerici. Et de p̄ſcrip.cū nō liceat in glo. Su
mitur aūt hic beneficium largo mō vt ꝯp̄hendat
dignitates pſonatus eccleſias oēs cum cura ⁊ ſi
ne cura que cū titulo bn̄tur.i.q.iij.ſi quis tutor.
Sumit̄ āt interdū ſtricte vt diſtinguat̄ a p̄bēda
xij.q.ij.alienationes. Alias includit p̄bendā vt.i.
q.iij.c.vl. Alibi ſtricte ſumitur p ſol bn̄ficijs ſim
plicibus ſine cura.d̄ p̄ben.c.vl. Cū igit̄ in bn̄ficō
eccleſiaſtico requiratur canonica inſtitutio.vidē
dum eſt quid ſit inſtitutiō. Inſtituere autem eſt
ius canonicū in eccleſia vel eccleſiaſtico bn̄ficio
tribuere. Nō dic vt no.de inſtit.auctoritate. In
ueſtire āt eſt q̄ſi iuris illi⁹ poſſeſſionē ꝯferre. Acci
pit̄ tn̄ aliqn̄ vnū pro alio vt dicit ibi glo.in dcō
c.⁊ de iure cōi inſtituere ſpectat ad ep̄m.xvi.q.vij.
null⁹. Et fit inueſtitura p anulū.baculū.vel librū.
Sꝫ an capl̄m ſede vacāte poſſit inſtituere determi
natur hoc de inſti.c.i.li.vi. Et q̄ drā ſit inter colla
tionē.p̄ntationē.⁊ inſtitutionē vide de p̄ben.cuꝫ
in illis li.vi. Nō p̄t. Hec dictio p̄t poſt negatiuā
poſitam vt hic.necitatē īportat.ij.q.i.c.i. Cūꝫ āt
affirmatiue ponit̄.necitatē nō īportat.iiij.q.iij.§.
itē in criminali.v.p̄t. Licite ſupabūdat. Id.n.di
cimur poſſe.qd̄ licite poſſum⁹.xxij.ij.faciat. Ubi
d̄ multiplici poſſe. Obtineri. Cōtradicit huic regu
le.de iurepa.cura. So. Ibi nō preſcribebatur ec
cleſia tanq̄ bn̄ficiū ſꝫ vt ꝓprietas. Itē necitatꝫ cā
vel pietatꝫ vel cā īpenſi obſequij ſine canonica in
ſtitutiōe poſſidet q̄s puēr⁹ eccē.nec ex eo canonic⁹
vel beneficiat⁹ dr̄ ꝓprie.xij.q.ij.quicūqꝫ ſuffragio
xvi.q.i.poſſeſſiones ⁊.q.iij.clerici.⁊ de magiſtris
qm̄. Et de pugnātibꝰ in duello.henricus. Itē āt.
ꝯtra de elec.in geneſi. Ubi poſſeſſio dat ius eligē
di ꝙ p̄ſcriptiōe. So.p poſſeſſionē acquirit̄ ius eli
gendi ⁊ p̄ntandi ꝙ ꝓcedit ex nr̄is actibus. Inſti
tutio āt ꝓcedit ex actibꝰ alioꝝ.q̄ ad hoc vt valeat
debet eſſe canonica vt hic. In q̄ p̄cipue q̄tuor req̄
runtur. Primum ꝙ pſona ſit que poſſit inſtitue
re.xvi.q.vij.c.nullus. Sc̄dum ꝙ inſtitut⁹ ſit talis
qui poſſit inſtitui.de inſti.c.ij.quia non laic⁹ p̄t in
ſtitui. Uel ipſe idem inſtituens.eo.titulo vltimo.
Tertium ꝙ illius beneficij inſtitutio ex iure pro
prio vel deuoluto vel delegato.ad inſtituentem
pertineat eo.t.c.iij. Quartum ꝙ ſeruetur forma
conſtitutionis illius de elec.c.vi.li.vi.⁊c̄. Jo.an.

¶ Extende regulā iſtam.quia triplex eſt gen⁹ be
neficij eccā̄ſtici.ſ.bn̄ficiū ſacroꝝ.bn̄ficium ſuffra
gioꝝ.⁊ bn̄ficiū eccā̄ſticoꝝ locoꝝ. Primū.ſ.qd̄libꝫ
ſacr̄m non p̄t de iure ⁊ ad ſalute aīe obtineri.ni
ſi ſm̄ inſtitutionē canonicā.i.ordinationē eccle
ſie vt.ſ.bene diſpoſitus accedat ⁊ ſm̄ ritum eccīe.
Sc̄dꝫ ꝙ eſt cōicatio ſeu pticipatō bonoꝝ.q̄ fiūt ī
eccā ⁊ orationū ⁊ alioꝝ bonoꝝ ⁊ indulgētiaꝝ non
p̄t hr̄i niſi ſm̄ inſtitutionē eccē.i.exiſtēdo in cha
ritate.⁊ faciendo ea q̄ ordinauit eccā fienda vt cō
tinet indulgentie forma. Tertiū eſt eccā.p̄benda
et dignitas eccā̄ſtica. In qbꝰ optet ſeruari put or
dinauit eccā.vt pꝫ hic in glo.

Bona fides nō patitur

vt ſemel exactum iteꝝ exigatur. Hec regl̄a ſūpta
fuit ex.l.ff.eo.ti.bona fides. Eccleſia enim non de
bet ſuum recipere vel repetere cū augmento.ſed
ſi ſemel exactū iteꝝ exigeretꝫ augmentum reciper
xij.q.ij.fraternitas. Et habet locum hec regula
etiam in penis.que ſemel exacte ab eodem.iterū
exigi nō debēt.ad hoc.xiij.q.vij.c.vl.⁊ d̄ iudicibꝰ
at ſi clerici. Ab eodem autem ideo dixit qꝛ ſi plu
res tenerentur ad penā inſolidū.ſoluta pena per
vnū.non liberat̄ alter.xij.q.ij.cū deuotiſſimā. An
āt reoꝝ pena ſil̄ peti poſſint.dic vt notat̄.xxv.q.ij
ſi eccē. Hanc āt regulam dico verā in his quoꝝ
cā vnica exactione finitur. Unde ſi decem debeo
ipſorum ſolutōne tollitur omnis obligatio. Uñ
nō patit̄ bona fides vt illa.x.iteꝝ exigantur. Et ſi
ſoluāt̄ vt indebita repetūtur qd̄ dic vt.i.q.iij.ni
ſi de.ſo.c.vlt. Si aūt vnica exactōe non ſumitur
obligatio.puta in actione debiti viri ab vxore.et
ecōuerſo.nō hꝫ locū h̄ regula. Idē in ꝓcuratione
quā exigit ep̄s primo anno viſitās. Nā ſcdo āno
viſitās iteꝝ exigit ꝓcurationē. Et idem ex ſi necē
tate eccleſie iteꝝ eodē mō viſitaret ⁊ anno. Et ſic
p̄t intelligi illud de cenſibus.cū venerabilis. Idē
dico in actione pene vbi actū eſt in ꝯtractu ſic vt
ſ.totiēs pena ꝯmittat̄ ⁊ exigi poſſit q̄tiens cōtra
factū fuerit. Nā tūc pena ſemel exacta.iteꝝ exiget̄.
Nō eſt qꝛ ſm̄ aliam regulā. Cōtract⁹ ex ꝯuentōne
legē accipiūt. Sꝫ veritate inſpecta in his caſibus
⁊ ſilibꝰ nō eſt idē.ſꝫ aliud licet eiuſdē generꝫ. Et fa
cit h̄ regl̄a ad q̄ſtionē quā mouet Jo.xij.q.ij.mo
nemus. An ſi eccā ꝯſecuta eſt ſuū a poſſeſſore qd̄
facere p̄t vt e.q.ap̄licos. An idē poſſit petere ēt a
p̄lato.⁊ certe non qꝛ bona fides ⁊c̄. Ad penam tn̄
agere poſſet ꝯtra eū vt de re.eccle.nō alie.ſi quis.

Jo.an. ¶ Bona fides.i.ꝯſcia⁊ equitas bona Et
ꝑt extendi iſtud ꝙ exactum non debet iterū exigi
in ſolutionibus Et ꝯtra hoc faciunt vſurarij q²
cum receperint ſuum capitale.iterum exigunt il
lud dū vſurā petunt quod eſt q̄ſi aliud capitale
Tho. Et bona fides non patitur vide de vſu.in
ij.pte ti.i. Hoc etiam ſeruandum in punitiōibꝰ
Sicut em̄ non iudicat deꝰ bis in idipm̄ ſic⁊ qui
ſemel iudicatus ⁊ punitus eſt pro illo pctō non
debꝫ iteꝝ puniri Et cui deus remiſit culpam per
penitentiam non punit ad gehennam pro illa q²
pctā nō redeūt nec quo ad culpam nec quo ad ꝑe
nam. Tho. Sed ſi deus punit hic pctōrem,⁊ ille
nō emendatur ꝙ non ſoluit debitum.ideo deus
punit etiā in inferno.quia debituꝫ nō eſt ſolutū
Silr̄ in ꝯtractibꝰ.ſoluta pena non dꝫ iteꝝ exigi vt
dictum eſt in glo.

Cum ſunt partium iura

obſcura.reo fauendum eſt potius q̄ꝫ actori. Hec
regula ſumpta eſt ex lege.ff.eo.ti. fauorabiliores
Et pone caſum.iij.q.ix.iudicas Et hec regula ve
ra eſt niſi actor teneat fauorabilem cauſam.puta
mr̄imonij.libertatis teſti, vel dotis Tunc em̄ fal-
lit regula q² fauendum eſt potius actori.xxxiij.q.i
ſi quis accepit.ꝺ ꝓba, ex lr̄is Et hꝫ locū hec regu
la.non ſolum in ſententia fienda.ſed etiā iā lata
puta a duobus ordinarijs vno abſoluente ⁊ alio
ꝯdēnante Tenet em̄ ſententia ꝓ reo niſi fuerit la
ta in ſupradictꝭ caſibus ¶ Et nota ꝙ dicit obſcu
ra Si em̄ certū eſſet reum eſſe obnoxium. puni-
retur q² culpa eſt relaxare vindictam vt di.xxviij
q² ſunt Et hoc dico cum eſt certum iudici vt iudi
ci Secus ſi vt deo.de.offi.ordi.ſi ſacerdos.vel vt
hoī.iij.q.vij.iudicet Si certum eſt eum non eſſe
obnoxium abſoluitur Idem ſi dubium vt hic vi
des Sanctius eſt em̄ nocentē abſoluere q̄ꝫ inno
centem ꝯdemnare.ff.ꝺ penis abſente Et ſic in re
dubia fertur certa ſentēna Contra illud.xi.q.iij
graue ꝺ ſpon.de muliere Sed hic non eſt dubiū
imo certū q² ex quo actor nō ꝓbauit clare reꝰ dꝫ
abſolui.vi.q.vi.actor Sic no.ber.de ſpō.iuuenis
Et vide ꝺ triplici ambiguitate no.xxxiij.di.c.vi.
¶ Reo Sic dicto a re que petitur vel ſuper qua
petitur vt ꝺ v.ſig.forꝰ ¶ Actori Cōtra.ff.ꝺ iuꝺ.
l.ſi qs intentōe Ubi ambiguā ōrōnem actoris in
ſui vtilitatem interpretamur So. Illud in prin
cipio libꝫ in quo fauetur actori Iſtud in fine in q̄
fauetur reo.quod dic vt no.de reſti.ſpo.cum ad
ſedem in glo.tertia ¶ In ſūma ergo nota ꝙ in
obſcurꝭ potius fauetur reo q̄ꝫ actori niſi cauſe fa
uor aliud inducat vt dictum eſt ⁊c. Hec intelli-
gas hanc regulam in obſcuris probatōnibus in
ductis a reo.quia illas ꝯtra eum interpretamur
de proba.licet Quod dic vt infra.in regula ꝯtra
eum Jo.an.

Cū quis in ius ſuccedit

alterius iuſtā ignrantie cām cenſet̄ hēre Hec regla
ſumpta ē ex.l.ff.eo.ti.qui in alterius Et pone ca
ſum.xvi.q.iij.ſi ſacerdotes ſcd̄m tertium caſum
ibi nota.⁊.ff.depoſiti.l.i.in fi. Ubi em̄ heres ven-
dens rem depoſitam credens illam fuiſſe defūcti
non tenetur ad rem ſed ad precium Quod autē
in hac regula dr̄ veꝝ eſt ſi cum ipſo ſucceſſore a-
gatur Secus ſi ipſe agat quia certus debuit eſſe
de facto ſuo cum ad iudicium prouocat Intelli-
gitur autē hec regula de quolibet ſucceſſore, ſiue
ſit ſingularis ſiue vniuerſalis de quibꝰ dicam in
fra.is qui in ius e,ti.que videtur contra.ſꝫ nō ē.
q² ibi loquitur de iure.hic de facto Ubi ergo q̄re
retur de preſcriptiōe in qua ſufficit bona fides p̄
ſcriberet ſucceſſor bone fidei qd̄ preſcriberet p̄de-
ceſſor male fidei. Ubi āt requireret̄ titulus.ſi in
iuſtum titulum ha.uit predeceſſor qui nō dedit
cām preſcribendi.ſucceſſor qui eodem titulo vtit̄
non preſcribit.ff.ꝺ diuer.⁊ tempo.preſcrip.l.cuꝫ
heres Et aduerte q² regula iſta venit exemplifi-
catiue ad illā ignorantiā vbi ignorātia facti pro
babilis excuſat Jo.an.

Cum quid prohibetur

ꝓhibentur oīa que ſequūtur ex illo Pone caſum
in ꝓhibito a carnibꝰ q̄ ꝓhibitꝰ intelligit̄ ab oībꝰ
q̄ trahūt ſemētinā originē vt di.iiij.denicꝫ.ꝓhi
bita ꝯcupiā p legē.itelligunt̄ ꝓhibita oīa mala q̄
ſequunt̄ ex illa.ꝺ ꝯſti.nā ꝯcupiam Itē ꝓhibita
alienatione,ꝓhibita intelligitur venditio.dona-
tio.manumiſſio.⁊c.de re.eccle.nō alie.nulli Itē
ꝓhibito officio ⁊ beneficium di.lxxi.eos Itē fur
to probibito intelligitur probibita omnis illici-
ta vſurpatio rei aliene.xiiij.q.v.penale Itē probi
bita mechia.omnis illicitus concubitus prohi-
betur.xxxij.q.iiij.meretrices Et cui ꝓhibet̄ eccle
cōio.⁊ eius ſtipendia ꝓhibita intelligūtur de ap
pel.paſtoral̄ Cōcordat ad hāc regulam ſupra illa
acceſſorium

Cui licet quod plus eſt

licet vtiqꝫ qd̄ ē minꝰ Hec regula ſūpta eſt ex.l.ff.
eo.t.non debet Et fallit hec regula in caſibus ibi
no. Pone caſū Preſbiter ꝯficit in miſſa corpus
xp̄i qd̄ plus eſt.bene ergo p̄t benedicere ꝑplm qd̄
minus eſt.xcv.di.ecce. Item cui ꝯceſſum eſt teſta
ri vel filio familias de peculio caſtrenſi g̃ ⁊ dona-
re cā mortis Concor.xij.q.i.ꝑcipimus Cui ꝯmit
tūtur aīe ⁊ pecunie diſpenſande vt de dona.⁊ vꝰ.
poſt diuor.p nr̄as Cui ꝯmittit vxor corpus bene
p̄t ꝯmittere dotē ¶ Et nota ꝙ illd̄ eſt vnum bro
cardicū Cui licet plus ⁊ minus Aliud qd̄ licet
maiori ⁊ minori di.xcv.illud ſupflū Aliud ne-
gando Cui nō licet minus.nec maius de ſen.ex.

chillo℞ Et qḋ nõ licet in minori. nec in maiori.
de dec. cũ in cunctis vbi de hoc Cõtra de ↄſe. di. ij
ↄpimus Sed illud eſt ſpeciale ꝓpter cõiõnẽ Itẽ
ↄ. xxiij. q. ij. latorẽ. vbi ↄcedit cõicare ⁊ ñ oblatõez
offerre. xvij. q. iiij. miror Itẽ de torneamẽtꝫ c. i. de
rapt. c. ij. vbi ↄcedit pñia ⁊ nõ ſepultura Io. Re
gulare ẽ qḋ ħ dr niſi a minori ꝓhibeat ex cã. l' vt
ↄſulaꝰ viuis, vt ibi. l' ob aliã cãꝫ Itẽ ad negatiuã
ↄtra di. xxxvi. q eccleſiaſtici Et. i. q. i. ſi q̃ epi. vbi q̃ in
iuſte ↄtulit ordinẽ ꝑuat collatõe ordis illiꝰ ħ nõ
minoris vel maioris ſꝫm bar. lꝫ Hug. ↄtra. Sed
dic vt ſupra ꝑtie dixi Plꝰ ẽ q̃litate icludit minꝰ
ħ nõ ſp Sic plus q̃ntitate ſp includit minꝰ vt. ĩ
plus ſp Io. an.

Cõtra eũ qui legez dice

re potuit aptiꝰ ẽ iterꝑtatio faciẽda Hec regla ſũp
ta e. ex. l. ff. e. ti. in ↄtrahẽda vẽditõe Et plene liq
at iſta materia. licet de ipſa tractet de ſpõ. ex litiſ ⁊. ff
ď pac. l. veteribꝯ Tu tñ nota ꝙ obſcuritas vl' am
biguitas Aut ꝑponit in vltimis volũtatibꝯ. aut in
ↄuentõibꝯ fctis in iudicio Aut in ↄfeſſioibꝯ Aut
in ↄtractibꝯ ⁊ penis Aut in ſentẽtijs ¶ Si in vlti
mis volũtatibꝯ ſubdiſtingue. q: aut ↄſtat ď volũ
tate expſſe aut tacite. Si expſſe illa ſeruat. q: nil
eſt qḋ tm̃ debeat hoibꝯ. q̃ꝫ qḋ vltie voluntatꝫ liber
ſit ſtilus. xiij. q. ij. vltima voluntas Et de teſtam.
officij Si ↄſtat tacite vt ꝑ ↄiecturã illa ſuat. xxvi
q. vi. qui recedunt Et de teſta. requiſiti Et hoc niſi
dicta voluntas turpis eẽt vt. ff. de cõ. inſti. l. q̃daꝫ
Vel alias ↄtra ius Pone exemplũ de teſta. tua.
Si nõ ↄſtat expſſe nec tacite. ſtat verbis teſti. Ad
hoc. xiij. q. ij. is ãt De cele. miſ. in q̃dã Si ãt vba
ſint nimis larga. ſeqmur benigniꝰ ⁊ minimũ vt in
regula in obſcuris. ĩ eo. tit. Et ſic eẽt heredis elec
tio Si vo nõ apparꝫ que ps ſit benignior vel mi
nor neutra tenetur. ff. de teſta. in. l. ſi duo ſũt. Si
queraf ad quẽ ſpectat indagatio. dic ꝙ ad iudicẽ
C. de fideicõmiſ. l. volũtatis defuncti ¶ Si in iu
dicijs ſit ambiguitas ſit interꝑtatio pro ꝓferẽte
tõ. q: debitor ſp negaret ſe de hoc ſenſiſſe. C. ď an
nali excep. l. vl. Et hoc in litis exordio De hoc de
teſti. ſpo. cũ ad ſedẽ Si vo in ꝓbatõibꝯ ſit ambi
guũ iterꝑtabit ↄtra ꝓducentẽ de ↄdi. apo. ꝑ tuas
Et de ꝓba. in pñtia Debent em̃ ꝓbatões eẽ clare
de pſcrip. auditis Saluo eo ꝙ pñt teſtes obſcu
re deponẽtes interdũ itez interrogari. vt de teſti.
cũ clamor ¶ In ↄfeſſionibꝯ Si ↄfiteaf in certuꝫ
certificare cogitur. ff. de ↄfeſſ. l. certum Alioquin
acciperet qḋ magis expediet aduerſario vt ibi. Et
de ↄfeſ. c. i. In ↄtractibꝯ aut ẽ certũ de ↄſenſu. aut
de diſſenſu. aut dubiũ In primo ſtatur ei qḋ ſen
ſerũt de ſpon. c. i. In ſcḋo nil valet. xxvij. q. ij. ſuf
ficit. xxx. q. ij. c. vno De rapto. cũ cãm. xxix. q. i. §. i
Et ibi error nõ ſolũ corpis. ħ ⁊ materie venditõeꝫ
impedit Nihil em̃ tã ↄtrariũ ↄſenſui ſicut error

ff. de iudi. l. ij. Et errare eſt aliud pro alio putare
xxxviij. di. Quis Non tñ oĩs error impedit mr̃i
monium Sed error tm̃ pſone ⁊ ↄditõnis qḋ dic
vt. xxix. q. i. §. i. ⁊ in ſũma In tertio caſu ſcꝫ dũ eſt
dubiũ ſubdiſtingue Aut pt valere ſꝫm intellectũ
vniꝰ tm̃. aut vtriuſqꝫ Si ſꝫm intellectum vnius
tm̃ valeat ſꝫm quẽ valere pt. ff. de ver. obli. ſ. q̃tiens
Et hoc hꝫ locũ et in ↄtractu mr̃imoniali in foro
iudiciali In foro ãt aĩe ſtaret ei qui diſſenſiſſꝫ in
tali dubio Vt de ſpon. tua nos Si ſꝫm vtriuſqꝫ ĩ
tellectũ pt valere valeat ſꝫm ꝙ ẽ veriſiliꝰ. ff. de v.
ob. eũ qui ita Et infra in regla inſpicimꝰ. cũ ſuis
ↄcor. Si dubitaf ꝙ ſit veriſiliꝰ. ſeruat ꝙ ĩ hac
regula dr. ff. de ver. ob. l. quicqd Et hoc verꝫ cum
neuter dolum committit Si autem alter dolum
committat contra eum fiet interꝑtatio. xxij. que
ſti. v. §. ex his Et. c. quacũqꝫ Si ãt vterqꝫ ↄmittit
dolũ. ad cõem ſignificatõem recurret vt in dicta
decre. ex litteris Vbi de hoc. ⁊. xxij. q. v. ſi ẽ Et idẽ
reputat in iuramẽtis vt ibi notat In ſententijs
ſuis interꝑtari poterit ꝑſes ꝓuincie vel ꝓcurator
ceſaris. ff. de appella. ab executore in prin. Functꝰ
eſt em̃ officio ſuo ſiue male ſiue bene iudicando.
Qḋ intellige de diffinitiua ſentẽtia Sec' de int
locutoria Qḋ dic vt no. de appel. ceſſãte De fru
ctibꝯ tñ ⁊ expenſis ſupplere pt eadem die. ff. ď re.
iudi. l. paulus Et de hoc no. xxv. q. ix. §. q: ẽ. alias
ſcipit His ita in glo. xi. q. i. §. ⁊ his in glo. Et ibi
ď multiplici interꝑtatõe ¶ De legibꝯ nõ ẽ dcm̃
q: in eis nil obſcurꝫ eſt vel ambiguũ diſ. iiij. erit
Et. C. de nouo. co. ↄpo. in pma ↄſtitutõe ibi. erit
lex certa ⁊ breui ſermone ↄſcripta Si tñ ambigui
tas eẽ videret in eis recurrit ad ↄdentẽ. q: illeſio
lus interꝑtari pt q̃ ↄdere. xi. q. i. §. ex his Et idẽ
in priuilegijs q̃ ſũt leges priuate. ⁊ ꝑ eadem iura
Io. an. Et nota qḋ dicit gre. xxij. q. v. humane ꝙ
verba debent deſeruire intentõni. nõ intentio ver
bis Vbi glo. ar. potiꝰ eẽ ↄſiderandũ intentionem
alicuiꝰ qꝫ verba. i. q. i. Marchion Sꝫ hoc eſt verꝫ
cũ ↄſtat de intellectũ. alias a verbis nõ eſt receden
dũ in dubijs. ff. de l. vi. nõ aliter Et adde qḋ. xxij.
q. i. paruus dicit glo. ꝙ nõ debemꝰ ſp adherere ver
bis Verba. n. in reſcriptꝭ poſita vel ĩ legibꝯ dẽmꝰ
ↄformare eq̃tati. lꝫ verba nõ patiãt. vt de reſcrip.
cãm. de ↄſue. cũ dilectus

Cũ nõ ſtat per eum ad

quẽ ꝑtinet q̃ minꝰ ↄditio ipleat. hri dꝫ ꝑinde ac
ſi ipleta fuiſſꝫ Hec regula ſũpta eſt ex. l. ff. e. ti. in
iure ciuili Pone exemplũ in abraham. ꝑ quem
nõ ſtetit q̃ minꝰ filiũ ſuũ imolarꝫ ſꝫm dñi ꝑceptũ
Vñ ꝑinde ita gratũ fuit añ dñm. ac ſi imolaſſet
xxij. q. ij. ſi q̃libet. §. abrahã qꝫ. ⁊. c. ſe. Itẽ pone ca
ſũ qui ipedit ne ad eũ citatio ꝑueniat vt ĩ. nõ co
teſta. q̃m̃. Itẽ pt ponere in libertate legata ⁊ vt a
liquid detur heredi. ⁊ ꝑ eũ ſtat. C. de ↄdic. inter. l

pen. ⁊ vlti. Et idem in aliis legatis Et nota φ ſi
mihi quinq̃ pmiſeris ſi te vicero. tacite videtur
hoc actum vt reſiſtere poſſis. ⁊ ſic hẽtur p expſſa
Et nota φ dicit p eum ad quem ptinet Nam ſi
ſtat p alium tertium vel p impedimentum mei
ipſius tunc locũ hʒ r̃gula illa infra ĩputari quia
tunc licet non imputet̃ φ p me nõ ſtat vt ibi. nõ
tñ habebit̃ pro ĩpleto vt hic ¶ Item nota φ ſi li
bertas legata ẽ ſeruo ſi. x. heredi dedit. ⁊ p heredẽ
ſtetit q̃ min⁹ ſeruus dederit illa. x. pinde eſt ac ſi
impleta eſſet ꝯditio q̃ ille liber erit Tenet̃ tñ illa
decẽ poſtmodũ ſoluere niſi forte obtulerit ⁊ heres
nõ ſuſcepit. E. de ꝯdi. inſer. l. vl. ⁊c. Io. an.

Cũ quid vna via prohi

betur alicui. ad id alia via admitti nõ debet Põe
caſũ. xxxiii. q. v. hec imago de ꝯceſ. pben. dereliñda
Nota ergo φ cum aliquid phibetur phibent̃ et
oĩa q̃ ſequũtur ex illo vt in regula Cum quid. ſu
pra Et etiam oĩa per que poſſit pueniri ad illud
Fallit hoc interduʒ q̃ ſeruus nõ admittit̃ ĩ teſti
monium pro dño nec ꝯtra dñm. ⁊ tñ teſtificatur
de facto ſuo. dũ dr̃ p eum depoſituʒ vel ꝯmodatũ
vel ſile. iiii. q. iii. ſerui neq̃. Item qui non pt ac
cuſare denũciet ꝯ̃ iuretur quẽadmodũ in ſi. Itẽ
platus de mobilib⁹ p eccãm acquiſitis teſtari nõ
pt. ⁊ tñ in egritudine moderate põt de ipſis aliq̃
erogare. de teſta. ad hoc ¶ Satis circa hoc dici pt
φ cũ aliquid phibet̃ principalr̃ habito reſpcũ ad
phibitum nõ ad viam vel ad modũ quo phibet̃
Exẽplifica p iura in principio dicta. tunc ſuffic̃
phibita vna via. vt ad id in eius fraudẽ alia via
vel modo admitti nõ debeat vt hic. Spãle tñ eſt
in libertate. ff. de inoffi. te. l. papinian⁹ Si aũt phi
bitio principalr̃ ſe hʒ ad viam vel modũ. non ad
rẽ. tũc ſec⁹ Vñ alteri eccẽ alligat⁹ ep̃s non eligit̃
ꝯ̃ tñ poſtulatur Itẽ qui iurauit nõ accuſare hñ de
nũciat q̃ ſibi nõ eſt phibitũ deferre crimẽ Sʒ p
modũ accuſatõis phibetur ⁊c. Io. an.

Contractus ex conuẽtio

ne legẽ acipe dinoſcunt̃ Dicunt vulgares Pac
tum rũpit leges Et hoc dicit hec regula q̃ ſupra
eſt ex. l. ſi. e. ti. ꝯtractus Pone caſũ p cañ. xviii. q.
ii. eleuterius Vbi ꝯuentio inter epm dioceſanuʒ
et fundatorem inita de oblationib⁹ obueniẽtib⁹
in feſto ipſi⁹ eccleſie ſeruanda eſt Item depoſitari⁹
ſcḋm iura tenetur ſoluʒ de dolo ⁊ lata culpa q̃ dolo
ꝯparatur Si tñ interuenit ꝯuentio vt teneat̃ de le
ui ⁊ leuiſſima culpa. ⁊ caſu fortuito. illa ſeruat̃ de
depo. c. ii. Et qḋ dicit regula hic intelligas ꝯ̃ ꝯuẽ
tiõe honeſta ⁊ nõ ꝯtra bonos mores Vñ ſi ꝯuene
rit vt dolus pſtetur nõ valet ꝯuentio vt in dcã. l.
ꝯtractus Ioh. an.

Certum ẽ φ is cõmittit

in legẽ qui legis verba amplectens ꝯtra legis ni
titur voluntatẽ Pone caſum. xxii. q. iii. pleriq̃. ⁊
de elec. auaricie li. vi. Et ꝯcor. i. q. i. ſunt nonnulli
Circa regulã nõ inſiſto, pſequere ipſam vt nota.
xxii. q. iii. pleriq̃ ibi in glo. vt Nolũt quidam fa
cere ꝯtra legẽ. ſꝫ faciũt fraudem legi Facit autem
fraudem legi qui obſuat verba legis. ſꝫ mentẽ ei⁹
circumuenit. ff. de legi. fraus Fit autem fraus le
gi quatuor modis ſ. de re ad rem. i. qñ in fraudẽ
datur aliqua res vt in dicto. c. pleriq̃. ⁊ i. q. i. ſũt
nõnulli Item de pſona ad pſonam vt quis ſub
pſona alterius exercet vſuram. xlvii. diſ. ſicut nõ
ſuo Et cum marit⁹ non poteſt aliquid dare vxori
ſupponit aliam pſonam cui det vt. ff. de dona. int
vi. ⁊ vx. ſꝫ rõ Itẽ de vno ꝯtractu ad aliũ ſit fraus
legi vt cum mulier non poſſit aliquid dare viro.
fingit ſe vendere ei. ff. de dona. int vi. ⁊ vx. ſi ſpon
ſus Itẽ de vno ꝯtractu ad aliũ vt cũ mulier non
poſſit fideiubere conſtituit ſe principalem debitri
cem. ff. ad vell. quis. xxxiii. q. v. mulierem Io. an.
¶ Extendi pt ad multa. ⁊ in vſuris que palleãt̃
ſub iuſtꝫ titul' ſ. vendicatõis. emptionis. pigno
rionis. depoſiti. ſocietatis. ⁊ h⁹. de quib⁹ fraudib⁹
vſurarũ. vide in. ii. pte ti. i. c. vi. ⁊ ſequẽ. Itẽ i nõ
cõicando vel mala cõicando Item in ieiuniis et
aliis Et dicit decre. φ fraus ⁊ dolus nemi debet̃
patrocinari.

Decet conceſſũ a princi

pe bñficiũ eẽ mãſurũ Põe caſũ. xxxv. v. q. ii. c. i. ⁊ ii.
et de pben. ſi cui. li. vi. ⁊ in auten. col. vi. Conſtitu
tio Decʒ hoc verbum quantũ ad ſubditos ĩpor
neceſſitatẽ importat quantũ ad ipm principem ho
neſtatẽ. ipſe eñ priuilegiũ p ſe ꝯceſſũ diminue
re vel moderare vel in totũ tollere pt Primũ p
batur de deci. capitulo ſecundo Secundum p
batur de elec. q̃ ſepe li. vi. Ad hoc. lxiii. diſt. §. verũ
A principe qui ſolus priuilegiũ in alterius pre
iudiciũ ꝯferre pt ſcḋm q̃ſdã. ix. q. iii. nũc vero ⁊c. ⁊
ſequẽ. Qḋ nõ eſt verũ vt no. xxv. q. ii. in ſũ. in pri.
Licet eñ hic exprimatur de principe Idem ẽ in
beneficiis alior. xii. q. ii. Si ep̃s. de inio. cũ veniſ
ſent Poſſũt eñ epi dare priuilegia de re iudi. cum
inter vos De hoc. xxv. q. ii. in ſũ. Bñficiũ Priui
legium eſt q̃ddã bñficiũ collatũ alteri Cum aũt
ſit duplex genus priuilegior. q̃ realia ⁊ pſonalia
hoc eſt verũ in realib⁹ priuilegiis Hec eñ priule
gia principum ſunt perpetua Non aũt intelligi
tur de pſonalib⁹. nam pſonalia cum pſonis exti
guũtur vt infra in regu. priuilegium Et idẽ dico
de priuilegio dato ad tps Pone caſum de verb.
ſig. tua Mãſurũ Nota φ licet priuilegiũ debeat
eſſe perpetuũ vt hic. extinguit̃ tñ ppt abuſum neg
ligentiam ꝯtrariũ factum ⁊ ſupueniens enorme
piudicium Qḋ dic vt no. xxii. di. renouantes. xi.
q. iii. priuilegiũ de deci. ſuggeſtũ Vñ dico φ aũt

ipſo principe verba priuilegij interpretanda ſunt ita q̄ alteri enorme preiudicium non afferant. de ver. ſig. quod ꝑ nouale Si aūt ex poſtfacto ſuperueniat enorme ꝑiudiciū. pone caſū ꝑ d̄creta. ſuggeſtū. hoc cū ſit necē directe venire ɔtra verba priuilegij credere ẽ ꝓponendā principi q̄ōem de priuilegio qd̄ de nouo tēdit ad noxā ⁊ ɔtra illd̄ nō debere ꝓpria auctoritate veniri ſm̄ lau. qui hoc ſentit xv. q. i. in fi. Et ber. Bñficiū remiſſiōis pctōꝝ qd̄ dat a principe adeo manet q̄ nunq̄ȝ reuocaẽ. xiij q. iij. ſi illic Cōtra de pe. di. iiij. q̄ dini Ro. No redeūt pctā dimiſſa ꝑ recidiuū. nec q̄ ad culpam nec q̄ ad penā. ſ3 dr̄ redire ꝑ q̄ndā effectū aggrauatōis illi⁹ ſeq̄ntꝭ culpe Lxx. in. iiij. Bñficiū etiā gr̄e ⁊ ꝟtutū ſꝑ durat in hoīe. ex pte dī dātꝭ de pe. d. ij. q̄rendū S3 ſi qd̄ ammittaẽ ẽ ꝓpẽ abuſū vel negligētiā hoīm Bñficiū ẽ q̄dcū q̄ȝ hēm⁹ bonū. ⁊ iſtud ſꝑ d3 manere in mēte nr̄a ꝑ recognitōe3 ſp̄s Noli obliuiſci oēs retributōes ei⁹

Dubia ſūt in meliorem

pt̄ē interpretanda. ſ. ea fcā q̄ dubiū eſt q̄ aīo fiant Hec regula h̄r in decreta de re. iu. eſtote Et ſunt verba bede ſupꝑ illd̄ Lu. vi. Nolite iudicare Ubi ſciēdū q̄ triplex ẽ gen⁹ hūanoꝝ opeꝝ. Aut eīn ſūt bona vel de genere bonoꝝ vt ieiuniū. oīo. elemoſina. ⁊ h⁹. ⁊ iſta ſꝑ debent interp̄tari in bonā ptem q̄ꝟuis poſſint fieri mala intentōe Aut ſūt de genere maloꝝ ⁊ mala ſm̄ ſe vt furta. hōicidia. blaſphemie. ⁊ h⁹ Et de his vt dicit beda ibidē ꝑmittiẽ nobis iudicare. i. interp̄tari in malā ptē. ⁊ reputari digna dāṅatōis iudicio. ⁊ pcīm eēt h⁹ bñ īterp̄tari. ⁊ excuſare. xi. q. iij Si quis dixerit ⁊ c. ſe. Non tñ dēm⁹ iudicare illos ſimplr̄ eē dāṅādos. q̄ꝛ pñt reuerti ad pñiā3 de ill⁹ Eſt tertiū gen⁹ opeꝝ qd̄ eſt indifferens vt comedere bibere loqui ire vendere emere ⁊ h⁹. ⁊ hec fiunt bene ⁊ male Et de his precipue intelligiẽ q̄ ſunt interpretanda in meliorē ptem cū neſcit alias facta talia. in meliorem partem. i. ſecuriorem ſm̄ glo.

In dubijs tutior via ẽ.

eligenda Iſtud dictū qd̄ eſt q̄ſi regula ſic ɔſueuit allegari coīẽ Et eſt ſumptū ex c. Iuuenis de ſpō. vbi di. In his q̄ dubia ſūt qd̄ certi⁹ extimam⁹ tenere debem⁹ Glo. ibi. Sic ḡ p3 q̄ in dubijs ſꝑ certius eſt tenendū de pe. di. vij. c. ij. Ubi dicit aug⁹. Tene certū ⁊ dimitte incertū. ⁊ loquiẽ de penitēte in extre. de q̄ eſt dubiū ſi vere peniteat Quia āt certus eſt de vera pñia ꝑ ɔiecturas tñ ſi ſan⁹ agit pñiam. xiij. di. c. Sic de homicid. Ad audientiam Nota tñ q̄ ẽ dubiū ꝓbabile ⁊ eſt dubiū ſcrupuloſū De ꝓbabili hic loquiẽ cū. ſ. rōnes ſūt ad vtrāq̄ȝ ptem q̄ſi equales ⁊ pcīm graue eſt ſe exponere tali dubio vbi eſt mortale Eſt aliud ſcrupuloſū ⁊ h⁹. ſ. ex leui ſuſpitōe timet quis eſſe in aliq̄

actu pctī vbi nō eſt. ⁊ iſtud ad ɔſiliū boni viri ẽ deponendū Gre. Bonaꝝ mentiū eſt ibi culpam agnoſcere. vbi culpa nō eſt. i. timere. nō tñ aſſerere di. v. Ad ei⁹ Iſtē dt̄. xi. q. iij Graue eſt ⁊ ſatꝭ indecens vt in re dubia. certa detur ſentētia. Dicit glo. xxxiij. di. c. vl. q̄ triplex eſt ambiguitas. ſ. iurꝭ facti ⁊ ꝑſone Ambiguitas iurꝭ eſt vbi de ſil'ibꝫ ad ſilia ꝓcediẽ vt di. xx. d̄ libellis Et de tali ambiguitate loquiẽ. c. Sicut di. xiij. Sed vbi ẽ ambiguitas facti nunq̄ȝ ferenda eſt ſentētia in ꝑiudicium alicuius. ⁊ de hoc intelligiẽ c. Graue. xi. q. iij. S3 vbi nulli fit ꝑiudiciū vt in bap̄mo. ɔfirmatōe. ordinatōe. ɔſecratōe. ⁊ hmōi bene ferẽ in dubio ſententia certa. ſ. vt baptiſet vel ecc̄ā conſecreẽ. vel denuo ordineẽ ⁊ h⁹. vt de ɔſe. di. iiij. puulos. ⁊ di. i. ſolēnitates Nūq̄ȝ tñ dubitaẽ de facto. ⁊ ferẽ ſententia in ꝑiudicio alterius vt de ſpon. Iuuenis. ſ3 iſtud eſt ꝓpter ꝑiculum aīe Ubi vero eſt ambiguitas ꝑſone. ſ3 factū eſt certū bene ferẽ certa ſententia vt. v. q. i. Quidā. puta cū ſciẽ publice furtū factū. ſ3 ignoratur ꝑſona. tūc ꝑt iudex ferre excōicatione in eū qui fecit. ⁊ ꝑcipe vt ſibi manifeſtet. ⁊ tenetur ſubditus obedire

Defleat pctōr qui offen

dens in vno fctūs eſt oīm reus Hec regula h̄r in decre. de re. iu. defleat Et ſumpta eſt ex. c. ɔſidera. de pe. diſti. iiij. ⁊ ſunt verba aug. ptim aūt Iacobi apl̄i in canonica vbi dicit Qui totam legē ſeruauerit offendat aūt in vno factus eſt oīm reus Defleat ſaltem luctu interiori Nam lacrime exteriores ſine interiori fletu. ſ. ɔtritōis. modicum vel nihil ꝓſunt de pe. di. iij. irriſor Interior fletus etiā ſine exteriori. i. ɔtritio cordis. ſufficiens ẽ ad remittendū de pe. di. iiij. ɔſidera ibi Doleat interior cū exteriori adhuc melior Proſper Lacrimis ex vera cordis ɔtritōe fluentibꝫ. reſtringenẽ eterni ignis incēdia de pe. di. i. porro Offendens in vno. ſ. ꝑceptoꝝ Omne eīn mortale eſt ɔtra aliqd̄ ꝑceptū dīnū directe vel indirecte Uel in vno. i. charitate q̄ vnū nos facit cū deo ⁊ ꝓxio. ⁊ q̄dlibet mortale eſt ɔtra charitatē glo. ber. Oīm reus ſ. ꝑceptoꝝ. i. ita damnaẽ quis ⁊ priuaẽ gl'a eterna ꝓ vna trāſgreſſione ꝑcepti in ipſa moriēdo. ſicut ſi oīa fuiſſet trāſgreſſus ita exponitur de pe. di. i. frēs. Nō tñ ſuſtinet tantā penā Nā qd̄libet mortale h3 ſuā penā vel oīm. ſ. ꝟtutū q̄ꝛ quelibet virtus patiẽ detrimētum ab vno vicio Sic exponit aug. d̄ pe. di. vi. qui vult Cū. n. ꝟtutes ſint ɔnexe vna amiſſa oēs amittuntur Uel oīm bonoꝝ reus. i. ingratus. ⁊ ſic oīa mereẽ ſibi auferri Uel oīm q̄ꝛ ꝑ pcīm amiſit meritū oīm ꝑcedentiū opeꝝ bonoꝝ Aug. de pe. di. vi. Qui vult

Dolo facit qui petit q̄

reſtituere oportet eūdē Hec regl'a ſūpta ẽ ex. l. ff.

e.ti. In ꝯdemnatōne Pone caſum in vſurario qui non petit vſuras a debitore. ipſas eñ reſtituere cogeretur. xiiij.q.iiij. nullus Ad idem de iureiuran. debitores Duo āt nota circa hanc regulam Primum eſt qḋ dr̃ hic locum hr̃e. qñ res reſtituenda eſt ei a quo petitur Cōmodatarius eñ. reperit rem a fure quam tenetur dño reſtituere. C. de fur. ⁊ ſeruo cor. l. vlt. Uir ſoluto mr̃imonio petit dotē a ſocero. quā vxori ⁊ liberꝭ reſtituere eū oꝑtet. ff. ſo. mr̃i. ſi ſocer. Idē in vſurario q̄ vſuras reperit q̄s alias ſoluit Si nō eſt ſoluēdo p̄ſtita cautōe reſtituēdi eas a q̄ pcepit de reſt. ſpo. oli. Et de vſur. Quia fruſtra Scḋo nota hanc regulam nō hr̃e locum in poſſeſſorijs iudicijs. ſ in petitorijs Decēt no. gof. de offi. iudi. de l. venerabili Ber. ⁊ Io. an.

Damnū quod quiſ ſua

culpa ſentit. ſibi debet non alteri imputare. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. e. ti. ꝙ quis. Pone caſū p canonē. xxiij. q. iiij. diſplicet Ubi ſi qui s ductꝰ ad iudicem de equo ſe p̄ijciat ⁊ ledatur. ſibi ipſi imputet Itē de p̄ben. ſi clericus li. vi. vbi clericꝰ. qui negligit petere p̄ben. ſibi debitā cum vacat. ſibi imputare debet. non ſequenti expectanti Ad idem pro ſocio. l. cum duob̄ Ubi ſocius omniū bonoꝝ dānatus ex ꝯtractu ob ꝯtumaciam ſuam vel ex maleficio. puta furto. vel ſimonia non recuperat a ſocio Concor. l. vi. ſepe. ⁊ c. hi qui Item procurator penam quam ex ſuo delicto p̄ſtitit. nō recuperat a dño. ff. de pcur. qui proprio Ad idē. C. de euict. l. emptor. vbi dr̃ ꝙ emptor ſi in iudicio non fuit re euicta de euictione nō agiẗ ꝯtra vēditorē qꝛ culpa ſua res euicta videẗ Io. an. Ad hoc etiam facit qḋ ait aug. abſit vt ea que ꝓpẗ bonum ac licitum facimꝰ ⁊ hēmꝰ. ſi quid p̄ter intētionem nr̃am acciderit. nobis imputetur. xxiij. q. v. de occidendis Ubi ponit exemplū de eo qui ſe occidit gladio vel ligone ⁊ hꝰ. qḋ nō imputaẗ facienti vel vtenti in bonū talia inſtrumenta. ſ illi qui ſe occidit Poteſt ēt ſic extendi regula theologice ꝙ cū triplex ſit dānū Primū priuatōis glīe nō debet quis imputare diuine p̄ſcie qꝛ ſm aug. ipſa nulli ē cauſa labendi. ſ culpe ꝓprie. xxiij. q. iiij Nabuchodonoſor Secundum damnum ē ſubtractionis ſiue priuationis grē p pctm̄ qḋ nō dꝫ quis imputare dei ſeueritati ſ ſue negligentie. xi q. iij. audi Et de pe. di. i. §. Cōuertimini ad merē Nec debet imputare diabolo tētanti vel hoī incitanti ſ ſue ꝓprie volūtati. xv. q. i. Non eſt ⁊ c. illa Tertiū eſt damnū tp̄alis fortune. in reb̄. in fama in honorib̄ ⁊ hꝰ. ⁊ hoc debet imputari peccatis ſuis de pe. di. i. ꝙobrem ⁊ c. ſ ꝯtinuo ⁊ c. ſi pctm̄

Delictū perſone non dꝫ

in detrimentum eccleſie redūdare. Pone caſū in epō depoſito propter crimen Non enim debet eccleſia propter hoc expoliari rebus ſuis. xvi. q. vi. ſi epiſcopū vbi de hoc Itē pone caſum in procuratore qui falſificauit inſtrumentum nō ꝓpterea pdidit eccleſia. cām de excep. cum venerabilis Et delictum tutoris non obligat pupillum. ff. e. ti. l. nec Contra. xvi. q. iij. placuit Ubi dlictum p̄lati non repetentis rem eccleſiaſticam nocꝫ eccleſie Ad idem de p̄ſcrip. c. i. So. Delictum aliud eſt in faciendo. ⁊ hoc non preiudicat eccleſie vt ſ Aliud eſt in omittendo et iſtud bene preiudicat eccleſie. vt ibi Et hoc proprie dicitur delictum. ſ. omiſſio. ꝗuis nō ſp̄ ſtetur huic ſignificationi ſed ampliatur aliqñ Item ad hanc ſolutionem contradicit. xv. q. ij. ita nos. vbi delictum qḋ ꝯſiſtit in faciendo. preiudicat eccleſie Solu. dici poteſt ſm Hoſ. qui hoc ibi notat ꝙ hec regula intelligitur de detrimento facultatum. illa ḋ detrimento bonorum ſed potius ibi nocet dlinquentibus ꝗ̄ eccleſie Ad hoc ꝯtra iſtam ſo. de cenſi. cū olim. Ubi delictū qḋ eſt in faciendo nocet eccleſie Et ḋ in integ. reſti. Auditis Ubi delictum in omittendo non nocꝫ eccleſie Satis congrue diſtingui poſſet inter iudicialia. ⁊ extra iudicialia vt in iudicialib̄ iudicioꝝ fauore. ſiue ſit in faciēdo ſiue in obmittēdo preiudicet eccleſie Et in decre. audiꝫ dlictum qḋ fuit in omittendo bene preiudicat eccleſie. ſed fuit reſtituta. ⁊ ſic non eſt ꝯtra In decre. cū ꝫ venerabilis dici p̄t extra iudiciale Uel ibi ſolus pcurator dliquit in faciendo. ſ. inſtrumentū falſando Item contra di. liiij. ſi ſeruus vbi punitur epūs. qui pro vno ſeruo dꝫ duos dare So. Illud debet facere de ꝓprio ſi habet non de bonis eccleſie. ⁊ ſic non eſt ꝯtra hanc regulam Item ꝯtra ḋ or. cog. cum dilectus Ubi dolꝰ ⁊ violentia abbatis eccleſie nocere videẗ. Sed ibi ſoluitur p hec in glo. qꝛ. ſ. ibi delictum fuerat ꝯmiſſuꝫ p abbatem. ⁊ collegium cōicato ꝯſilio pſone noīe poſſumus intelligere de prelato Uel indiſtincte de qualibet perſona intelligatur cuius delictū non nocebit eccleſie ſaltem cum effectu qꝛ daretur reſtitutio vſqꝫ ad quadriēnium tm̄. niſi ex cā plus tp̄is daretur de reſti. in integ. c. i. li. vi. Io. an. Poteſt ⁊ ſic extendi regula Delicta quecūqꝫ clericoꝝ dūmodo tollerentur non nocent eccleſie. i. fidelib̄ quo ad veritatem ⁊ vtilitatem ſacroꝝ q̄ ꝯferunt vt. i. q. i. Si fuerit ⁊ c. dñs declarauit Uel etiam non redundant in dtrimentum eccleſie. i. fideliū vt p hꝰ officia ⁊ orōnes que faciunt vt miniſtri eccleſie non valeant ſm tho. ⁊ p regulā illā qui p alium. Eccleſia eñ cuius noīe faciunt eſt ſemp deo grata ⁊ obſequia eius Uel etiam ꝓpter maliciam eorum non debet perdere eccleſia iura ſua ⁊ priuilegia, vt decimas. libertatem. emunitatem. ⁊ obedientiam ei debitam ⁊ reuerentiam di. xxix. c. vl.

Ea que fiunt a iudice ſi

ad eius nõ ſpectant officiũ iuribꝫ nõ ſubſiſtunt. Hec regu. ſupra eſt ex. l. ff. eo. ti. factũ Pone caſũ lxviij. di. quoꝝ vices Ubi pſbri ſimplices criſmã de eccãs vel ꝟgines ꝯſecrãdo. ordinãdo. nil agũt ꝺ pe. ⁊ re. indulgẽtie li. vi vbi indulgẽtia data ab epõ vltra tenorẽ ꝯcilij generalis nõ valet Ad idẽ ff. ꝺ iuriſdi. o. iudi. l. vl. Ibi dicitur Extra territorium ius dicẽti nõ pareaſ impune Idẽ ſi ſupra iuriſdictionẽ ſuã velit ius dicere Et hꝫ ħ regula locũ etiã in his que bona ſunt que facit iudex. tñ et quo ad eius nõ ſpectat officiũ. iuribꝫ nõ ſubſiſtunt Pone exemplũ di. xcvi Bñ quidẽ Bonuz quidẽ ẽ ſtatuere res eccẽ alienari nõ poſſe. xij. q. ij ꝑ totũ Tñ ſtatutũ imꝑatoris ſuꝑ hoc nõ valuit qꝛ ad ei⁹ nõ ꝑtinebat officiũ vt ibi Generale eñi eſt ꝙ nõ ſufficit bonũ facere. niſi ⁊ bñ id fiat. xvi. q. i. monachi. ij. Et qꝺ dicit hec regula Ea q̃ fiũt a iudice alias ſubaudi Nã in eo qꝺ facit nõ ꝑtinens ad officiũ ſuũ. nõ dr̃ iudex Sic ergo ꝓcuratoꝛ fines mãdati excedere nõ ꝑꝫ. ita ⁊ iudex fines iuriſdictõis Saluo eo qꝺ de ꝓrogatõe no. de offi. del. p. ⁊ g. Hec hꝫ hec r̃gula locũ in ſpũalibꝫ q̃ potius dependẽt ex ꝑtãte ordis q̃ȝ iuriſdictõis Dic eſt ꝙ ſi epũs qui hoc pt ex ordine cõſecret alienam eccãȝ vel altare vel ordinet alienũ ſubditũ qꝺ nõ pt ex iuriſdictõe Cõſecratio tñ ⁊ ordinatio bene tenet. licꝫ ordinatus executõe careat. vij. q. i. Epũs in dioc. Et de tempo. or. ꝙ traſlationẽ Nõ eſt cõtra di. xcv. c. i. Ubi pſbri criſmabant ⁊ vere. cũ tñ nõ ꝑtineat ad ordinẽ ſacerdotalem ħ epalem Nã illud fuit ſpãliter eis ꝯceſſum a gre. papa. Et ſic ad eoꝝ ſpectabat officium. ⁊ ſi nõ ex ordine. tñ ex demãdatõe Queri ſolꝫ ſi iudex qui de decẽ tñ pt iudicare iudicat ꝺ. xx. an valeat ſententia in. x. Et Io. dicit ꝙ non qꝛ res iudicata nõ pt in ꝑte tenere ⁊ in ꝑte nõ tenere Et hoc ipſe no. ij. q. vi. §. diffinitiua. ꝟ. Cũ certa rõne Et facit optime ꝑ Io. de pe. ⁊ re. indulgẽtie li. vi. Et ꝯcoꝛ. cũ eo accur. ff. ꝺ iuriſdi. om. iudi. l. vl. Hu. tñ ⁊ lau. tenẽt ꝯtrariũ ſ. ꝙ ſententia tenet in. x. tñ ⁊ dicunt ſñiam reſcidi in illo ſuꝑfluo tñ Et facit ꝑ eis de arbi. c. i. li. vi. ⁊ regula. j. vtile Et qꝺ ibi dicã Io. an. Extendi pt ad mlta Qui dat aliquã indulgẽtiam de culpa. etiam papa nõ valet qꝛ ſolus de⁹ indulget culpam de pẽ. di. iij. Nemo Epũs qui facit ꝯpoſitionem cũ publico vſurario ꝺ certa quota remittẽs ſibi reſiduũ obnoxiũ etiaȝ reſtitutioni pſonis certis nil facit nec ſibi valet illa remiſſio qꝛ non eſt epũs iudex aliene ſubſtantie. iij. q. i. reintegranda Confeſſoꝛ qui abſoluit ab aliquo caſu peccati vl̃ ſententia a quo non pt non valet abſolutio Prelatus qui precipit ſubdito aliquid contra regulam ſuam. vel aliquid ſibi reuelandũ ſalua ordine fraterne correctõis nõ obligat illud ꝓceptũ. nec debet obedire. ſecunda q. i. Si peccauerit ⁊ huiuſmodi

Eũ qui certus eſt certio

nari vlteri⁹ nõ oportet Pone caſum di. xi. c. vl. ꝟ ſepe dilec. Et de appel. ſi duobꝫ. In archiepõ qui ſciens illum excõicauit qui appellauerat ad papã Et no. ꝙ hic dicit qui certus eſt. ſubaudi vel eſſe debet Nam nõ eſt neccãrium ſinguloꝝ auribꝫ intimari qꝺ eſt publice ꝓmulgatũ di. xvi. Nꝺ dicitis Et de poſtu. ꝑ. c. i. Licet aũt canonicus qui certus eſt de morte epi non oporteat eum ampli⁹ certionari de ipſius morte Tñ citari debet ad electionem faciendam vt no. Her. in decre. Cũ inter de elect. Nꝺ vex puto qꝛ qui certus eſt vt homo certionatur vt iudex. ij. q. i. Multi Et interdũ qui certus eſt adhuc certioratur ad cautelaȝ vt in dicto c. vl. xi. diſt. Preterea licet ſciat eccãm vacare diem tñ aſſignatam ad electionem celebrandam ignorabat. ⁊ ideo vocandus eſt ⁊ dies notificãd⁹ Et hec eſt regula in ar. ad queſtionẽ qua querit̃ An ingreſſus religionem ⁊ in fine anni exiens ſi iterũ eãdem religionẽ ingrediatur. an debeat iterũ hr̃e annũ ꝓbationis ⁊ ſatis videtur ꝙ nõ ꝑ hanc regulam niſi ꝯditio pſone vel religionis mutata eẽt Et hoc tenet bar. brix. in queſtionibꝫ ſuis Io. an. Si autem pro medietate anni ſteriſſet vel circa. tunc ſunt opi. ⁊ vide de hoc infra in. iij. parte ti. de ſtatu religioſoꝝ Et facit iſta regula ꝯ contra ignorantes mandata dei vel etiam generalia eccleſie precepta. vel ſinodalia cum publicãtur. vel acta caploꝝ generalium qui non videntur excuſari ſi contrafaciunt quia certi eſſe debent de huiuſ religioſi. Ubi ſciendum ꝙ non eadem certitudo requiritur in omnibus. non eñi certitudo demõſtratõnis ſcientie requiritur in his que ſunt fidei ſed ſufficit ea que traditur ab eccleſia. per miracula. per doctrinas doctorum. ⁊ tolerantias martirum. nec debent velle vlterius certionari.

Ex eo nõ debet quis fru

ctum conſequi ꝙ niſus extitit impugnare Põe caſũ in eo qui dicit decretales epiſtolas non eſſe autenticas qꝛ nullam debet pro ſe allegare di. xix ſi romanoꝝ Ad idem di. viij. quo iure Itẽ pone caſum in eo qui impugnabat teſtamentũ dicens illud inofficioſum qui ſi id improbe dixit ⁊ ſuccubuit. quicqd ex teſtamẽto capiebat. ꝑdit. ff. de inoffi. teſta. pap. §. meminiſſe Ad idem. xiij. q. ij. q̃ȝ prepoſteꝝ Et dicit lex Abſurdum eſt queȝ redire ad id qꝺ ſemel renũciandum putauit. C. de rebꝫ creditis. l. ſi quis Et qꝺ hic dicit niſus extitit dic cum effectu. ſaltem quantum in eo fuit quia perſeuerauit. Si autẽ ſimpliciter proteſtaretur ſec⁹ eẽt vt itelligit Her. predictã decre. ꝑñiũ de teſti.

Idē si incipet agere vel excipe. ⁊ postea desisterz an̄ sniam Et q̄d dicit hec regula verū intelligo nisi ex necitate officij habuit ipugnare Nā tunc pprio noīe fructū ꝯseq̄ posz. hoc pbat. iij. q. vij. §. tria. ꝟ. si ꝯtra pñem pupilli. Itē lz q̄s ipugnet sniaz in vno caplo. ex alio caplo ꝯsequit fructū. ꝺ testa. Rainuti⁹ ⁊. c. Rainaldus. ⁊ ꝯcor. ad reglaz i. q. vij. c. i. ⁊ d. xvi. si impator Et sile ē q̄d dr. fru stra iplorat legꝫ auxiliū is q̄ ꝯmittit in legē. ꝺ vsu Quia frustra Idē nota q̄ sic q̄s nō dz fructū ꝯseq̄ ex eo q̄d ipugnat vt hic E ꝯtra nō dz quis ipugnare ex q̄ fruct⁹ ꝯsequit. xix. di. c. i. ⁊ iij. viij. cu⁹ in agēdo Jo. an. Extēde Quia ex q̄ pctōr ipugnat dei ꝓuidentiā murmurādo. nō meret ab eo gubernari. vel aliquid boni cū pugnet ꝯtra dnī volūtatē Itē cū male se hz ad pntes. meret priua ri bonis eoꝝ ⁊c.

Exceptiōez obijciēs nō

videt de intentōe aduersarij ꝯfiteri Hēc h̄ ꝟba de excep. cū venerabil' Et ꝓseq̄re hāc materiā vt ibi no. Et pone casū de p̄scrip. illo ꝺ Et aduerte q̄ mirabil' videt h̄ regula Nā si excipio de pacto ꝺ nō petendo. videor ꝯfiteri debitū fuisse Si dico interrupi p̄scriptionē videor fateri te p̄scripsisse Si dico ꝯtra te p̄scripsi ego primo id tibi debi tum erat q̄d p̄scripsi Et sic actor nil amodo hebz cogi pbare. h̄ excipiēs tm̄ Et facit ad hoc ꝺ trāsac. ꝓterea Dic g̃ q̄ huic regule est triplex rō Prima q̄ licet dicā Fecisti pactū de nō petēdo. poterat eē q̄ illud nō erat vere debitū. vel naturalit tm̄ vel nullo mō Itē licet dicā īterrupi p̄scriptionē forte nō erat ꝯpleta p̄scriptio. imo hoc dicere videor q̄ ꝯpleta non fuerit dicendo me interrupisse Ul si cōpleta fuerat sine titulo erat ⁊ bona fide Idē in alijs exceptiōibꝫ Scda q̄ p exceptionē nego me debere Nā si p ip̄m de intentōne aduersarij dice retur ꝯfiteri. eadē exceptio duos ꝯtrarios effectꝰ h̄ret q̄d eē nō dz. ff. de sol. Qui hoiem. §. vl. Et ꝺ hapñ morꝫ eius effectu. maiores Cū igit p exceptio nē negē intentōez aduersarij. nō est ꝯgruū me p ipsam dici fateri Tertia ē. q̄ reus priuilegiat⁹ est vt possit duas exceptōes ꝓponere. et sibi ꝯtrarias. vt infra in regula null⁹ pluribꝫ Sicut ergo expsse dicere possez nego te p̄scripsisse ⁊ postea si p̄scrip sisti ego interrupi vel nego me pmisisse ⁊ postea pactū opponere de nō petēdo sic dicēdo Quam p̄ scriptionē interrupi. vel pactū ꝺ nō petēdo fecisti vel his sile intentionē aduersarij non fatet cū ad huc dicere possit nō pmisi. nō p̄scripsisti. ⁊ sic de singul' Tuti⁹ tm̄ eēt ipsi reo sic dicere Nego me p misisse Et posito q̄ pmiserim. postea pactū ꝺ nō petēdo fecisti. ⁊ sic ꝺ singul' Ad hec. xiij. q. ij. in pri cipio Sed q̄ hec forma verboꝝ docet mentiri. vbi veritas ⁊ ꝯsciā est in ꝯtrariū. nō est amplectē da cū pravās de mū linguas oportet fieri erudi/ tas. vt in proemio. ff. in fi. Unū nota q̄ idem q̄d dicit h̄ regła in exceptōe intelligas ⁊ in repli catione Unī sicut excipiens nō ꝯfitet actionē. ita nec replicans exceptionem. eadem de cā Sic eñ se hz exceptio ad actionē. ita ⁊ replicatio ad excep tionē. ⁊ q̄druplicatio ad replicatōez Et hoc satis pbat de excep. dilecti Jo. an.

Factum legitime retra

ctari ñ dz. lz cas⁹ postea eueiat a q̄ nō potuit icoa ri Hec regula sūpta est ex. l. ff. eo. ti. in ambiguis Exēplifica in eo qui ꝯtraxit mrīmoniū. ⁊ postea fact⁹ est furiosus. xxxij. q. vij. Necꝫ furiosus Idē in supueniente affinitate. de eo qui ꝯgno. ꝯsang. vro. sue. c. penul' Idē in adoptōe supueniēte. ff. ꝺ ritu nup. adoptiuū Et nota q̄ aliā r̄gulā hēs j p ꝯtrariū. s. nō firmat. q̄ licꝫ casus supueñiat a q̄ po tuit inchoari. nō firmat q̄d ab initio nō valebat. vt infra Nō tñ intelligas vt ibi dr ita q̄d a prīci pio factū erat legitime nō retractat. licet supueni at casus in q̄ nō potuit inchoari vt hic Et nota q̄ dicit retractari q. d. ꝓpter cām supuenientē nō re tractat ac si legitime nō fuissz fcm Intēdū tñ ꝓpt supueniētē cām ipedit ei⁹ effcus q̄d legitie fcm erat Exemplifica p canonē. xxxiij. di. cōiter Et de cleri. egro. pbr̄m ⁊ c. Jo. an. Extēdo Religio sus post ꝓfessionē si efficit pessim⁹ vel fatuus. nō tñ ꝓpt hoc soluit vel retractat ꝓfessio. plat⁹ post platurā efficit maius. excōicat⁹ ⁊ h⁹. non tñ p hoc retractat elcīo l' ꝯfirmatio ei⁹ Absoluit q̄s a pctī dicēs se velle facere pniāz iniūctā se ꝯtitu⁹ satisfa cere lef ⁊ r̄stituere postea mutat ꝓpositū nil volēs facere nō p h̄ retractat absolutio fcā h̄ tūc peccat mortalr̄ cū ꝓ ōit illa nō facere ꝺ pe. di. i. Magna in glo. ⁊ huiusmodi.

Frustra sibi fidem quis

postlat ab eo fuari cui fidē a se p̄stitā fuar r̄cusat Pōe casū i fideli q̄ ad dnm̄ ⁊ in dño q̄ ad fidelē seu vasallū. xxij. q. v. de forma Itē ꝺ eo q̄ inposita ꝯditōe iurauit aliq̄d facere ꝺ iureiur. pueit. ij vbi ꝺ h̄ Itē de eo q̄ ñ vlt trāsactōz inpositā obfuare C. ꝺ pac. cū ꝓ ōas. ꝯcor. q̄d hr̄. xcv. d. esto ibi Cur ego te hēbo i pricipē. cū nō hēas me in senatorē h̄ nōne hosti fuāda ē fides. xxiij. q. i. noli. so. vt ibi no. Illo n. verꝫ ē cū ipe hosts nob fuat fidē ⁊ sic cō cor. cū hac r̄gla Itē ꝯ. xxxiij. q. v. q̄ dō. vbi dr q̄ si vir ⁊ vxor p̄ ꝯsesu vouēt ꝯtinētia. vno labēte alt dz pseuerat Eo. Illa pmissio nō fuerat fcā hoīb dō Et q̄ dō vouent. sine vlla ꝯditōe ipleri debēt xxxij. q. viij. c. i. et lz vxor adultata sit peccat tñ vir adulterādo. xxxij. q. vi. p totū Frustra igit ꝺbitū petit q̄ q̄d dz ñ ipedit Unū no. q̄ q̄ñ ptes aliq̄d sibi ad inuicē ꝓmittūt sub pēa. ⁊ vna ps p̄io frā git fidē Aut expēdit mag' alteri pti penā ꝯseq̄ ei stare pacto vel contractui. aut magis expedit sibi

fidē rūpe. In primo caſu lʒ fides ſit ſibi fracta. ipe
tū ꝑ ſua pte fuer eandē. ꝛ ſic poterit petere penā
cū effectu. In ſcđo caſu ſecure frāgat fidem. ꝛ fiet
hincīde mutua ꝯpenſatio penaꝝ vt de penis ꝯſti
tutis. Et ſic illā decre. intelligas ꝛ q̄ ibi no. io. an.
Extende. Deus ꝓmittit p̄miū ꝛ bona ꝑpalia.
ſi bū faciamus ꝙ ꝓmittim⁹ in baptiſmo. ꝛ p̄miā in
agamus. Et qꝛ nos frāgim⁹ fidē ꝛ deus reuocat ꝓ
miſſa de pe. di. i. ſi agamus. ꝛ. c. pdixerat. In ſocie
tate aliq̄ ꝓmittūt ad inuicē oīa lucra cōicare cuʒ
vnus certus ē ſociū nō ſeruare hoc nec ipſe tenet
ſeruare. Promittunt ad inuicem ꝯiuges tacite
reddere debitū alt alti petēti ꝛ alij n̄ adherere. ſi g̃
alt adulter. inocēs certe ꝟ ſciēs nō tenet illi adul
terāti reddere d̄bitū ex q̄ fregit ſibi fidē. nō tū ꝑt
et ipſe adulterare ꝛc.

Generi per ſpeciē dero

gat. Hec rg̃la ſupra ē ex. l. ff. e. t. in toto. Pōe caſū
xxij. di. c. vl. vbi diacon⁹ q̄ generalr̄ ē mīoꝛ p̄ſbro
in illo ſpāli caſu. ſ. q̄ obtinet vices epi maior eſt.
Itē de offi. leg. c. ſtuduiſti vbi de cā ꝯgſcit delega
tus ſpāl. nō general' legat⁹. Hec regula hʒ locū i
reſcrip. ſiue primū ſit generale. ꝛ ſecundū ſpāle
vt d̄ reſcrip. paſtoral'. Siue primū ſit ſpāle. ꝛ ſecū
dū generale vt e. ti. abbatē. Siue eodē tpe ſit da
tū generale ꝛ ſpāle. Ad hoc reſcriptū. c. i. li. vi. Re
ſcriptū āt ſpāle nō tollit priuilegiū generale vt e.
ti. cū ordinē. q̄ d̄ ē ꝯ niſi d̄ ipo p̄uilegio fiat mētō
i reſcripto vt ibi. Volūt qdā h⁹ regle d̄ rmē extēdere
ad priuilegia vt ſcđm ſpāle derogʒ generale prio.
Sʒ hoc ē falſū qꝛ ſp valʒ primū ſiue ſit generale
ſiue ſpāle ſi in ſcđo nō tollat expſſe d̄ p̄ſcrip. veni
ens li. vi. Et in regula ſup̄ decet. Rō diuerſitat̄ ē
qꝛ per primū priuilegiū ee generale. ſtatī ꝯſequit
quis plenū ius. Sʒ ꝑ primū reſcriptū generale.
nō ſtatī ꝯſequit quis plenā iuriſdictōeʒ in ſpē d̄
de reſcrip. paſtoral'. ꝛ ideo ſtatī tollit facili⁹. Cōtra
de offi. del. ex pte. Ubi ſcđm ſpāle nō d̄rogat prio
generali. ſʒ ibi ſi bū ītueamur vtrūqʒ fuerat ſpāle
ꝛ dic vt ibi. Notauit igit goſ. de of. leg. c. ij. ꝙ h̄ re
gula fallit in trib⁹ caſibus. In priuilegio vt d̄ re
ſcrip. cū ordinē. Et cū gen⁹ adv̄ nicā rē refert vt in
decre. ex pte. Et cū ſpāles lr̄e n̄ exhibent de integra.
d̄ fil'. p̄ſbi. ex tuaꝝ. Itē no. circa hāc regulā ꝙ nō
tm̄ valʒ gen⁹ ad ſpēm q̄ntū ſpēs q̄ ad gen⁹ de ap.
c. ij. li. vi. Et d̄ ꝟ. xxiij. di. q̄ꝛ ꝟ. Itē no. ꝙ lʒ ꝑ ſpēm
generi d̄rogef. vt hic in regula tū ſpēs ſub gene
re bū ꝯtinet. xiij. q. ij. Nō extimem⁹. Sʒ eni in ge
neralib⁹ ſpālia inſunt ꝛc. Io. an. Extēde ad ſtatuta
ciuitat̄ ꝙ ꝑ hāc legē que ē ſpūal' alicui⁹ ciuitat̄. dero
gat legi generali impiali in eo ꝙ ē ꝯtra. Et legi ge
nerali q̄ oēs eccē ꝛ mōaſteria in aliq̄ dioc. ſubſūt
dioceſano. derogat ꝑ ſpālia priuilegia mēdicātiū
ſ. pdicatoꝝ. mioꝝ. heremitaꝝ. carmelitaꝝ. ſuitaꝝ
ꝛ alijs exemptoꝝ monachoꝝ.

Homagiū indignū eſt ꝛ

a romana eccā alienum. vt ꝑ ſpālib⁹ facere homa
giū ꝯpellat quis. Hec regula hꝫ de re. iu. in decre.
Et fm glo. ibi homagiū dr̄ iuramentū fidelitat̄.
q̄d non licet facere pro aliq̄ ſpūali cū hoc ſit ſimo
niacū de ſimo. ex diligēti. Aliq̄n cleric⁹ tenet p̄la
to facere obedientiā ꝛ in caſib⁹ iuramentū facere
de obedientia vel de fidelitate. ꝛ hoc poſt receptaʒ
adminiſtrationē d̄ iureiur. nullus. Et. xxiij. di. q̄ꝛ ꝟ.
Alias in ſpūalib⁹ nullū iuramentū. nulla pactō
nulla obligatō debet interuenire. Et ſi interuene
rit. nullam obligationē de iure vel de facto indu
ceret. vt de pac. pactōnes. A romana ꝛc. Ergo a cō
ſuetudine aliaꝝ eccāꝝ debet eſſe alienū qꝛ q̄d ro
mana eccleſia approbat vel reprobat ꝛ alie eccē. h̄
facere debent cū ab ipſa ſuā hēant inſtitutōnē et
auctoritatē di. xi. ꝯſīo ꝛ. c. nolite. Ber.

In iudicijs nō ē accep

tio p̄ſonaꝝ hn̄da. Pone caſū. iij. q. ix. nccē. Et de
iudi. nouit. Alioꝝ eni honores alijs non debent eē
occaſio nocendi. E. de ſta. ꝛ ima. l. vl. Ad hoc. xi. q.
iij. ſi quis. Signantur contraria ad hanc regulā
xl. di. c. i. Et. xlv. di. cum bts. Et. xcvij. di. nobiliſſi
mus de offi. dele. ſane. Ho. in penis deferf digni
tati ꝛ p̄ſone vt ibi. Et de hoc de tranſac. c. vl. Idē
in ſedendo ꝛ aſſurgēdo di. xciij. nō oportet. Et no.
iij. q. ix. c. vlt. In iudicijs aūt vel ſentēria non eſt
hn̄da acceptio p̄ſonaꝝ vt hic. In eis eni eſt eq̄litas
ſuāda vt hic in regla. Itē in p̄me exhibitōe. xvi
q. vij. ſacerdos. Itē i fide. xpi ſuſcipiēda d̄ ꝯſe. di.
iiij. nec q̄ꝛ ꝟ. Et in alijs ſacris d̄ ꝯiu. fuo. c. i. Et in
paupeꝝ receptōe cū ſufficere nō poſſum⁹ xlij. d. quie
ſcamus. Et in alijs opib⁹ pietat̄. xvi. q. i. ſi cupis.
Hoc g̃ q̄d dicit in iudicijs ſoluit ꝯtraria. Et no.
ꝙ iudiciū interdū ponit ꝑ eo q̄d p̄cedit ſentētiā
vt hic in regula. Inſdū ꝑ ꝯdēnatōe de ꝯſe. di. ij. ti
morē. Inſdū ꝑ diſcretōe. iiij. q. vij. ſ. tria. Inſdū ꝑ
vltia volūtate de ſepul. c. penul. Et nota ꝙ licʒ iu
dex vti non debeat acceptōe p̄ſonaꝝ in iudicijs ꝯ vt
hic. tū vtile eſt in arbitrarijs iudicē gratioſū hr̄e
de of. dele. ꝯſuluit. Caueat tū ne in faciēdo grā in
currat penā ꝯſtitutōis de re iudi. cū eterni li. vi. Ex
tēde ꝙ de⁹ nō eſt acceptoꝛ p̄ſonaꝝ ex eo ꝙ vni dat
grāʒ nō alti qꝛ p̄ſonaꝝ acceptio hʒ locū in his q̄
quis hʒ dare ſeu diſtribuere ex debito. de⁹ nulli
eſt debitoꝛ. ergo ꝛc.

Ignorantia facti non

iuris excuſat. Pone caſum in ignorantia facti. d̄
ordinato ignoranter a ſimoniaco. quem. ſ. neſcie
bat eſſe ſimoniacum. i. cōmiſiſſe tale factum. i. q. i
ſi qui a ſimoniacis. Item in eo qui ignorabat be
neficium reſeruatum per papam vel alias colla
tū m de preben. ſi beneficia li. vi. de ignorāria iur̄

pone caſum.i.q.iiij.§.notãdum in fi. Hec reglã
nõ indiget glo.cũ eiꝰ matia pleniſſiẽ beãt in dcõ
§.notã.in tex.⁊ glo.⁊ diſ.xxviij.in fĩ. Unũ nota
ꝙ cũ q̃rit̃ de ꝯdẽnatõe expenſaꝝ litis dicimꝰ ꝙ in
principali cã ꝓbabil' error excuſat a ꝯdẽnatioe ex
penſaꝝ.ij.q.iij.c.paulũ Sꝫ in cã appellatõis in⸗
diſſicte victus ꝯdẽnat̃ victori in expenſis.ij.q.vi
õĩmodo Rõ hꝰ diuerſitatis colligit̃ ꝑ hãc reglã
In pñcipali eñi cã eſt error facti qꝛ in ea ex ꝓba
tõibꝯ q̃ in facto ꝯſiſtũt ꝓcedit̃ ſꝫ in appel.cã ꝓce
ditur ex actis prioris cauſe.vñ ibi eſt error iuris ⁊
iõ nõ excuſat a ꝯdẽnatõe vt hic in regula Tñ ſm
inno.⁊ hoſti.ſi in cã appellatõis nõ ꝓcedit̃ ꝑ ſola
antiq̃ acta.ſꝫ inducunt̃ ꝓbatões noue ꝑ q̃s ꝓnũ
ciet̃ ꝓbabil' error.tũc bene excuſat victũ a ꝯdẽna
tione qd̃ veꝝ puto Extẽde materiã qꝛ vtilis ẽ Du
plex ignorantia.ſ.facti et iuris Ignorantia facti excu
ſat a toto Si quis dabat opam rei licite ⁊ adhi
buit debitã diligentiã Nec eſt ꝯtra.xxxiij.q.ij.ſ
lectum.vbi ipõit̃ pñia ignoranti ꝓbabilr̃ factũ in
re licita Sed illud fit ad cautelam Si aũt daret
opam rei illicite vt ludendo ludo noxio.inaduer
tenter occidit vel non adhibet diligentiam nõ ex
cuſat̃ a toto ſꝫ a tãto Ignorãtia iuris diui ⁊ naturalis
in his q̃ ſũt neccãria ad ſalutẽ neminẽ excuſat ha
bentẽ vſũ rõis a toto ſꝫ a tãto di.xxxviij.§.i. Si ẽ
craſſa.i.ex negligẽtia ꝓcedẽs ſꝫ ſi eſt affectata vt.ſ.
liberiꝰ peccz nõ vult ſcire.nõ excuſet ſꝫ auget pctm
imo ẽ ſpãle pctm̃. Ignorãtia aũt iuris canonici vel
ciuil' q̃ntũ ad cõia pcepta eccẽ non excuſat a toto
eos q̃ potuerũt hr̃e copiã docẽtiũ Nec plãtos re
ligioſos ⁊ clericos q̃ntũ ad ea q̃ ptinẽt ad ſtatum
ſuũ di.xxxviij.ſi in laicis Sꝫ illos q̃ nõ hũerunt
copiã addiſcẽdi vt in dicta di.§.i. Quantũ aũt ad
lucꝝ captandũ vel dãnũ tpale vitãdũ quõ excuſꝫ
vide.i.q.iiij.§.notã. Et de ignorãtia hẽs infra in ſe
cunda parte

Ignorãtia preſumitur

vbi ſcia non ꝓbat̃ Pone caſũ.lxxij.di.ꝓpoſuiſti
in fi.ſm ꝙ ibi iacet lr̃a Sꝫ ꝯtra.xvi.di. Qd̃ dici
tis Et.ix.c.i.ordinatões cũ ſilibꝫ in quibꝫ iuribꝫ
dr̃ ꝙ non p̃ſumit̃ ignorantia ſꝫ ſcia So.dic vt in
predicto.c.ꝓpoſuiſti ꝙ circa ea q̃ publice fiũt p̃ſu
mitur ſcia niſi ꝓbetur ignorantia Sed circa ea q̃
fiunt occulte.p̃ſumitur ignorantia niſi ſcia ꝓbet̃
vt hic Et ſcias ꝙ hec regula vera eſt in his q̃ q̃s
ſcire vel indagare nõ tenet̃ In his aũt que ſcire vl'
indagare tenetur non hꝫ locum ſicut in eligendo
prelato.lxi.di.c.ij.⁊.viij.q.ij.dilectiſſimi.⁊ ibi p̃
ſumitur ſcia niſi ꝓbibetur ignorantia Ad hoc eſt
qd̃ lex dicit ꝙ magiſtratꝰ tenet̃ de idoneitate tutoris
vel curatoris inquirere quẽ noiauit Qd̃ aũt reglã
dicit p̃ſumit̃.eſt hꝰ virtutis hec preſũptio vt trãſ
ferat onus ꝓbãdi in aduerſarium.⁊ idem eſt in
alijs caſibꝫ qui nota.vi.q.vi.actor Itẽ nota ꝙ
ignorantia tribꝫ modis ꝓbatur Prima ꝑ factum
vt cum iuro me ignoraſſe.⁊ tunc demũ admittit̃
probatõ.hec cum eſt probabilis Secundo id pro
batur ex quo ſequitur neccãrio me ignoraſſe puta
me tunc fuiſſe anniculũ vel furioſũ Tertio q̃ñ ꝓ
batur id non ex quo neccãrio ſed veriſilr̃ ſequitur
me ignoraſſe puta me tunc abſentem fuiſſe ⁊ hoc
dicere voluit Jo.i.q.i.ſi qui a ſimoniacis Et li⸗
cet in facto proprio probabilis ſit aliq̃ñ ignoran
tia.ꝓbabilior tñ in alieno.quod dic vt no.i.q.iiij
§.notã. Et in regula ignorantia facti Et qꝛ igno
rãtia iuris natural' nõ excuſat.ideo de tali nõ loq̃t̃
hec regula Jo.an.

Indultũ a iure benefi

cium nemini eſt auferendũ Pone caſũ in licẽtiã
nubendi data ab aplõ di.xxviij.de his Itẽ in an
no dato ad ꝓmotionẽ ſacerdotij ꝯ elec.ꝯmiſſa.li.
vi. Itẽ in q̃drimeſtri tpe dato ꝯdẽnato in ꝑſonali
actione ad ſoluendũ.ff.de re.iudi.l.iiij.§.ſi q̃s ꝯ cõ
demnatus Iſta auferri non pñt nec abbreuiari.
Cõtra de re iudi.ꝙ ad ꝯiſultationẽ Et ꝯ appel.cũ
ſit So.q̃ddã eſt iuris beneficiũ qd̃ non pt̃ alicui
auferri.vt inducie.x.dieꝝ ad appellandũ.ij.q.vi.
anteriorꝝ Inducie q̃tuor annoꝝ ad petendũ reſti
tutionẽ de in integrũ.reſti.c.i.li.vi. Et illd̃ verũ ẽ
in iſtis ⁊ in alijs inducijs que dantur a lege ſine
tacito vel expreſſo miniſterio iudicantis. Qddã
beneficiũ eſt qd̃ ſine cauſa auferri nõ pt̃ Et ſic in
telligitur hec regula ſed cũ cauſa cognita bene pt̃
auferri Et nota de hoc plene in dicta decre.cũ ſit
Et illud veꝝ in inducijs qui licet dentur a iure.
interuenit tñ in eis expſſum vel tacitũ miſteriũ
iudicantis vt in deliberatorijs.xx.dieꝝ ⁊ ſilibus.
Qd̃ ergo hic dicit ꝙ beneficium iuris nemini ẽ
auferendũ intelligas ab hoĩe ⁊ ſine cauſe ꝯgnitõe
Alio eñi iure interdũ tollitur alteriꝰ iuris bñficiũ
Pone exẽplũ in ſolẽniter vouẽte qui nõ contra
hit de voto.⁊ vo.re.c.i.li.vi. Itẽ in ꝯtumace in nõ
deuẽdo Itẽ in notorio criminoſo.⁊ in tertio ap
pellante qui non audiuntur appellantes.xxiij.q.
iij.de illicita.de appel.ꝓpoſuit ⁊.c.tua nobis Sed
vbi ius aufert vl' ꝑmittit hoĩem auferre ceſſat re
gula Sicut eſt videre in patre.qui hꝫ a iure vſu
fructũ in bonis aduẽticijs filij.C.de bo.q̃ li.l.cũ
oportꝫ Et tñ aufert̃ ꝑ relinquentẽ ea ꝯditiõe ad
pſona puenia vſufructus in autẽ.vt li.ma. Itẽ
a lege datur marito admiſtratio bonoꝝ paterna
liũ.⁊ tñ pt̃ auferri ꝑ mulieres ꝓhibitionẽ Sed
iſta que fiunt ꝑmittente lege.per hominem fieri
non videntur.ſed potius per legem ꝑmittentem
Jo.an. Extẽde regulã Tps datum ẽ ad eligẽ
dũ vel petendũ ꝯfirmationẽ.non pt̃ tolli nec ab
breuiari inuitis Silr̃ tps vnius anni ad ꝓbatõ
nem in religioſis Nec ius qd̃ quis hꝫ in eligẽdo
Nec ꝙ nõ poſſit libere eligere ſepulturã.ſi nõ eſt

religioſus. Nec magiſtro nec plato pt̄ auferri ꝙ non caſtiget moderate ſcholares vel ſubditos.

In obſcuris minimũ ē

ſequendũ. Hec regula ſũpta ē ex. l. ff. e. ti. ſꝑ in obſcuris. Pone caſũ de cenſi. Ex parte. vbi ĩ dubio non ꝯpellunt ur ſoluere vota ad maximam: ſꝫ ad minimã menſuram. Ad idem. ff. de leg. minimus ꝰ minus. ſic in genere legatis debentur minimi. Circa hanc regulam nota ꝙ in obſcurꝭ ſtatim inſpicimus qḋ eſt minimũ. imo inſpicimus ꝑmo qḋ eſt veriſilius. ⁊ qḋ fieri ꝯſueuit vt in regl'a ſequenti cũ ſuis ꝯcor. Si hoc ſciri non pt̄. tũc inſpicimus qḋ eſt minimũ. Primo ergo inſpicimus qḋ expreſſe agitur puta. x. lib. boñ. vel qḋ agiť tacite dico vel rõne rei que venditur. x. lib. vel rõne ꝑſone. vel rõe ꝯſuetudinis. vltimo qḋ eſt minimũ vt hic. Rõ hꝰ regule ē qꝛ de minimo nõ eſt dubiũ ſenſiſſe qꝛ ſi intellexit de maximo ergo ⁊ de minimo qꝛ plus ꝯtinet in ſe qḋ ē minus. ſꝫ nõ ecõtra. Et de hoc dicetur in regula plus ſꝑ. Alibi tñ hẽs argumenta de mediocritate ſpectanda. x. q. ij. hoc ius. Et pt̄ dici ꝙ in ſpeciebus ⁊ artificijs mediũ inſpicimꝰ vt no. ff. man. l. fideiuſſorē. In quantitatibus aũt inſpicimus qḋ eſt minimũ vt in predicta. l. fideiuſſorꝫ. Item locum hꝫ hec regula in penis vt infra e. in penis. Jo. an. ¶ Extende. Cũ dubitet quis quantam penitentiam debet peccãti dare. melius eſt errare in modicitate q̃ꝫ in exceſſu qꝛ melius eſt ſꝫm Criſo. hẽre deo reddere rationeꝫ ꝺ nimia miã q̃ꝫ de nimia ſeueritate. xxvi. q. vij. alligant. Cum quis etiam eſt perplexus ſꝫm ꝯſciaꝫ ſuã inter duo mala. minimũ eſt eligendũ. di. xiij. nerui. Cum quis dubitat de diuerſis opibus. qḋ magis debeat facere. vel quid de ſe ſentire. ſequať minimũ. i. humilius.

Inſpicimuſ in obſcuriſ

qḋ eſt veriſilius. vl' qḋ plerũq3 ꝯſueuit fieri. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. in obſcurꝭ. Pone caſum. Aliquis ꝯtraxit cũ vidua. ⁊ longo tp̄e habitauit cum ipſa. illa dicit ſe incognitam. In hoc obſcuro preſumitur ꝯgnita qḋ veriſilius ē. xxxij. queſtione prima. Si quis acceperit. Item cauſa cellata vel obſcurata littera nominis preſumimus ibi illam literam fuiſſe. de qua eſt veriſilius de fide inſtru. inter dilectos. Item in dubio veriſimile eſt. filium iniuſte exheredatum. C. de inoffi. teſta. auten. non liceat. Et hoc repete qḋ dictũ eſt in precedenti regula. Jo. an. Extende. Tp̄e peſtis cum dubiũ eſt alicui ſi debet recedere a loco infecto. veriſimiliꝰ eſt vt vitet mortē vel infirmitatem ſubtrahendo ſe a loco infecto. ⁊ ſic fieri conſueuit. Et hꝫ niſi ex aliqua cauſa oporteret aliquē ꝑmanere vt ſunt curati ſacerdotes. xxiij. q. iiij. de recijs ⁊ §. ſe. Dubitat quis ſi in ieiunijs extra quadrageſimam debeat vti lacticinijs. faciat qḋ fieri ꝯſueuit a timoratis in hmõi locis di. xi. catholica et diſt. xij. illud. Poterat dubitare Abraham de pudicicia auferẽda vxori ſi diceret ſororē ſuã. ii. ⁊ de occiſione ſui ſi diceret eſſe vxorem. Fecit id ex quo veriſimilius poterat ſe iuuare. xxij. q. ſecũda. Queritur.

In penis benignior eſt

interpretatio facienda. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. e. ti. factũ. Pone caſũ in iudice qui ita ꝓnunciauit. Temere accuſaſti calũniatorē. nõ ꝓnũciat. ij. q. iij. notandum. Item priuatus a collegio doctorum non ꝑpetuo ſed tp̄aliter intelligitur priuatus de ꝯſti. ex litteris. Item tutor remotus nõ expreſſo an ꝓpter dolum an ꝓpter culpam. remotus intelligitur ꝓpter culpam. ff. de ſuſpe. tu. l. ſꝫ eñi. Cõcor. cũ regula de pe. diſ. i. §. pene. vbi dr̄. ꝙ pene legum interp̄tatione magis ſunt molliẽde q̃ꝫ exaſperande. Et ex hac regula eſt argumẽtum qḋ in dubio ꝑſumitur caſſatio electionis facta nõ vicio ꝑſone ſꝫ electionis modo. ¶ Et nota ꝙ hꝫ benigna interp̄tatio fit in multis. Primo qꝛ ex multiplici pena expreſſa eligimus minorem. l. di. eos. Scḋo qꝛ ſi verbum pt̄ importaret penã ꝑpetuã ⁊ tp̄alē. eligimꝰ tp̄alem. xxiij. q. iiij. Nõ oportet. ij. Saluo eo qḋ habes di. l. c. i. ⁊ de ꝯſti. ex literis. ꝑ ber. ⁊ modernos. ⁊ accur. Tertio quia ꝺ penis nõ arguimus ad ſilia. qꝛ pene non excedunt ꝓprius caſus vt dr̄ de pe. di. i. §. pene. Quarto qꝛ vbi eſt tale verbum puniantur. priuentur. ⁊ hꝰ per ſententiam intelligimus non ipſo iure de elec. qꝛ ꝓpter. Niſi eſſent ibi verba que aliud ſaperent vt ipſo iure. vel eo ipſe. de elec. q̃ꝫ ſit. li. vi. Gra. tñ ꝯtra. ſꝫ primum credo ſꝫm guil. Quinto quia in dubio mitiorem cauſam eligimus. ff. de ſuſpec. tu. l. ſꝫ eñi. An autem iudex poſſit penas moderare. no. ij. q. iij. §. notandum in glo. Benignior dicit canõ. Illa digniora ſunt imitatione que ſunt excellentiora pietate di. ix. ſane. Interpretatio. de multiplici interpretatione. no. xi. q. i. §. ex his omnibꝰ. Jo. an. Extende. Cum videmus aliquos flagellatos precipue bonos cum diuerſis de cauſis flagella contingant vt de pe. di. iij. productior. debemus interp̄tari in benigniorē cãm. puta ad maiorē cumulũ p̄mij. Itē cũ nos deꝰ flagellat qḋ faciat ad purgatõem peccõꝝ ꝺ pe. di. i. ſi peccãi. nõ ad initiũ dãnatõis vt antiochũ ⁊ herodē. Itē vt cũ ſe veritate miſceat miãꝫ. aliq̃d diminuẽdo ſi pt̄. ſic deꝰ punit citra ꝯdignũ di. xlv. diſciplina. ⁊. c. qui iuſte cũ glo.

Imputari nõ d̄ꝫ ei per

quē nõ ſtat ſi non faciat qḋ ꝑ eũ fuerat faciendũ. Pone caſũ in eo q̃ dꝫ appellatõeꝫ ꝓſequi ĩ annũ cui nõ ĩputať ſi ꝑ eũ nõ ſtetit. ij. q. vi. anterior. Itē

in eo q̄ debet ꝓmoueri infra annū ad ſacerdotiū
cui nō currit annus ipſe.ſi iuſto impedimēto de
tentus non potuit ꝓmoueri de elec.ↄmiſſa.li.vi
Itē in eo qui rem emit ſub pacto leg̃ ↄmiſſorie
ſ.ꝙ ſi p̄ciū infra terminū ſtatutū nō ſoluerꝫ.res
eēt inēpta.⁊ emptoꝛ in termino ſoluere volēs nō
habuit cui ſolueret ſibi nō īputat̄.ff de l.ↄmiſſo
ria in fi.Ad idē.xliiij.di.epheſijs ¶ Et nota ꝙ di
cit ꝑ quem non ſtat Nō enī ſufficit velle niſi ad
opus ꝓcedat q̄ntū in eo eſt Impoſſibilitas g̃ ſcti
ſit a principio ānullat obligationē vt in regula
null⁹.ita ⁊ ex poſt facto elidit vt hic. Si tū tenet̄
quis facere aliquid in certū tp̄s nec ꝑ eū ſtetit.lʒ
nō īputet̄.tū poſt tp̄s tenet̄ de do.⁊ ↄtu.cū dilecti
Conſulo tū ꝙ ſi p̄t infra tp̄s de īpotētia ꝓteſtet̄
ij.q.vi.poſt appela. ¶ Sʒ quid dices de eo q̄ ſua
culpa incidit in caſū ꝑ quā poſtea facere nō potu
it.qđ ꝑ eū fuerāt faciendū videt̄ primo ꝙ ſibi ſit
īputandū q̄ regularit̄ quis d̄ caſu tenet̄.q̄ ſequit̄
culpā di.l.ſepe ⁊ c.ſtudeat ⁊ de eta.⁊ quali.c.i In
ↄtrariū videt̄ de elec.c.vl.⁊ de p̄ben.qꝛ diuerſita
tē Satis videt̄ dici poſſe ꝙ īputandū ſit illi ꝗ f̄
iura p̄mo inducta Hic dicit lex nō debere ſuccur
ri ei qui in ncītate ſe poſuit.ff.qui ſatiſda.co.l.ſi
deu ſioꝛ Ad iura in ↄtrariū inducta.rn̄deo ⁊ dico
ꝙ decre.illa de elec.c.vlti.⁊ decre.diuerſitatis lo
quūtur de quadā pena canonis ꝓlata.ſolū cōtra
negligētes.vn̄ ibi culpa ſine negligētia nō punit̄
Hoc ſat ꝓbat decre.qꝛ Vel dic ꝙ ſi ex culpa ipo
nitur aliq̄ pena ſuſpenſio vl' deportatio.tūc culpa
illa vlteri⁹ puniri nō dʒ.ad hoc.xiij.q.ij.c.vl.Io.
an. ¶ Extēde qꝛ ſi p̄rfamilias facit qđ in ſe ē.ad
corrigendū familiā ⁊ dirigendū ⁊ tū mala ē ſibi
nō īputat̄ q̄ ad deū vel eccl̄am.⁊ ſilr̄ p̄lat⁹ ſi fac̄ qđ
in ſe eſt ad directionē ⁊ ꝓfectū ſubditoꝝ.⁊ tū ma
li ſūt.ſibi nō īputat̄ vt.xlvij.di.§.Quid tūc fiet
et.c.q̄ntūlibet ⁊ c.qđ ad nos Silr̄ ſi q̄s q̄rit bap
tiſmū.p̄niam.⁊ h⁹ ⁊ ꝑ eum nō ſtat ꝙ accipiat.ſʒ
qꝛ non inuenit adminiſtrantē h⁹ ſibi nō īputat̄ q̄
ad interitū ſalutꝫ ſi alias eſt ↄtritus de ↄſe.di.iiij
bap̄mi vicē.⁊ de pe.di.i.q̄ penitet Silr̄ iudex
aduocat⁹.medic⁹.ſi faciūt qđ in ſe ē in vſu officiō
rū ſuoꝝ nil omittēdo d̄ ↄtingētib⁹.ſi dāna ſequū
tur.non eis imputatur.

Is qui in ius ſuccedit

alteri⁹ eo iure q̄ ille vti debebit Hec regula ſūpta
eſt ex.l.ff.e ti.qui in ius Pone caſū in p̄rono.qꝛ
eodem iure vtet̄ ſucceſſoꝛ q̄ ⁊ p̄deceſſoꝛ.xviij.q.ij
eleutherius Itē ↄuenitur ſucceſſoꝛ ꝑ reſcriptum
īpetratū ↄtra p̄deceſſorē de fo.ↄpe.dilecti Itē in
herede q̄ nō vſucapit qđ nō vſucapiebat defūct⁹
¶ Fallit hec regula in multis caſib⁹ Primo vbi
cū qʒ morte defuncti ↄfirmat̄ donatō ibi.n.heres
nō penitet.C.fami.hercīſ.l.filio Itē fallit in ↄuē
tionibus vbi ex ꝑſona ſucceſſoꝝ mutatur forus

Hinc eſt qđ clericus etiam in ciuilibus ⁊ p̄rimo
nialibus ↄuenitur corā ſuo iudice.xi.q.i.nullus
de fo.ↄpe.cū ſit Itē fallit de iurep̄ro.c.i.li.vi. In
caſu vbi eccl̄a ſuccedit laico p̄rono Nam eccleſia
hʒ ſex menſes cū tū laicus habeat ſolum.iiij Itē
legatarij acceptare non p̄n̄t legatū ꝓ pte.⁊ ꝓ pte
reſpuere Si tū decedat plib⁹ heredibus dimiſ
ſis.vnus heres poterit pro pte ſua acceptare.al
ter pro pte ſua reſpuere.ff.de leg.i.l.legatari⁹ Itē
fallit in caſu qui hēt.l.procula.de probatō.Item
in caſu qui ad.l.falci.reperit̄ Rō regle eſt quare
eodē iure debet vti qꝛ plus iuris hr̄e nō p̄t.vt in
regula.nemo p̄t Dn̄inus nō qꝛ heres cenſet̄ eadē
ꝑſona cū defuncto ⁊ ſucceſſoꝛ cū p̄deceſſore Et no
ta ꝙ dicit eodem iure non eo priuilegio ex ſui ꝑ
ſona Si ꝑſonale erat priuilegium p̄deceſſorꝫ.qꝛ
priuilegium perſonale ⁊c̄.infra in regula cū ſuis
ↄ ſoꝛ. Idē d.co de pacto ꝑſonali de trāſac.d̄ cetero
Io.an. Extende Eandem p̄tātem hʒ papa qui ē
pro tp̄e ad ſtatuendū ⁊ deſtituendū quā oēs ſui
p̄deceſſores etiam ſi malus.di.xl.ſi papa Eādē
auctoritatē hn̄t ep̄i.abbates generales.mgr̄i.vel
miſtri.prioꝛes ↄuentuales quā habuerūt eoꝝ p̄
deceſſores in dictis officijs rōne ipſoꝝ officioꝝ
Illam exceptionem habent exempti ſucceſſores
quā ⁊ predeceſſores ex priuilegijs antiq̄s ↄceſſis
et non habitis ⁊c̄

In re cōi potioꝛ eſt con

ditio ꝓhibentis Pone caſum in duobus ↄiuga
tis.quoꝝ vno vouere ↄtinentiam volente altero
ꝓhibente potioꝛ eſt conditio vel cauſa ꝓhibentis
xxxiij.q.v.c.i Item in electione fienda vno probi
bente ne procedatur per viam ↄmiſſi alijs ꝯ volē
tibus potioꝛ eſt conditio probibentis de elec.qꝛ
propter Item duobus habentibus cōem parie
tem vno volente deſtruere ⁊ reficere altero probi
bente d̄ſtruere non poteſt.ff.de ſerui.vr.p̄di.pa
rietem ¶ Fallit hec regula Primo q̄n non inter
eſt ſocij.puta qꝛ vult incruſtare vel pingere Vel
vult ſcalas ponere iuxta parietem Secundo q̄n
ob hoc queſita eſt vt opus fiat Item q̄n edefici
um reficeret.ff.de dam.infec.l.in reficiendo Itē
fauore religionis vt ſi ibi ſepeliri velit.ff.de reli.
ſi ples Vel in cōe ſepulchrum alium mittere.in
ſtitu.d̄ rerum diui.§.religioſum Item cū dona
toꝛ rem cōem habet cum donatario.C.de donat.
l.ſancimus Probibentis Ratio eſt quia volens
non ſolum domin⁹ eſt illius rei.ſed ⁊ probibens
Et ſcire debes aliquid cōmune vel ſingulis vt hic
Aliquid commune vt collegio.⁊ de hoc infra ꝙ
omnes Iohan.an. ¶ Extendi poteſt ad caſum
cum quis habens vſum rationis vult intrare re
ligionem ante.xiiij.annum.⁊ pater vel tutoꝛ pro
hibet vel econtra.pater vellet ꝙ ipſe intraret.⁊ ip
ſe non vult.potioꝛ eſt ↄditio probibentis Itē in

votis q̄ fiūt a religioſ. oportet ꝙ ↄcurrat volūtas
ꝑlati cū vouēte in executōe. Vn̄ ſi ipſe vult īplere
votū factum abſtinētie ⁊ hꝰ ⁊ ꝑlatus nō vult vel
abbas ſeu prelatus vult ꝙ plus faciat q̄ȝ tenetur
potior ē ↄditio ꝓhibētis. Vet. abbas nō augeat vo
ta mea ſine mea voluntate.

In malis promiſſis fi

dē nō expedit obſuari. Hec regl'a ſūpta ē ex vbis
Iſi. xxij. q. iiij. vbi dr̄ ī mal' ꝓmiſſis reſcīde fidē ⁊
in turpi voto muta decretū. Et ꝓſeq̄re hāc regulā
ſm ea q̄ dn̄r infra in regula. non eſt obligatoriū
Et nota ꝙ dicit in mal' ꝓmiſſis. Nā lȝ mala ꝓ
miſſa ſeruari nō debeāt. tn̄ interdum male ꝓmiſ
ſa, puta ꝑ dolū vel metū ſeruant̄ q̄n̄. ſ. ſuari pn̄t
ſine interitu ſalutꝭ eterne ſi iuramentū interceſſit ḋ iu
reiurā. ſi vo. Io. an. Extrēde. Nota ꝙ ē triplr̄ genꝰ
ꝓmiſſiōis. Quedā eſt q̄ fit ſimplici vbo hoīm. q̄
dā q̄ firmat̄ iuramēto, ⁊ hec fortior. q̄dā q̄ fit voto
et hᷓ fortiſſima. Quelibet harꝝ ſi ē de re licita obli
gat niſi ſupueniat īpoſſibilitas. Etiā ſimplex pro
miſſio obligat in foro ↄſcie vt dr̄. xxij. q. v. iuramē
ti. Vbi dicit glo. Ioh. ꝙ ex nudo pacto orit̄ actio
xij. q. ij. quicūq̄ȝ. Sȝ fortiꝰ obligat iuramentū. et
exinde votū. Sȝ in qualibet harꝝ vbi malū ꝓmit
tat̄ ſeruāda ē regl'a iſta vt. ſ. nō ſeruet̄. Nec in hoc
peccat̄. hᷓ tūc q̄n̄ illicitū ē ꝓmiſſū ar. ad hoc. xxij. q.
iiij. vnuſq̄ſq̄ȝ. Et. c. qḋ dicendū ⁊. c. nō ꝑiurabis ⁊
§. illicitū. ergo per totum

In alternatiuis debito

ris ē electio. ⁊ ſi ſufficit alterꝝ adimpleri. Hec r̄gl'a
ſūpta ē ex. l. ff. e. ti. in eo ꝙ plꝰ. Pone exēplū ꝑ ca
nonē. xij. q. ij. bone rei. Et de reſcrip. int̄ cete. Et ī
viro q̄ in cā ſoluti mr̄imonij dotē, l' eiꝰ extimatōeȝ
reſtituere ꝓmiſit. ff. de iu. do. plerūq̄ȝ. Sūt āt q̄
dā altnatiue in quibꝰ dȝ ordo ſeruari vtꝫ cū man
dat teſtator aliq̄d dari liberꝭ, aut his ḋficiētibꝰ cō
ſanguineis aut affinibꝰ. q̄ꝛ tūc ſeq̄mur ordinē ⁊ ē
ar. ad hoc qḋ dixi ḋ ordie ſeq̄ndo. di. xliij. c. ſit rec
tor in ſi. ḋ elec. c. i. li. vi. Cōtra dt ad hāc regulam
inſti. ḋ lega. §. ſi generalr̄. So. Illḋ cū eligēs fuit
in mor. de ↄſue. ca. vl. li. vi. Et ſic notat bernar. in
ſꝑdic. decre. de reſcri. int̄ cete. Io. an. Siccū ſit ī
optōe eligēnū. ꝑ aliquē triū modoꝝ ꝓcedere. ſuf
ficit alterꝝ īpleri ḋ elec. q̄ꝛ ꝓpt̄ Dauid ex tribꝰ ſibi
ꝓpoſitis a dn̄o flagell' ſufficit ꝙ alterꝝ eligit. ſ. peſtē

In pari delicto vel cau

ſa potior ē ↄditio poſſidētis. Hec regula inquantū
dr̄ ḋ delicto. ſūpta ē ex. l. ff. e. ti. cū par. Inquantū
dicit de cā. ſūpta ē de l. e. ti. in pari. Pone caſū in
delicto ꝑ canonē. xiiij. q. v. nō ſane. In eo. ſ. q̄ repe
tit pecuniā quā dedit ꝓ iniq̄ iudicio. Itē in eo q̄
vſuras quas ſoluit repetit cū ipſe ſit in pari delic
to de vſu. q̄ꝛ fruſtra. ⁊ ff. de ↄdi ob. tur. l. vbi aūt.

vbi hēs ꝙ nō repetit̄ qḋ ꝓpt̄ ſtuprꝝ vel vt male iu
dicet̄ ē datū ⁊ de ꝑben. ſi a ſede li. vi. Et nota q̄ꝛ vi
deor male exēplificare ꝑ decr̄. illā ſi a ſede. Nā ibi
nō erat par cā. cū vni fuerit collata ꝑ papā alt̄i ꝑ
ordinariū. Sȝ nō q̄rit̄ de paritate q̄ ad ꝑſtatē ↄfe
rentiū. hᷓ de paritate q̄ ad tp̄s q̄ꝛ cui ꝑmo collata
fuerit dubitat̄. ⁊ iō in hac pari cā tp̄is potior erit
ↄditio poſſidētis. Et nota ꝙ hic exhibet̄ fauor reo
q̄ꝛ abſoluit̄ ī pari cā vel delicto. C. de ↄdi. ob tur
cām. l. ij. Vn̄ ſꝑ dicere ↄſueuimꝰ ꝙ in pari cā vel
ḋlicto, potior ſit excipiētis ↄditio. Io. an. Sic in lu
do alee qui prohibet̄ diſt. xxxv. ep̄s melior ē ↄdi
tio poſſidentis acquiſitum per ludum q̄ȝ perden
tis. quamuis eñ Iohan. in glo. ibi. dicat ꝙ poſ
ſit repeti. ⁊ ꝑ ↄñs dȝ reſtitui ꝑdēti. hoc hȝ locū in
locis vbi viuit̄ legibꝰ impialibꝰ hoc mādantibꝰ
ſ. de reſti. vt. ff. de alle. l. vl. q̄ nō ſint in hoc abroga
te hᷓ ſeruent̄. Nā alit̄ potiꝰ ē paupibꝰ erogādū. vi
de tn̄ ḋ ludo plene infra in. ij. pte

In argumentum trahi

nequnt. q̄ ꝓpt̄ nccītatē aliq̄n̄ ſūt ↄceſſa. Hec r̄gl'a
ſumpta eſt ex. l. ff. e. ti. q̄ ꝓpt̄. Pone caſū di. lv. c. i.
vbi ꝓpt̄ nccītatē miſtroꝝ ꝓmiſſū fuit aſſumi mo
nachos ad ꝓchiales eccl'as. Ceſſāte ḡ hac nccīta
te ī argumentū illḋ trahi nō dȝ nec. C. de ſa. ſāc.
ec. l. añpenl'. Et ↄcor. ad hāc regulā illā. j. q̄ a iure.
Et illa alia. Qḋ alicui. Nec ſupfluit hᷓ ad illas.
q̄ꝛ ille loquunt̄ de his q̄ conceduntur ob fauorē vl'
grāz. hec āt in eo ꝙ ↄcedit̄ ob tp̄is nccītatē. Et dr̄
in argumentū q. d. iuriſta vel arguēs. Nō debet
arguere de eo qḋ int̄ dū ex nccītate ↄceſſū ē. q̄ꝛ ar
gumēta de ſilibꝰ ad penitꝰ ſilia ꝓcedūt, hᷓ int̄ tp̄s
nccītatꝭ ⁊ nō nccītatꝭ nō ē ſilitudo vn̄ nō ꝓcedit ar
gumētatio. Et ↄcor. ad hāc regulā. xxxv. q. i. c. i. ꝑ
qḋ exēplificare potes. Nā a principio generis hu
mani licite ↄtraxit frat̄ cū ſorore q̄ꝛ ex nccītate id
faciebat. hodie āt creuit genꝰ humanū et ſublata
eſt nccītas. ⁊ ideo nō licite ↄtrahit̄ infra quartū
gradū ḋ ↄſan. ⁊ affi nō dȝ. C. de pa. q̄ fi. di. l. i. ⁊. ij.
vbi ꝓpt̄ nccītatē famis lȝ filiū diſtrahere. qḋ alias
non lȝ. Et nota ex hac regl'a illḋ generale ꝙ ceſ
ſante cā ceſſat effect̄s de iureiurā. ⁊ ſi xp̄s. Et ḋ pe.
⁊ re. cū infirmitas. l. xi. di. §. his oibꝰ. Ceſſāte igit̄
nccītate ꝓpt̄ quā diſpenſatū eſt. ceſſat diſpenſatio
i. q. vij. Qḋ ꝓ remedio. Qḋ verꝝ ē circa facienda
nō circa facta vt ibi notat̄. Et hoc ē̄t verꝝ. vbi vtili
tas ſuccedit loco nccītatꝭ. ſic ē de monachis ordi
nandis. xvi. q. i. ſunt nōnulli. Io. an. Sȝ q̄rit̄ an
ceſſante cā alicuiꝰ ꝓhibitōis vl' ordinatōis eccl'aſti
ce. ceſſat ipſa ↄſtitutio. Et videt̄ ꝙ ſic. Dicit eniȝ
grānꝰ ꝙ ꝓhibitōes eccl'aſtice ꝓprias hn̄t cās. quibꝰ
ceſſantibꝰ ceſſant ⁊ ipſe di. lx. §. his oibꝰ. Vbi ē̄t po
nit exēplū ambroſij elcti ī archiepm̄ an̄ baptiſmū
ↄtra ꝓhibitōeȝ eccē ar. ↄtra. xix. q. ij. due ſūt. So.
Dicit gloſa. ꝙ bono modo ſic bene poteſt exponi

iſtud ꝙ ceſſante cā ceſſat ꝯſtitutō.i.qn̄ ceſſat actu ⁊ exēplo.ita ꝙ non poſſit trahi in ꝑniciē exempli Uel dic ꝙ ceſſat ꝯſtitutio circa illā ꝑſonā ceſſāte cauſa vt.ſ.poſſit diſpenſare ſecū Uel dic ꝙ qn̄ oīs cauſa ceſſat impulſiua final' efficiēs ⁊ occaſional' tūc ceſſat ꝯſtitutio Iſtud extendi pt̄ ad oēs diſpenſatōes.qꝛ ſi diſpenſat' in aliquo aliqn̄ ꝓpter aliquā nccītatē nō inde trahi pt̄ exemplum Sic ⁊ dauid ꝓpter nccītatē famis comedit panes ꝓpoſitionis.qđ alias non licuit.ſic in nccītate vetula baptiſat q̄ alias maleſaceꝫ Infirm⁹ nō ieiunus cōicat.qui ꝫ alias peccaꝫ Cōfeſſoꝛ in nccītate.ſ.articulo moꝛt̄ꝭ abſoluit ab oīb⁹ caſib⁹ ⁊ ſentētijs.q̄ alias non poſſet

Quod non eſt licituz in

lege neceſſitas licitū facit Hec regula hr̄ in dcre. de re.iu.⁊ ſunt verba bede Et addit in textu exemplū Nam ſabbatum cuſtodiri preceptum eſt.machabei tn̄ in ſabbato ſine culpa pugnant Sic' et hodie.ſi quis fregerit ieiunium egrotus re⁹ voti nō hr̄.ꝫ ibi.Et ſic d' ieiunio ex voto ita d' ieiunio eccē Et idē ſi comedat carnes in.xl.ſic olim in veteri teſta.licuit in ſabbato pugnare in nccītate.⁊ circūcidere.ita hodie in dn̄icis dieb⁹ ⁊ feſtiuis in nccītate licet pugnare.xxiij.q.vi.ſi nulla Licet ti moꝛe inimicoꝝ ſupuenientiū remouere ⁊ ferre ad locū tutū victualia ⁊ ſuppellectilia.⁊ cā cuſtodiendi infirmū.vel alia vrgente cā dimittere auditionem miſſe.⁊ ſic idem eſt de alijs ꝑceptis poſitiuis Secus de ꝑceptis diuinis qꝛ ꝓpter nullā nccītatem licet ꝑterire.puta ꝑiurare.adulterare ⁊ h⁹ne occidatur Nec eſt hoc ꝯtra qđ dictuꝫ eſt de violatōe ſabbati vel dn̄ice.qꝛ ſanctificatio vel obſeruatio feſti q̄ntum ad determinationē dieꝝ huius vel illius.eſt ꝑceptū eccleſie ſeu poſitiuuꝫ Sed in generali ꝙ vacetur deo aliq̄ tpe ē d' iure diuino Itē non eſt ꝯtra ꝙ in nccītate licet furari qꝛ illud non eſt ꝓprie furari.qm̄ in nccītate.ſ.extrema.cū aliter ſubueniri non pt̄.oīa ſūt cōia di.xlvij.ſicut hi Un̄ nec furtū eſt q̄ntū ad illud ꝙ ꝑ ſua extrema nccītate accipit.et' ſm̄ leges. Ad hoc facit textus gratiani.i.q.i.remiſſionē.§.ꝫ notādū Neceſſitas non hꝫ legē.ꝫ ipſa ſibi facit legē Sed tn̄ religioſus in caſu extreme nccītat'.ſ.moꝛt̄ꝭ.ſi ſine licētia curati daret ſacr̄a cōionis vel extreme vnctōis nō euaderꝫ pen̄m ⁊ excōicationē cle.d' priuile.⁊ religioſi in cle. Illa eñ nō ſunt tāte nccītat' vt baptiſmus

In toto non ē dubium

ꝑtem ꝯtineri Pone exempla q̄ habētur in regula plus ſꝑ.⁊ ꝓſequere ſm̄ ea que ibi nota. Cōcoꝛ.xiiij.q.v.penale Ubi ſub noīe furti qđ ponit' pro toto.i.oī illicita vſurpatōe rei aliene ꝓhibet' vſura.rapiā.⁊ oīs alia vſurpatio Et.xxxij.q.iiij.Meretrices Et de pē.di.i.§.hoc idem Io.an. Extēdi pt̄ ad multa Et ꝑrimo deus eſt totale ⁊ vl'e bonū Quicquid eſt in creatura qualibꝫ virtutꝭ ē bonū ꝑtiale ꝓcedens ab illo totali bono Cū ergo ſcđm pħm Bonum oīa appetant.⁊ q̄nto maius tanto magis Si creatura ꝓpter aliqđ bonū ꝑtiale in ea trahitur ad amoꝛem.multo magis debet trahi a deo bono totali in toto ⁊c̄ Item oīs ſciā ⁊ ſapientia in deo eſt.⁊ ideo ſi quis vult aliquā ꝑtem.ad euꝫ accedat.eum querat vt docet Ambro.di.xxxv Itē totum gen⁹ humanū fuit virtualiter in primis ꝑentib⁹ adam ⁊ eua.⁊ quilibet vir ⁊ mulier ē ps deciſa ab illis ꝑ ſeminalem ꝓpagationē excepto xp̄o qui nō fuit ex ſemine viri generatus Un̄ corrupto toto per inobedientiam eoꝝ.oīs ps deciſa ab eis eſt corrupta.i.q.iiij.itaqꝫ Et de cō.di.iij firmiſſime Itē in ſacro eſt totus xp̄s.vn̄ ⁊ oēs ꝑtes eius.i.coꝛpus.aīa.ſanguis.diuinitas ⁊ h⁹.

In generali cōceſſione

non veniunt que quis nō eēt veriſimiliter in ſpecie ꝯceſſurus Hec verba habentur de pē.⁊ re.ſi eps.li.vi Pone caſum.xvi.q.i.frater noſter.vbi generalis ꝯmiſſio facta legato ꝑ papam.non extendit' ad cauſas fidei Item.C.que res pigno.ob.poſ.l.i vbi in generali obligatōe pignoꝛis.nō veniunt vxoꝛ ⁊ alūni.⁊ que quis veriſil'r nō eſt credēdus obligaſſe ſpāliter Et nota ꝙ nō ſolum in obſcuris inſpicimus id qđ eſt veriſil'e.ꝫ etiā in generalibus vt hic in regula Si queratur que ſūt illa veriſil'r nō dicentur in ſpecie ꝯceſſiſſe.Rn̄.hoc ꝯgnoſci ex ī poſſibili vel ī humana vel dura ſeꝑatione.vt puta miniſteria artis ſue.vel que ad effectionem ꝑtinent generali obligatione nō veniūt ff.de pigno.l.obligatione Et nota ꝙ ex hac regula verbum generale reſtringi.ad idem de reſcrip.c.ij.li.vi Item facit hec regula d' eo.qui generaliter tenetur aliquē ꝯtra oēs iuuare Nūquid ꝯtra ſe vel filios Et nota d' hoc.xxij.q.v.de forma in glo.Io.an. Hec regula multum facit ad auctoꝛitatem que datur a prelatis ſuis inferioꝛib⁹ Nam ſm̄ doctoꝛes ſi dicat eps his quib⁹ dat licentiam audiendi confeſſiōes Ego ꝯcedo auctoꝛitatē meā Ex iſta generali ꝯceſſione non intelliguntur conceſſi caſus reſeruati ſibi niſi ipſe ſpecificet. Et ſi concedit caſus ſibi reſeruatos.non videtur ex ꝫ conceſſiſſe abſolutionem ab excommunicatione.aut diſpenſationem in votis Et ideo iſta in ſpāli ſunt petenda.

In infamibus poꝛte non

pateāt dignitatum Hec regula videtur ſumpta C.de.dignit.l.ij.li.xij. Ubi dicit lex Neqꝫ quos infamia ad honeſtoꝝ cetu ſegregat dignitat' poꝛte patebunt Pone caſum per canonem.diſtinctione.lxxxi.tanti daniel.⁊ de exceſſibus prelatoꝝ in

ter dilectos.ad idem di.xxviij.laici.vbi dr̃.ꝙ opīo
ordinandi vacillare nõ debet. De infamia aũt q̃d
ſit ⁊ quõ ɔtrabatur. et de multiplici eius genẽ dic
vt no.iij.q.vij.§.Tria.v̾.porro infamia Et qḋ di
cit hec regula de dignitatibꝰ.intelligas decclaſti
cis ⁊ ſecularibꝰ. Infamis.n.iudex eẽ nõ põt.iij.q
vij.infamis. Bñ tñ eſſe põt arbiter.iij.q.vij.tria.
v̾.cognitores. Sed an ꝓcurator poſſit eſſe.q̃re no.
di.l.accedens.⁊.iij.q.x.c.vl. Jo.an. Infamis eſt
corã deo ⁊ curia celeſti q̃libet peccator in mortali
ɔſtitutus.de pe.di.i.eccła. Unde in ipſo pſeuerã
te non patent porte dignitatum regni celeſti in q̃
ſũt oẽs reges ⁊ ſacerdotes.vt dr̃ in Apoc.

Locupletari non debet

aliquis cũ alteriꝰ iniuria vł iactura. Hec regła ſũ
pta.ẽ ex.l.ff.eo.ti.iure nature. Pone caſũ.xvij.q.
vi.c.vl. Ubi dicit Aug.ꝙ qui vult ecclam facere
heredẽ totiꝰ ſue ſubſe.exheredato filio.nõ vult ipe
recipe talem hereditatez.⁊ tũc inducit exemplum
aurelij cartaginenſis epi. Item de donatõe apli
ce ſedis vbi nõ ditatur monaſteriũ.cũ iactura ca
thedralis eccłe. Concor.di.xcix.ecce.⁊.xij.q.ij.bo
ne rei.xi.q.iij.ſi quis.xxij.q.ij.primũ. Et iõ priui
legium interpretamur ne alteri enorme ꝓiudiciũ
inferat.de v̾bo.ſigni.q̃d ꝓ nouale.ix.q.iij.nũc v̾o
⁊.xv.q.ij.de eccłaſticis. Hec regula fallit in ꝑſcri
ptionibꝰ ⁊ vſucapionibꝰ.vt ꝓ te vides.⁊ in excep.
nõ numerate pecunie.que ſi infra debitũ tempuſ
nõ opponit̃.locupletat̃ petens cũ aliena iactura.
C.d̾ nõ nu.pec.l.in ɔtractibꝰ. Itẽ in expẽſis factꝭ
in re aliena.ff.de doli.excep.paulus. Sꝫ vbi ẽ au
ctoritas iuris nõ põt dici iniuria.xxiij.q.iiij.qui
peccat. Dicit̃ enĩ iniuria q̃ſi ɔtra iura. Qḋ ergo
dr̃ iniuria vł iactura.expone vł pro et.ſic.lxxxviij
di.c.i. Queri ſolet.ſi licet aliq̃d in meo facere.
ex q̃ alij nocumentũ ſeq̃t̃. Rñdeo. Aut īmitto vł
opus facio in alienũ.⁊ tũc nõ licet.ff.ſi ſeruitꝰ vẽ.
l.ſic.§.et ſi teſtatrix. Aut nõ īmitto nec opus facio
in alienũ. Et tũc aut id dolo facio vt noceã alteri
et tunc ꝓhibeor. Aut nõ dolo facio.ſꝫ ſolũ eo ꝓpo
ſito vt mihi ꝓſim.licet ꝑ id alteri noceam.et tunc
ñ ꝓhibeor.ff.de aqua plu.arcẽ.l.i. Et qḋ dicit hec
regula iactura.intelligas enormi. Nã ꝑuilegium
bene afferi iacturã.licet enormẽ īnferre nõ debeat
De h̾.xxv.q.ij.reſcripta. Et d̾ v̾bo.ſig.olĩ. Jo.an.
Extende.pharao locupletari voluit cũ iniuria
ꝑpli iſrahel.ẽ puuitus fuit.ꝙ autem ꝑplus iſrahel
fuerit locupletatus cũ iactura egiptioꝝ.quoꝝ va
ſa mutuata aſportauit.nõ fecit cum iniuria.ſed ſe
recõpenſando de damnis eis datis.ſicut mõ lice
ret alicꝰ bona retiere.tantũdez quantũ hꝫ de ſuo.
Item ꝙ mandato dñi hoc egit.cuius ſunt omĩa
xiiij.q.v.dixit dominus.

Mora ſua cuilibꝫ eſt no

ciua. Hec regula ſumpta ẽ.ex.l.ff.e.ti.ī ɔdẽnatõe
Pone caſum in eo q̃ eſt in mora ſoluẽdi decimaſ
quia pereunt periculo ſuo.etiam in caſu fortuito
xvi.q.i.decime. Itẽ in cõmodatario vel depoſita
rio qui fuit in mora.d̾ cõmo.c.i.d̾ depo. Bona fi
des. Itẽ ī fure.q̃ ſtatim ẽ in mora.ff.d̾ fur.ſubtra
cto. Circa hãc regulã nota.ꝙ ad hoc ꝙ dicatur
quis moroſus req̃rit̃ ꝙ ſciat ſe debere vł ſcire de
beat ꝙ interpellatꝰ fuerit a die vł hoĩe.⁊ ꝙ habue
rit poſſibilitatẽ dandi.hec habes.ff.de rebus cre.l.
ꝙ te ⁊ tũc tenet̃ moroſꝰ de caſu fortuito. et ſi res
fuiſſet ꝑitura apud dñm eodẽ mõ ſcḋm accur.lꝫ
mar.ɔtra.vt nota.in dicta.l.ꝙ te. Fortaſſis.n.do
minus rẽ vẽdidiſſet.⁊ apud aliũ ꝑiſſet.⁊ h̾ tenet
Ber. Unũ.no.ꝙ ſi debitor primo fuit in mora
ſoluẽdi.⁊ poſtea creditor ī mora recipiendi vł ecõ
uerſo vltima mora nocet.ff.de vſur.debitor. De
mora aũt ⁊ multiplici eius effectu.plene notat̃.
ff.de vſuris.l.mora. Sed nũquid mora ſemel
ɔmiſſa purgari põt. Videt̃ ꝙ nõ.xij.q.ij.longinq̃
tate ⁊.xx.q.ij.puella. Et d̾ elec.cũ in cũctis. In cõ
trariũ ꝙ poſſit purgari videt̃.xviij.di.c.i.vbi d̾ h̾
⁊ di.c.Quõ. Et de ſupplẽ.negli.ꝑla.lr̃as. So.dic
ꝙ vbi dies ꝑfigit̃ a canone vł lege penã īponente
mora purgari nõ põt.pena ei ſemel ɔmiſſa nõ pur
gatur ⁊ ſic intelligunt̃ priora iura.⁊ hec regula.⁊
hoc ẽ veꝝ niſi eadẽ lege vł canone caueat̃ in eo cãu
poſſe purgari morã et penã euitari.⁊ ſic intelligũ
tur contraria. Pena ergo ſemel ɔmiſſa nõ purga
tur niſi forte fingeret̃ nõ fuiſſe in mora.ij.q.vi.bi
duũ. Sicut ei a pena canonis nõ appellat̃.d̾ ap ɔ
ſuluit.iij.li.vi. Jo.an. Iſta regula põt multuꝫ
extendi ⁊ vtiliter. Eſt enĩ nociua mora in ſuſcipi
endis ſacramentis ꝓpter varia ꝑicula q̃ ꝑñt ɔtin
gere.ꝑcipue baptiſmꝰ maxĩe neceſſariꝰ.di.v.bap
tizari. Silr̃ in adminiſtrandis q̃ ad dantes.ne iter
ueniente modica mora inueniri nõ poſſint qui re
dimant̃.di.v.baptiſari. Silr̃ in reſtituendo vitã
da eſt mora.a lꝰs ſi valet grauiter peccat.ſm Tho.
Similr̃ in ɔtritionẽ hñdo d̾ mortalibꝰ.q̃ꝝ.nõ duꝫ
penituit.alꝰs cũ recordat̃ peccat mortaliter. Tho.
Propter qḋ dr̃ Ecci.v. Nõ tardes ɔuerti ad dñꝫ
⁊c. Silr̃ ad bñ faciendũ.⁊ ſubueniendũ neceſſita
tibꝰ alioꝝ. Math.xxv. Morã faciente ſpõſo.q̃ nõ
ſe prepárauerũt virgĩes clauſa eſt ianua. Et coruꝰ
hñs vocẽ ꝓcraſtinationis.nõ redijt ad archaꝫ Et
leuites qui fuit moroſus ĩ recedendo a ſocio.ſup
uenit maximũ ſcandalum in vxore ɔſtuprata.vt
habetur in li.iudicũ

Mutare cõſiliũ quis nõ

põt alteriꝰ detrimentũ.hec regula ſũpta eſt.ex.l.ff
eo.ti.nemo põt. Pone caſũ in electõe.viij.q.ij.di
lectiſſimi.⁊ de elec.publicatio.vbi habet̃ ꝙ publi
cato ſcrutinio electores non ꝑñt mutare vota ſua
ad aliũ eligendũ ſi regulariter vnꝰ ẽ a maiori pte

ff

electus.⁊ hoc q̃ꝛ fieret iniuria electoꝛ. Jtē in eo q̄ circa ſeruitutē alicuius iuri ſuo ceſſit.q̄ mutare nō pōt.lꝫ ſocij eius nōdum ceſſerint.ff.ꝯ ſeruitu. ruſ. p̄di.l.perfundū.⁊.C.ꝯ neg.geſ.l.vlti. Jlla igit̃ regula.ſ.qꝺ ſemel placuit.intelligit̃ ſm iſtā.qn̄.ſ. ex mutatōe volūtatꝫ vl' placiti.alteri īpedimētū vl' detrimētū affert̃,vt ibi dicet̃.et fallit ī ca.ibi,no. Jtē fallit in ſuo herede abſtinēte vl' repudiante. qui te adhuc in eodē ſtatu manēte.pōt adire.vel tempus ad deliberandū petere.C.de repu. here. l.vlti.Jo.an. Sic ⁊ cū quis donat aliquid vl' dat nō dꝫ reuocare. Si ꝯtraxit cū aliquo ſpōſalia.nō debet mutare.niſi interueniat caſus in quo liceat mutare.de quo infra in tercia pte ti.i. Dauid pꝰ q̄ ꝑmiſit dare regnū Salomoni nō mutauit cō ſilium. Saul qui ꝑmiſerat dare filiā Dauid in vxorem.⁊ mutauit conſilium male fecit. Sanſō quia soceri ſui mutuauerūt eꝰ filiū in eius detri mentū.dantes ſponſā ſuā alteri inde fecit mlta mala philiſteis.

Non ē in mora qui pōt

exceptione legitima ſe tueri. Hec regula ſūpta ē ex.ff.e.ti.nulla. Pone exemplū in dn̄o.q̄ nō req̄ ſiuit ſeruū ſuū fugitiuū infra triēniū,monachū factū. Dicit̃ eū fuiſſe in mora. Qꝺ ē verū niſi poſ ſet ſe tueri exceptione legitima puta longinq̄tatꝫ loci.xvij.q.ij.ſi quis incognitus. Et nota q̄ vt dixi in regula mora. Ad hoc vt dicat̃ quis moroſꝰ neceſſe eſt q̄ ſciat vl' ſcire debeat ſe debere. Sꝫ ille qui eſt tutꝰ exceptōe legitiā.neſcit ſe debere vl' ne ſcire debet.ergo nō ē in mora. Jtē nota q̄ dicit exceptione legitimā que eſt cum eſt obligatus in re naturali vl' ciuili. Sed obſtat exceptio.puta pa ctum de nō petendo vel ſimilis. Vel eſt obligatꝰ iure naturali tm̄.⁊ facit qꝺ circa indebitū nota.i. q.iiij.in fine. Et intelligit̃ illa exceptio legitima. que replicatione nō elidit̃. Pone exemplū. Debe bas mihi decem.feci tibi pactū,de nō petēdo. Sꝫ per metū vel tpe furoris hoc feci.tūc exceptio pa cti nō eſt legitima.quia eliditur replicatione fu roris vel metꝰ.⁊ iō diceris in mora fuiſſe Jo.an.

Nemo pōt ad impoſſibi

le obligari. Hec regula ſumpta eſt.ex.l.ff.eo.t.im poſſibilium. Scire debes q̄ impoſſibilitas eſt tri plex.iuris ⁊ facti ⁊ nature. De prima pone caſū diſtinctōe quinq̄geſimaquarta.abbati.vbi dicit̃. q̄ abbas nō pōt ſeruū facere liberū.ſcꝫ de iure.q̃ꝛ nihil habet ꝓpriū. De ſecunda.ff.de ver.obli.l. generaliter. Nō enim tenet ꝑmiſſio.ſi ꝑmiſero ti bi qꝺ eſt impoſſibile ꝯ facto.vt mōtes alpiū vltra mare deferre. Et ſi bononie ꝯſtitutus ꝑmitto me hodie tibi daturū centū rome.q̃ꝛ īpoſſibile ē ꝑmiſ ſum.nō naſcit̃ obligatio.vt hic in regula. Et eſt ex preſſum inſti.de.v.obli.§.loca.ꝑterq̄ in caſu.ff.ꝯ v.ob.l.vl. De tercia. Si dare ꝑmitto qꝺ natura dari ē poſſibile vt ſolē lunā ⁊ ſtellas vl' facere qꝺ natura eſt impoſſibile fieri.vt celū aſcendere vel digito tangere.ff.de v bo.obli.ſi ſtipuler. Huiꝰ re gule rō ſatis pꝫ.q̃ꝛ oīs obligatio aut in dando aut in faciendo ꝯſiſtit.ff.ꝯ.v.ob.l.ij. Sꝫ qꝺ nō ē ne ceſſe pōt dari vel fieri nō pōt ergo ibi ꝯſtitui neq̄ obligatio. Jtē obligatio actōēꝫ parit. Sꝫ qꝺ nō ē neceſſe pōt.obligationē parere nō pōt.⁊ ſic nec ac tionē. Jtē actio eſt ius ꝑſequendi in iudicio.qꝺ nobis debet̃. Debere aūt ē de alio habere. Sꝫ qꝺ nō eſt neceſſe pōt.de alio hr̄i nō pōt. Ergo ibi nō eſt actio.⁊ ſic nec obligatio. Et nota q̄ hec regu la hꝫ locū in matrimonio ⁊ vltimis voluntatibꝰ ⁊ ſingulis ꝯtractibꝰ.in ſententijs ⁊ p̄ceptis. Jtē in legibꝰ ⁊ conſtitutionibꝰ q̄ debent eē poſſibiles.di. iiij.erit. Eſt tn̄ in hoc differentia q̃ꝛ īpoſſibilis cō ditio appoſita in ꝯtractu.viciat ꝯtractū.inſti.ꝯ in uti.ſtipu.§.īpoſſibilis. Jn teſtamētis aūt ⁊ matri monio ob fauorē ipſoꝝ habet̃ ꝓ nō adiecto.ꝯ ꝯdi. appo.c.vl. Et qꝺ dicit hec regula de īpoſſibili.itel ligas etiā ꝯ turpi.de q̄ dicet̃ et.j.nō eſt obligatori um. Jo.gof.⁊ hoſti.in decre.cū dilecti.de do.⁊ cō tu.q̄ ſi iudex citet aliquē eo die quo īpoſſibile eſt eū ꝯpere.qꝺ nō eſt oīno inutile mandatū.imo lꝫ nō teneat̃ ꝯparere illa die ꝓpter īpoſſibilitatē.tene tur tn̄ cōparere pꝰ diē. Et pōt eſſe rō hꝰ.q̃ꝛ princi pale eſt ibi q̄ veniat. Acceſſoriū aūt q̄ tali die ve niat.principale aūt nō viciat̃ ꝓpter acceſſoriū ſed econtra. Jo.an. Et ex hac regula pōt trahi.q̄ ſi pater filio.dn̄s ſeruo.vir vxori.p̄latus ſubdito p̄cipiat illicitā.nō obligat̃ ad faciendū illud.q̃ꝛ ī poſſibile eſt de iure.xi.q.iij.ſi dn̄s.⁊.c.ſi is q̄ p̄eſt. Dicit eī lex. Jllud poſſumꝰ qꝺ de iure poſſumꝰ. ad hoc ēt.xxij.q.ij.faciat. Nō dꝫ ḡ obedire ſicut nec petrus principibꝰ ſacerdotū ꝓhibentibꝰ ſibi p̄di cationē. Sed humiliter ſe excuſare.vt fecit aſina balaam in figurā hꝰ.qꝺ habes.ij.q.vij.§.cū bala am. Cū.n.p̄cipiunt̃ plura īpoſſibilia nō tenemur Thomas.

Non eſt ſine culpa qui

rei qui ad eū nō ꝑtinet ſe immiſcet. Hec regula ſū pta ē.ex.l.ff.e.ti.culpa. Pone caſū in clerico iaci ente lapidē.di.l.clerico. Et de monacho cirurgico de homi.tua. Et in ceco ſagittante.xv.q.i.§.vt ita q̄.ibi de lamech ceco ſagitta occidente chain. Si hec regula vera eſt ḡ culpa eſt gerere aliena nego cia.⁊ ſic eſt ꝯtra.ff.de nego.geſ.l.ij.xxij.q.iiij.ſi ad peccatū. So.officiū hoc dꝫ hō hoi.xxij.q.iiij.c.ij. Et nota.q̄ ꝓprie loquēdo inter deū ⁊ hoīēꝫ eſt re ligio.xxij.q.iiij.vnuſquiſq̄. Jnter p̄latū et ſubdi tum obedientia.ij.q.vi.qui ſe ſcit. Jnter maiorē et minorē reuerentia.di.xciij.p torū. Jnter pꝛēm ⁊ filiū dilectō.v.q.v.nō oſculat̃. Jnt̃ ꝯſanguineos

pietas. Inter dn̄m ⁊ ſeruū ſuitiū. Inter patro-
nū ⁊ libertū obſequium. Inter hoīeʒ ⁊ hoīeʒ offi
cium. Nō igit̃ pōt dici ad eū nō ꝑtinere. Exēpli-
ficare etiā potes hāc regulā in īꝑito medico. et in
iudice q̄ ꝑ imꝑitiā male iudicauit. q̄ tenet̃ actōe
in factū. inq̄tū religioni iudicantis videbit̃ equū
ff. de varijs ⁊ extraor. cogni. l. ſi iudex. Quia impi
ria culpe īputat̃. i. q. i. nō eſt putanda. Si ḡ eſt in
culpa ſe īmiſcēdo. ḡ tenet̃ ꝺ caſu. quia ſemꝑ ſi cul
pa caſum ꝑuenit tenet̃ quis ꝺ caſu. ꝺ homi ꝑſbi-
ter. Io. an. ¶ Si laicus iudex iudicando clericos
malefactores. non euadit culpā. nec ēt excōicatōeʒ
ſi facit capere. incarcerare ⁊ hmōi. de ſen. excōi. vt
fame. niſi de licentia ſuoꝝ p̄latorum. Nō eſt. quia
nō ꝑtinet ad eū. ꝺ quo. j. in. iiij. pte ti. i. Simil̄r ꝑ
ſe intromittit de officio alterius. Vn̄ Ozias rex
qui voluit incēſū offerre in templo. ꝑcuſſus eſt
lepra. ij. paralip. xxvi. Similiter ad ſubditos nō
ꝑtinet repꝛhendere facta prelatoꝝ temerarie. Vn̄
in figurā oʒa qui retinuit archā dei inclinataʒ ꝑ-
cuſſus eſt. Expoſitionē figure habes. ij. q. vij. nos
ſi. Sil̄r ignorās ꝯfeſſoꝛ male facit. ꝺ pe. di.

Non firmatur tractu tē

poris qꝺ de iure ab inicio nō ſubſiſtit. Hec regu
la ſumpta ē ex. l. ff. e. ti. ꝙ ab initio. Pone caſū. i.
q. i principatus. ibi nō ꝯualeſcit ſimoniac⁹ īgreſſ⁹
Ad idem inſti. qb⁹ nō eſt ꝑmiſ. fa. te. §. ꝑterea. vbi
teſtm̄ furioſi vel īpuberis nō valet. licet poſtea ef-
ficiat̃ maioꝛ vel ſane mentis. Cōcoꝛ. ad hoc. xvi. q
iij. §. poteſt. ¶ Nota ergo ex hac regula principiū
ſpectandum. alibi habes ꝺ fine. Sʒ ꝓſequere h̄
brocardum. vt no. de elec. dudū Itē nota quod a
principio nullum eſt ipſo iure. tractu tꝑis nō cō
ualeſcere. Secus aūt ſi nō eſſet nullū. ſed annullā
dum. de poſtu. none. ij. ⁊ ꝺ elec. ꝙ ſicut. Expreſſe
contra. xij. q. ij. ſi qua de reb⁹. xvi. q. i. c. vlti. ꝺ his
q̄ fi. a p̄la. Cū nos. ff. de ritu nup. ſi quis. In oīb⁹
his dicit̃. ꝙ ꝯualeſcit quod a principio nullū erat
Solu. dic generaliter ad omnia ſupꝛadicta. ꝙ il-
lud quod ab initio nullū eſt. nō firmat̃ ſolo trac-
tu temporis. vt hic in regula. Sicut enī tꝑs non
eſt modus inducende obligatōis. x. q. iij. Quia
cognouim⁹. nec tollende. de p̄ſcrip. cām. ſic nec re
perande vt hic. ſʒ nouo ſubſequēti ꝯſenſu. Inter
dū tacito interdū exp̄ſſo. ſublata cā impedimēti.
hī vt ꝑ contraria ꝓbatur. Probat̃ hoc optīe ꝺ de
ſpon. impub. c. i. li. vi. Valent ḡ ex ſequenti ꝯſen-
ſu ex nūc. non vt ex tunc. In electōe tñ ſm̄ Ber. ſi
nulla eſt ex ſubſequēti ꝯſenſu. nō ꝯfirmat̃. ꝺ elec.
auditis. Solu. ꝯtradicit. de eo qui du. in ma. quā
pol. ꝑ adul. c. ſecundo vbi matrimoniū ꝯtractuʒ
cū ſcd̄a viuente prima. mortua prima ex nouo cō
ſenſu ꝯfirmari nō pōt. Eo. Illud ē ꝓpter īpedimē
tum ꝑpetuū. ſ. adulteriū cū īpōſalibus de facto.
vi. co. ti. c. vl. Illa ḡ q̄ de neceſſitate deſiderāt ini-
tium. vl̄ q̄ iō nō valent. quia ſubeſt in eis ꝑpetu-
um īpedimentū. nec tractu tꝑis. nec nouo ſubſe-
quente ꝯſenſu ꝯfirmant̃. vt hic ⁊ ibi. Sed ⁊ ea q̄
de neceſſitate nō reſpiciunt initiū nec ſubeſt ī eis
ꝑpetuū ſed tꝑale impedimentū ⁊ ſi non ſolo tra
ctu tꝑis ꝯfirmant̃. vt hic in regula. tamen nouo
ſubſequenti ꝯſenſu. interdū tacito interdū exp̄ſſo
ſublato impedimēto bene. vt in ꝯtrarijs. Io. an.
¶ Ex hac regula etiam ſequit̃. ꝙ id qꝺ eſt contra
ius naturale vel diuinū. ꝑ longā conſuetudineʒ
non iuſtificatur. di. viij. ꝑ totum.

Nullus pluribus vti de

fenſionib⁹ ꝓhibetur. Hec regula ſumpta eſt ex. l.
ff. eo. ti. l. nemo. Pone caſū. xiiij. q. i. Quiſquis.
Vbi negat Aug. q ꝺ dicebat. Vincē. eū facere di-
cens. ꝙ poſito. ꝙ id depꝛeēt. id facit ex cā. Et de p̄-
ſcrip. auditis. vbi allegat̃ exemptio ⁊ p̄ſcriptō. C.
de tranſac. īterpoſitas. vbi dꝛ tranſactōʒ nō tene-
re tū qꝛ metu interpoſito. tū qꝛ facta cū ſuo ꝓprio
Et ꝙ dicit regula ꝺ defenſioīb⁹. intelligas etiā cō
trarijs. xxiij. q. ij. In principio. vbi de hoc. niſi for
te ſpēaliter ius impediat. Impedit. n. ius īterdū
ꝯtrarias defenſiones ꝓponi. Pone caſū. Cōuict⁹
de mendatio in eo q̄ negat pecuniā numeratā. nō
pōt dicere ſe ſoluiſſe. C. de nō nu. pecu. aūt. ꝯtra q̄
ꝓpriā. ⁊ plures alij caſus hic ponunt̃ ibi vide. du
as aūt electōes quis ꝓſequi nō pōt ſimul. nec vna
electa redire ad aliā. ꝺ elec. vt quis li. vi. ¶ An āt
pluribꝰ actionib⁹ ſil̄ vti poſſit. nota. xij. q. ij. ī pri-
cipio. et ꝑ Inno. ⁊ Hoſt. ꝺ reſti. in integ. ꝯſtitut⁹
Itē an ꝯtraria allegās audiat̃ vt̃ ꝙ nō. xxiij. q. vij
ꝙ aūt. Et de appel. ſolicitudinē. Circa hoc nota ꝙ
quidā dixerūt indiſtīcte. allegantē ꝯtraria nō au-
diri. Alij dixerūt vt gof. Hoc verū in actoꝛe. ⁊ in
eadem inſtantia iudicij. nā ſecus in diuerſis. In
reo aūt nō habebat locū. Alij dixerūt ꝙ nō audit̃
ꝯtraria allegans in eadē inſtātia iudicij. ſʒ ſec⁹ in
diuerſis. Alij dixerūt ꝙ ſub ꝯditōne licet ꝓponere
ꝯtraria. puta. ꝓpono talē exceptōʒ in q̄ ſi ſuccubu
ero ex tūc ꝓpono talē facit ꝺ excepti. Cū venerabil̄
Verius dicas. ꝙ aut ſūt ꝯtraria q̄ ꝓponūt̃ ex ꝑn
cipio. aut ex fi. Si ex pricipio ſūt ꝯtraria. ſed ad v
nū finē tendūt. Pone caſū ꝺ p̄ſcrip. auditis. ⁊ c.
cū olim tūc ꝓponi pn̄t in eadē inſtantia. ⁊ i vnū ñ
ꝑiudicat̃ alteri. Si āt ad fi. ꝯtrariū tendūt pone
caſū de appel. ſolicitudinē. tūc ſimul vel in eadeʒ
inſtātia nō ꝓponūt̃ nec credas ꝙ in illa decretali
Veniēs. de p̄ſcrip. priuile. in eo ꝙ priuilegiū ſit ꝯ
trariū p̄ſcriptioni in eo ꝙ p̄ſcriptō. Sʒ priuile-
gij teneoꝛ erat ꝯtrarius p̄ſcriptōi. Io. an.

Non debet aliquis alte

ri⁹ odio p̄grauari. Pone caſū in filio q̄ nō excōica
tur ꝓ pctō pris. xxiij. q. iij. ſi hēs. Itē in ꝯpmiſ. ē
tibus qui nō puniunt̃ dolo ꝯpmiſſarij. ꝺ elect. ii

cōpromiſſarius.li.vi. Sed ꝯtra.diſ.lx.neminem vbi in odiū ordinātis deponit̄ ordinatus ſ; ibi n̄ ſolū fuit odium ordinātis.ſ; ⁊ delictū ordīati.q̄ ſe pmiſit ſine titulo ordīari. Itē ꝯtra.lvi.di.p totū. ibi.n. ꝓpter incōtinētiā pr̄m filij illegitimi n̄ pn̄t pmoueri.i.q.i.§. Itē pctō.vi.q.i.ſi qs.xv.q.vlti. cū multa.⁊ de here. vergentis.cū mulꝭ ſi'libꝫ.ſo. triplex eſt pena. Eternal'.ſpūalis.⁊ corpalis. qḋ pſequere.vt nota.i.q.iiij. In ſumma Jo.an.ibi ſic dicit̄. Pena eterna nūq; punit̄ vn⁹ p alio.i.q iiij.c.i.⁊.c. Jam itaq;.cūſſequen. Et de hac intelligitur illud Ezechi.xviij. Fili⁹.nō portabit iniquitatem patris nec pater filij ⁊c̄. Pena corpalis eſt duplex.quedā circa corpus.⁊ illa ſepe punit̄ vn⁹ p alio.vt.i.q.iiij.§. Itē pctōr. Quedā circa ſtatuꝫ rei.vt ſeruitus ⁊ infamia.⁊ hac eciā pūit̄ vn⁹ p alio.filius p patre.vt.vi.q.i.§.verū. Spūal' autē eſt quadruplex. Pria eſt excōicatio. Et hac n̄ punitur vnus p alio.vt.xxiij.q.iiij.ſi habes. Scda ē interdicti.⁊ hac punit̄ vnus p alio.de ſpon.nō eſt vobis. Tertia remotio ab oblatōnibꝫ.⁊ iſta ēt punitur vnus p alio.vt.xvij.q.iiij. Q̄uiror. Quarta pena ſpūalis eſt ordinis et remotio ab eo.⁊ vnus etiam punit̄ p alio.nam ꝓpter fornicatōem vl' adulterium vxoris.repellit̄ vir a pmotōe.vt.xxxiiij. di.ſi cuius. Jo.an. Extēdi pōt multū materia ex ꝑbis q̄ habent̄ in textū.§. Itē pctō ciuiū.p mlta exempla ſcripture.quō vn⁹ grauat̄ in pena odio alterius et quare.

Nō lꝫ actori quod reo

licitū nō exiſtit. Hec regula ſūpta eſt ex.l.ff.e.ti.l. non licet. Pone caſū.iiij.q.iiij.c.ij. Ibi. Accuſatores ⁊ accuſati.equa audiant̄ rōe. Et facit ad hāc regulam illa ſupra in iudicijs.⁊ qḋ ibi dixi. Formata aūt fuit hec regula p hunc modū.q2 fauorabiliores ſunt rei q; actores. Vn̄ ſi quid actori licet.multo magis reo qui fauorabilior eſt. Sed ea rōne.qua parilitas in iudicijs eſt ſeruāda.vt in regula in iudicijs. Intelligit̄ idē iuris ecōtra ſcꝫ quod non liceat reo quod nō licet actori. Nota tn̄ ꝙ reus maiores dilationes habet q; actor.⁊ reus habet deliberatorias ⁊ nō actor. Plures alios fauores quos habet re⁹ magis q; actor.ibi potes videre.in glo.hec Jo.an.

Nō preſtat impedimen

tū.qḋ de iure nō ſortit̄ effectū. Pone caſū i matrimonio.ꝙ nō tenet qḋ nō pſtat īpedimentū ſcdo. xxi.q.ij.ſi verū. In electōe que nō tenet de elec.cōgregato. Vides tn̄ in mrimonio ꝙ ſponſalia que ſunt nulla p ꝯſanguinitatē vl' affinitatē pſtāt impedimentū in ꝯſanguineis alterutri⁹.ex publice honeſtatis iuſticia. Rō eſt.q2 publice honeſtatis iuſticia inducit̄ ex ſolo ꝯſenſu. Vn̄ ex q̄ ſunt aliq ex ꝯſenſu.licet alias ſint nulla inducit̄ publice honeſtatis iuſticia. Si aūt eēnt nulla ex defectu ꝯſenſus.nō inducit̄.de ſpon.c.i.li.vi. Sicut ⁊ īpedimētū affinitatis inducit̄ ēt p coitū illegitimū.xxxv. q.iij.de inceſtis. Circa electōeꝫ ēt vides.ꝙ electio q̄ nulla ē ſcdam īpedit.de elec.auditis.qḋ n̄ pſequor.ſed dic vt ibi. Itē in lrīs pape p mēdaciū īpetratis.que lꝫ ſint nulle quo ad iuris effectum.pſtant impedimentū alijs īpetrandis.ſi de eis mentio nō fiat.de reſcrip.cetex ſ'm goſ. Et nota hanc regulā verā.niſi aliquis in penā ꝓhibeatur.hoc dico ꝓpter maleficia.que nō ſortiuntur effectū a iure.⁊ tn̄ īpedimentū pſtant ꝓmouēdis l.di.c.i.ij.⁊.iij.interdū matrimonio ꝯtrahēdo.nota.xxxiij.q.ij.§.hoc quāq;.de homi.qui pſbyteꝝ habetur eñ p infecto qḋ contra iura fit.di.x.vides. vbi de hoc Jo.an.

Nō pōt eē iuſta excuſa

tio paſtoris.ſi lupus oues comedit.⁊ paſtor neſcit. Hec regula habet̄ in decreta.de re.iu. Et ſūt vba Greg. Paſtor eſt ꝑlatus.⁊ ſic noīat̄.q2 paſcere debet vt o doctrīe exēplo bone vite.⁊ cibo terrene ſubſtātie inq;tū pōt gregē ſibi ꝯmiſſum.vn̄ in ſignum h⁹ trīo paſtori dictū fuit ter a dn̄o. Paſce oues vel agnos meos Jo.vl. De pmo cibo.di.xliij.ſit rector. De ſecūdo.di.xl. Nos q̄.§.i.p totū De tertio.xij.q.ij. Gloria.⁊.c.q2 quicquid. Debet aūt tria facere.q̄ ſignant̄ in baculo.paſtorali. Vn̄ .v. Collige.ſuſtenta.purga vaga.morbida leta.de ſacra vnc.cū veniſſent.in fi. Nec ſufficit ꝙ puniat delicta q̄ videt.ſ; ſubtiliter dꝫ inquirere tam ſubditoꝝ.ad inueniendū defectus eoꝝ.ſic debitor creditorē ſ'm Tho.in.iiij. Lup⁹ ē hereticus. Itē tyrannus q̄ iniuſte opprimit ſubditos.ac etiā publicus malus xpian⁹ q̄ trahit alios ad malū exemplo ſuo. Vel ēt diabol⁹.q̄ ſuis tēptatōibꝫ incautos deuorat.ꝯtra oēs dꝫ vigilare paſtor.

Nō ē obligatoriū cōtra

bonos mores pſtitū iuramentū. Hec regula ſumi potuit ex.l.ff.e.ti.l.ꝯtractus. Pone exēpluꝫ in eo.q̄ iurauit occidere prēm.vl' ſimile qḋ facere nō ij.q.iiij.c.i.et p totū. Itē in eo q̄ iurauit vxoreꝫ et filios expellere de iur.iu.quinta vallis. Ad idē.ff. de pac.dota.l.ꝯuenire.vbi pactū ne cū vxore agat̄ reꝝ āmotaꝝ nō valet.q2 p illud inuitant̄ mulieres ad furandū. Rōe ḡ dā regula ꝑciſe.q̄ dicit ꝙ iuramentū ſeruandū.eſt.ſi pōt ſine interitu ſalutis eterne ſeruari de iureiu.ſi vo. Nā ſi eſt contra bonos mores.nō dꝫ ſeruari nec obligat.vbig;a. Jurat quis nō ſumere clericatū vl' nō intrare religionē.⁊ hmōi.q;uis iſtud poſſet ſeruari ſine interitu ſalutis.tn̄ q2 impedit maiorē pfectū ſalutis. ſeruari nō dꝫ.ſ'm Tho. Idē i quolibꝫ.temerario iuramento.e.ti.ſicut ⁊.c.qn̄ vi vl' dolo pſtitū ē de iureiur.lꝫ.li.vi.ꝙ dic vt ꝙ metus cā.abbas.⁊.ꝓ

.q.vi.c.ij.⁊ facit ad hāc regulā ſupra in malis. ⁊c.
Non ergo tenet turpe pactū vel cōtra bonos mo
res de pac.c.vlti.ğ nec iuramentū qđ acceſſoriū ē
Et nota ꝙ deuem⁹ reb⁹ vti ad qđ ſūt inſtitute
vt.xxij.q.ij.his aūt. Sꝫ iuramentū nō eſt inſtitu
tum vt ſit vinculū iniquitatis.dicit.Aug. xxij.q.
iiij.inter cetera.ğ iniquitatē nō vinculat vł obli/
gat vt hic. Jo.an. Hic multa pñt dici đ iura/
mēto.que vide.j.in ſcđa pte. Si q̄s ğ iurat ſerua
re ſtatuta ciuitatis.intelligiť de licitis. Sic q̄s iu
rat ſuare ſecretū aliqđ.intelligiť ſi nō erit aliaſ ꝑ
iudiciū. Et ſi intellexiſſet ſeruare etiā illicita q̄ pe
terentur.tūc peccauit mortaliter. Sꝫ nō dꝫ ſuare
quia tūc etiā peccaret. Vñ herodes q̄ ꝓpter iuſiu/
randū decollari fecit baptiſtā.peſſime fecit.xxij.q.
iiij.vnuſquiſqꝫ. Dauid q̄ iurauit interficere Na
bal ſancte mutauit ꝓpoſitū.q.e. Quod dauid

Nullus ex cōſilio dum

mō fraudulentū nō fuerit obligať. Hec regła ſū/
pra eſt ex.l.ff.e.ti.l.conſilij. Rō huius regule col/
ligiť ex canone.xiij.q.i. Nō pcipiť.⁊ ex decreta.đ
arbi.cū olī.p quā exēplificare potes et ici de hoc.
Nullus.n.teneť ſeq̄ conſiliū.imo explorare debet
apud ſemetipm.an ſibi expediat nec ne. Si autē
ꝯſiliū ſit fraudulentū.bene obligať ꝯſulēs.lꝫ du/
rat rō ſupradicta ⁊ hoc rōe fraudis. Exēplifica ꝑ
canonē di.lxxxvi.tanta.⁊ de renūcia.ſane. No
ta igiť breuiter circa hoc.aut conſiliū dať circa cō
tractū vł quaſi.aut circa maleficiū vel q̄ſi. Primo
caſu ſubdiſtingue.aut nō ē fraudulentū.⁊ tūc nō
teneť.vt hic.⁊ in ſupradictis iurib⁹. Aut eſt frau
dulentū.⁊ tunc teneť actōe de dolo ipſi cui ꝯſiliū
dedit.vt.ff.de dolo.ſi cū ſcires. Vbi ille qui mihi
conſuluit.vt forte lucri ſui cauſa mutuarē debito
ri nō idoneo.teneť mihi actione de dolo. In ſecū
do caſu.ſcꝫ cū datur circa maleficiū.teneť conſu
lens.nō tamē ei.ſed illi contra quē ꝯſiliū dedit.
nec tunc teneť actione de dolo. ſed eius maleficij
nomine. Nam ſi ꝯſuluit occidi.homicida eſt.diſ.
l.ſi quis viduā.⁊ de homi.ſicut dignū. Si ꝯſulu
it ſeruo vt fugeret vel furtū faceret.teneť furti vł
ſerui corrupti.ff.de ſeruo corrup.l.prima. Si ꝯſu
luit ticio mihi iniuriam facere.teneť mihi actōe
iniuriaꝝ.de pe.di.i.nō ſolū. Differentia eſt ğ īter
mandatū ⁊ conſiliū. Nā mandator obligať mā/
dando.ſed nō ꝯſulens.ꝯſulēdo Jo.an. Ex hoc
ſequiť.ꝙ ſi quis ꝯſuluit alicui.ꝙ intret religionē
cū debitis circūſtantijs ſi inde ille nō pſeueret vł
male ſe hēat.in nullo teneť corā deo. Silr ſi q̄s
ꝯſuluit alicui vt ꝯtrahat cū tali puta interōe mo
rus.ſi inde malū ſequiť.nō ei imputať.⁊ ſic de ſi/
milib⁹. Silr in foro ꝯſcie ꝯſulēdo.nō ex toto. Sꝫ
hic dꝫ bñ cauere vt ſit ꝑitus in tali materia. alias
male ꝯſulendo nō ex toto excuſareť de ꝯſilio ma/
lo. Conſiliū Achitofel fuit peſſimū.qđ dedit abſa
loni. Conſiliū chuſi q̄ꝛuis fuerit fraudulentū q̄
ad intentionē ⁊ ꝓpoſitū Abſalonis.tñ q2 iniuſte
vſurpauerat regnū ꝯtra patrē.ideo vř male feciſ/
ſe.ij.Reg. Sed ⁊ rebecca de ꝯſilio ſuo quaſi frau
dulento quod dedit Jacob nō male fecit.familia
ri conſilio ſpūſſancti ad hoc inducta.

Nemo pōt plus iuris

trāſferre in aliū q̄ꝫ ſibi cōpetē dinoſcať. Hec re
gła ſūpra ē ex.l.ff.e.ti.l.nemo Pone caſū.i.q.vij.
dia bertū.de dōa.inter vi.⁊ vxo. Aug. Cōcor.cū
hoc qđ dicit. Nemo dat qđ nō hꝫ de iure pa. Qđ
aūt. Sꝫ cōtra de ꝯſe.di.iiij.ſolꝫ.vbi dat baptiſ
mū q̄ ñ hꝫ.⁊ de elec.ſuffraganeis Sol. Hoc qđ
dic regła ē generale. Illa vero ſūt ſpēalia.⁊ ſpēa
litatis rōez facile vidē poteꝝ Et iō nota Ber ī ꝑ
dicta decre. Aug.de do.inter vi.⁊.vxo.⁊c.vide ī
glo. Jo.an. Ex hac regła ſequiť ꝙ emēs rē fu/
ratā nullū ius ibi hꝫ.q2 nec q̄ vēdidit hēbat Re
cipiēs.a religioſo ſine licētia ſupioꝝ.nō pōt illud
tenē.cū ille nil hēat. Suſpēſus ab officio ꝓpť ex
cōicatōꝫ vel h⁹moi ep̄s ordinē dare pōt đ facto ſꝫ
ñ dat executōeꝫ Prelat⁹ q̄ dat auctē quā ñ hꝫ.
nil dat.

Odia reſtringi et fauo

res cōuenit āpliari. Pōe caſu in pño dicto.xxxv.
q.iij.ꝙ ſcripſi vbi priuilegiū odioſū de ꝯtrahēdo ī
gradū ꝓhibito reſtringiť.⁊ de deci.tua.vbi decie
noualiū nō accreſcunt laicis hñtib⁹ decias in feu
dum. In ſo pone caſū.xvi.q.ij.c.i.et de priui.licꝫ
li.vi. Ex ꝯcor.ad hāc regulā.xvi.q.iij.§.pōt. Si ğ
ius vł priuilegiū odioſū eſt.reſtringeť.dū ē fauo
rabile āpliandū ē. Si fauorabile ⁊ odioſū vt ma
cedoniū.ampliať.q2 illi iuri renūciari nō pōt.ff.
ad macedo. Sꝫ ⁊ ſi pť in fi. Itē extendiť nō ſolū
ad pecuniam.ſed ad rē aliā datā in fraudē.ff.e.ti.
ſed Julianus Hoſti.de pſcrip.cū ex officij.que/
rit de plato q̄ pſcripſit viſitatōꝫ.⁊ nūq̄ꝫ fuit ꝓcu/
ratus.mō petit ꝓcurationē.an ſit audiendus.et
dicit ꝙ nō. Preſcriptio.n.odioſa eſt.⁊ iō vnū ſine
altero acquiri pōt ꝑ eā nec tūc viſitatōi eſt annexa
ꝓcuratio.ſed ius cōe fauorabile. Jo.an. Exten
di pōt ſic. quia q̄ ſunt ꝓuocatiua odioꝝ.vt infer/
re ꝯtumelias.detractōes.exercere vindictas ſeueri
tas iuſticie.ſūt reſtringenda ⁊ amputāda. Et que
ſunt ꝓuocatiua fauoris ⁊ amoris.vt remiſſio in/
iuriaꝝ.obſequia īpēſa.largitas miſericordie.ſūt
amplianda. Sic dauid cū tot pſecutiones iniu/
ſtas recepiſſet a ſaule.benigne remiſit.nec voluit
vindicare cū potuit. Similiter in expulſione ſui
et cōiuratione popu i contra eū. Sic ⁊ Joſeph er
ga fratres qui vendidederāt eū.benigniſſime ſe
habuit.⁊c.

Omnis res per quas

cauſas ɔtrahit̃.p eas diſſoluit̃. Hec regula hẽt̃.
in decre.de re.iur̃. Et ſũt v̾ba Io.criſo. Peccatũ
primũ ɔmiſſum fuit p̱ femiaz.vt p̱ cām initialẽ.
⁊ p̱ vi.ꝝ vt p̱ cām cōpletiuã. Et i p̃m peccatũ diſſo
lutũ fuit p̱ femiaz.i.v̾ginẽ mariã initiatiue ɔple
tiue p̱ filiũ ei⁹. Ieſũ chriſtũ.xij.q.ij.Cũ redẽp.or
Peccatũ introductũ fuit p̱ ſenſualia mnis e di
berendo.ſ.cibũ vetitũ.⁊ ip̃m pctm̃ diſſoluit̃ p̱ ſa
cramenta q̃ conſiſtũt in ſenſibilibꝫ.hũiliter que
rendo ſalutẽ p̱ ipſa.i.q.i.multi.ibi. Sacramẽtuz
eſt. Pctm̃ actuale ɔmittit̃ corde p̱ cogitatõem
ore p̱ locutõem.ope p̱ ſenſuũ abuſionẽ. Et ip̃m
remittit̃ p̱ cordis ɔtritionẽ.oris confeſſionẽ.opis
ſatiſfactõem.que ſemp̱ requirunt̃ ſaltẽm ꝓpoſi
to.de pe.di.iij.pnia cogit. Et ſm petrũ de taranta
ſia. Sicut ſufficienter pctm̃ mortale ɔmittit̃ ſola
voluntatis cõplacẽtia.xv.q.i.nõ eſt.ita ⁊ ſufficien
ter diſſoluit̃ ſeu diſſolui põt p̱ deteſtationẽ ſolaz
voluntatis.q̃ d̾ dolor intellectual̾ abſq3 ſenſuali
dolore.de hoc.j.in.iij.pte. Item excõicatio ſolo v̾
bo põt fieri.ergo et abſolutio ab ea.p̱ regulã ĩtrã
vt arguit Io.

Poſſeſſor male fidei vl

lo tpe nõ p̄ſcribit. Pone caſũ.xxxiiij.q.ij. Si vir
go. Et d̾ p̄ſcrip.c.vl. Et hec regla vera eſt ſm leges
in p̄ſcriptõe.x.vl.xx.annoꝝ.C.de p̄ſcrip.lon.tẽp.
autẽ.male fidei. In p̄ſcriptõe aũt.xxx.vl.xl.annoꝝ
nõ requirit̃ bona fides.xvi.q.iij.§.põt.et de p̄ſcri.
vigilanti. Itẽ etiã ſm leges in p̄ſcriptõe.x.vel.xx.
annoꝝ ſufficiebat bonã fidem ab initio agnouiſſe
vt in p̄dicto.§.põt.xvi.q.iij.ſed ſm canones in oĩ
p̄ſcriptione etiã lõgi tp̃is requirit̃ bona fides. Et
nõ ſolũ ab initio p̄ſcriptõis.ſꝫ ⁊ in qualibet pte p̄
ſcriptõis dꝫ p̄ſcribẽs agnoſcere bonã fidẽ vt hic.⁊
quia leges nõ dedignant̃ ſacros canones imitari
in his que ſunt ɔtraria cõs.ptinẽtibꝫ ad ſoꝝ ɔſciẽ
ideo ille leges ſunt correcte p̱ decreta.de p̄ſcrip.c.
vl.⁊ ſtatur in hoc iure canonico. Sed vtrũ pa
pa poſſit tollere leges quo ad vtrũq3 ſoꝝ.ſunt opi.
p̱ et ɔtra. Sed dicit Io.an.ꝙ vbi papa nõ habet
tpalem iuriſdictõem nõ põt tollere leges quo ad
forũ ciuile.niſi in his in quib⁹ v̾tit̃ piculũ aĩe
cum poteſtates ſint diſtincte.xcvi.di.cũ ad veꝝ.⁊
di.x.q.m̃.vbi de hoc. In his aũt i quibꝫ v̾tit̃ picu
lũ aĩe.põt tollere q̃ ad vtrũq3 ſoꝝ. Probant̃ hec d̾
iudi.nouit.d̾ p̄ſcrip.c.vlt.et p̱ alia iura. Si q̃
ratur de eo qui cõpleta p̄ſcriptõe incipit hr̃e ma
lã fidẽ an teneatur reſtituere rẽ illã.dicit no.xiij.
q.vi.c.i.⁊.xxxiiij.q.ij.ſi v̾go.⁊ de p̄ſcrip.vigilanti
Et ɔcluſiue ibi d̾ ꝙ nõ.niſi hẽret ɔſciaz remordẽ
tem quã nõ poſſet deponere. Et aſſignat̃ ibi rõ fi
dei. Fides d̾ hic ɔſcia ſic ſumit̃.xxviij.q.i.§.ex his
Et q̃nõ multis modis ſumit̃ fides.habes.xxij.q.i.
mouet.et de ſũ.tri.⁊ fi.ca.in Rubrica. Illo tpe.
potes facere punctũ ante ⁊ p⁹ ⁊ ſic hẽbis duos in
tellectus. Primus eſt ꝙ nulla ãtiqua dieꝝ poſſeſ
ſio.ſc̃.de p̄ſcrip.vigilanti. Scd̾o eſt ꝙ nullo tpe
p̄ſcriptionis dꝫ agnoſcere malã fidẽ. Quid ſit
p̄ſcriptio.⁊ quid.vſucapio.⁊ que in eis requirant̃
et quis coꝝ effectus.hẽs plene no.xvi.q.iij.in ſũ
ma.⁊ infra in.ij.pte. Vſurarij ⁊ raptores ⁊ h⁹ nõ
p̄ſcribunt vnq̃3.nec heredes coꝝ.de quo vide in
ſecunda parte ti.i.

Sine poſſeſſione preſcri

ptio nõ ꝓcedit. Hec regula ſũpta eſt ex.l.ff.eo.ti.l.
qui in ſeruitute. Per quã etiã põt hic poni caſus
et per.c.xvi.q.iij.porro.⁊ d̾ p̄ſcriptione cãz. Quia
ſeruus cũ ab alio poſſideatur.nõ poſſidet.vt i pri
mo caſu. Hereticus et paganus vt in ſecundo lai
cus ſpũalia vt in tertio. Sciendũ aũt ꝙ poſſeſ
ſionũ.alia iuris alia facti.ali iuris et facti. Hic in
terdũ habet plurimũ iuris ⁊ minimũ facti.inter
dum aũt ecõtra. Nõ ꝓſequere.vt no.d̾ ꝓceſ.p̄bẽ
bone. Vt ergo currat p̄ſcriptio.dꝫ poſſidere de fa
cto ⁊ de iur̃. De facto planũ eſt.q2 qui nõ poſſidet
nõ p̄ſcribit. Et dꝫ poſſidere ꝓprio noĩe nõ alieno.
alꝭ ille p̄ſcriberet cui⁹ noĩe poſſideret.xvi.q.iij.de
rici. Debet etiã poſſidere de iure.q2 ad p̄ſcriptõꝫ
requirit̃ ciuilis poſſeſſio.⁊ ꝙ talis ſit pſona i quã
cadere poſſit poſſeſſio hmõi.vt p̱ inducta iura p
batur in prin.glo. Ad hoc etiã.xiiij.q.i.in princi
pio.⁊ q̃d ibi notat̃. Hoc dico.q2 laici de facto inter
dum poſſident decimas ⁊ ſpũalia.vt notat barto.
hec.xiij.q.i.in p̄ncipio. Nã vt ibi pꝫ.aliud ẽ poſ
ſidere.aliud legitime poſſidere. Nota.n.ꝙ hec
poſſeſſio facti dꝫ eſſe ɔtinua.q2 ſi interrũpat̃ poſ
ſeſſio.interrupta eſt p̄ſcriptio.xvi.q.iij.§.põt.et de
p̄ſcrip.illud. Si tñ fiat interruptio ciuiliter.puta
p̱ litis ɔteſtatõem ſm canon̄.videt̃ ꝙ ãmodo nõ
currat p̄ſcriptio.quia p̄ſumit̃ titubare ⁊ malã fi
dem hr̃e. Secus ſm leges.⁊ hoc notat Io.xvi.q.
iij.c.i. Et q̃d dicit regula d̾ poſſeſſione.itelligas et
vel de quaſi poſſeſſione.q2 incorpalia nõ poſſidẽ
tur.ſed quaſi poſſident̃.ff.de vſufruc.l.ſequit̃.§.ſi
viam. Hic etiã plura ponunt̃ de vſucapione que
ob breuitatẽ dimitto Io.an.

Pro poſſeſſore habetur

qui dolo deſijt poſſidere. Hec regula ſumpta ẽ et
l.ff.e.ti.l.qui dolo. Et pone caſum.vt li.pen.eccia
ſancte Marie. Hec regula vera eſt quo ad hoc vt
in tm̃ teneatur qui dolo deſijt poſſidere inquãtũ
poſſidens. Non tamen tenet̃ taliter.nã ɔtra poſ
ſidentem datur directa.hic aũt datur vtilis.ff.de
nota.l.electio. Item no.ꝙ hec regula hꝫ locũ i
priuato et in prelato quo ad bona ꝓpria. Si aũt
eccia deſinat poſſidere dolo prelati.nõ habet locuz
in eccleſia iſte rigor.quia delictũ pſone.c.vt ſupra
in regula. Et q̃d dixi.ꝙ qui ſine dolo deſijt poſſi
dere abſoluit̃.verũ intellige hoc.cũ a principio v

ne dolo poſſedit. puta ꝑ vſuras. ꝑ rapinā. vl' fur/
tum vel ſimili mō. etiā ſi ſine dolo deſijt poſſide/
re. puta naturali interemptōe vl' caſu vel furto vl'
violentia. nihilomin⁹ tenet̃. vt de vſur. cū tu. ⁊ d̓
rapto. ſup eo. Et facit quod dictū eſt ſupra in re.
mora. Jo. an.

Peccatū nō dimittitur

niſi reſtituat̃ ablatū. Hic ponit̃ ꝓ regula ꝟbum
Aug. qđ habet̃. xiiij. q. vi. c. i. ⁊ d̓ vſur. cū tu. Nō
aūt dicit̃ in hac regula verū intelligas. ſi illud ab
latū reſtitui poteſt vt in predictis. c. dicit̃. Si autē
res ipſa ablata reſtitui nō pōt. vl' q2 ꝯſumpta eſt.
aut ꝑdita diſtracta. aut ſine magno ſcandalo nō
pōt reſtitui res illa. reſtituit̃ eius eſtimatō etiā ſi
res illa caſu perijt. ſine culpa ſua. q2 ipſo inſtāti fu
it in mora. xvi. q. i. decime. ⁊ de cō mo. c. i. Si aūt
nec eſtimatōem reſtituere pōt q2 euidēter ē inops.
bene quidē dimittit̃ pctm̄. ſi vic3 al's ipſum peni
tet. remanet tn̄ obligatio. Et ſi poſtea ꝑuenerit ad
pinguiorē fortunā tenebit̃. ar. xvi. q. vi. ſi quis. ⁊
de ſolu. odoard⁹. Nota tn̄ ꝙ inops qui d3 ex cō
tractu. ſufficit ſi bonis cedat. C. qui bo. ce. poſ. l.
vltima. Sed inops qui d3 ex maleficio. caſtigat̃
ꝟberibus. xij. q. ij. fraternitas. Qđ g̊ dixi. ꝙ tene
tur ſi venerit ad pinguiorē fortunā. verū eſt. ſi pe
nas corporales nō ē paſſus al's ſec⁹. vt notat Ber
bm. Lau. de homici. ſicut dignū. Reſtituat̃. Qđ
dicit de reſtitutiōe. intelligas niſi is cui facienda
ē reſtitutio liberaliter remittat. i. ſine vi ſine metu
ſine fraude. quia ſatiſfactū intelligit̃ q̄litercunq3
ſatiſfaciat. ff. qui. mo. pig. vl' yptħe. ſol. l. itē libera
tur. Et qđ dico d̓ remiſſiōe. intellige niſi in his ca
ſibus in quib⁹ expſſum eſt in iure. ꝙ nō liberat re
miſſio. vt de cenſi. Exigit in fi. Eſt aūt reſtituēdū
ei a quo extortum eſt. vel heredib⁹ eius ſi extant
di. xviij. q. iii. et d̓ vſu. cū tu. His nō extātib⁹ pau/
perib⁹. vt ibi in dicto. c. Vtrū aūt excōicatō cuius
eſt res reſtituēda. fieri d3 reſtitutio dū eſt in excōi/
catione. remittit ad no. ꝑ glo. xv. q. vi. nos ſanctoꝝ
Et ſubdit. Satis poſſet dici ꝯponēdū illud in
ecctē ſacrā. quouſq3. ſ. abſoluat̃ creditor. Ablatum.
Idē intelligit̃ in dānis datis ꝑ aliquē. in q̄b⁹ nil
ꝑuenit ad eum. q2. ſ. tenet̃ damnū paſſo alias nō
remittit̃ pctm̄. Jo. an. Et q2 multū diffuſe tracta
tur materia de reſtōib⁹. in. ij. pte ti. ij. iō hic non
plus. Poteſt ad multa extendi regula iſta. et
primo q2 deus pctm̄ ſine vltione nō patit̃. vt d̓2 de
pe. di. i. ſi dauid. Jdeo nō fuit dimiſſum pctm̄ hu
mani generis. niſi facta reſtōne ſeu ſolutōe pene
in cruce ꝑ chriſtū. ps. Que nō rapui tunc exolue
bam. Et ſic de quolib3 actuali pctō. q2 cū ꝑ ipſu3
ſubtrahatur obſequiū deo debitū ꝑ ſupbiā. niſi
humilietur quis in obſequiū dei. nō remittit̃. de
pe. di. i. neminē. Sic de oblatione tamē vl' dam/
nificatione vel occiſione ⁊ hmōi. q2 oportet ſatiſ/
facere modo poſſibili.

Qui occaſionē dāni dat

damnū d3 dediſſe videtur. Hoc habetur extra de
iniur. ⁊ dam. da. c. vl. licet ſub alijs verbis. ⁊ addi
tur īmediate ſic. Secus tn̄ in illo dicendū. qui vt
nō occideret. de ꝯtingentib⁹ nil omiſit. Et in pri
cipio decreta. illius ſic dicit̃. Si culpa tua datum
eſt damnū vel iniuria irrogata ſeu alijs irroganti
bus forte opem tuliſti. aut hec imperitia tua aut
negligentia tua euenerūt. iure ſup his ſatiſfacere
te oportet. nec ignorantia te excuſat. ſi ſcire debui/
ſti ex facto tuo iniuriam veriſimiliter poſſe ꝯtinge/
re vel iacturam. hec ibi. Nota ꝙ eſt duplex oc/
caſio. ſ. data ⁊ ex iſta tenet̃. ⁊ occaſio ex ſe accepta. ⁊
ex iſta nō tenetur quis.

Peccati venia non da-

tur niſi correcto. Hec regula colligit̃ ex. c. legatur
xxiij. q. ij. et d̓ ſciſma. c. i. li. vi. per que pones caſū
Nota ꝙ differentia eſt inter delictū. peccatū. ⁊ cri
men. Peccatū idem eſt ꝙ prau⁹ actus. Delictu3
vero deſertio boni quaſi derelictū. Crimē vero pec
catum accuſatōne ⁊ damnatōe digniſſimū. lxxxi.
diſ. c. i. Frequenter tn̄ vnū ponit̃ ꝓ alio. Nota ꝙ
peccator nō ſolū delinquit in deū. ſed etiā in eccle
ſiam. Per ꝯtritionē aūt deletur pctm̄ quo ad deū
ꝑ pniam ꝟo que imponit̃ a ſacerdote in ꝯfeſſiōe.
oſtendit̃ deletū quo ad ecctām. de pe. diſ. i. ꝑ totū.
Licet aūt ꝑ ꝯtritionē ſit deletū. quo ad deum. tn̄
adhuc de crimine accuſari poteſt. xxxiij. q. ij. admo
nere. vbi de hoc. Si g̊ ſemel ꝯterit̃ ⁊ penitet. vlte/
rius non cogetur penitere. Si in iudicio accuſa/
tus abſoluit̃ vlterius nō poterit accuſari. niſi ī ca/
ſibus notatis. ij. q. vi. §. habet hoc ꝓpriū. Signat̃
ꝯtrarium ad hanc regulā diſ. iiij. denicq3. Ibi enī
datur venia nō correctis. ⁊ fit ibi mentio de ſcrapu
la carniſpriuij. Sed exponit̃ ibi venia. ideſt īpu/
nitas pene temporalis. ꝓpter ſcandalū enī vitan/
dum relinquuntur q̄nq3 crimīa impunita. vt. di.
l. vt conſtitueret̃. Jtem contra. de pe. ⁊ re. ꝙ quidā
et. c. officij. vbi datur penitentia nō correcto. i. incō
trito. Sed dic ꝙ licet imponat̃ pnīa nō tamē da/
tur remiſſio. et ideo īutilis eſt illa penitētia. quo
ad vitam eternam de pe. diſ. v. falſas. Nota etia3
ꝙ ꝓ quolibet mortali debet̃ duplex pena. ſ. eterna
ſeu infernalis. ⁊ tpalis. de pe. diſ. i. ſi peccatū Da/
uid. Hoc etiā ponūt Tho. ⁊ alij theologi. Venia
peni. tpalis interdū datur nō correcto in hac vita
inquantū. ſ. quis nō punit̃ ſeu ſatiſfacit ꝓ peccat̄3
cōmiſſis. Venia aūt pene eternalis nunquā dat̃
incōtrito. Jo. an. Sic pōt extēdi. Aut loq̄mur
de venia peccati. i. remiſſione quo ad culpā. aut q̄
ad penā. Si quo ad culpā vera ⁊ firma ſtat reg'la
iſta. quia nec culpa peccati mortalis remittit̃ ali/
cui. niſi correcto. ideſt vere penitenti ⁊ ꝯtrito. de

peni.diſ.iij.neminē.⁊.c.tres ſunt actōnes.Culpa
etiam venialis nō remittit̄ in pſenti nō peniteti
de eo.ſed in purgatorio.Si vo loquit̄ de pctō q̄
ad penā ei debitam.ſiue eternā.ſiue tpalē.adhuc
vera eſt regula.q2 pena eterna nunq̄ remittit̄ in/
corretto .i.nō cōtrito de oīb9 mortalib9.de pe.diſ.
iij.ſūt plures.Sed nec pena tpalis de mortalib9
vel venialib9 debita remittit̄ in ɔtrito.vñ indulgē
tie talib9 nō valent.q̄ ſolū ſunt de penis.Sed cō/
trito datur venia.i.remiſſio.correcto cōtrito quo
ad illa quoꝝ penitet.Nō aūt de illis venialibus
de quibus nō penitet.

Priuilegium perſonale

pſonam ſequit̄.et extinguit̄ cū pſona.Hec regla
ſumpta eſt ex.l.ff.e.titu.l.priuilegia.Pone caſuȝ.
xvij.q.i petiſti.⁊ de auto.⁊ vſu.pal.c.ij.Et nota ꝙ
dicit priuilegiū.q2 ius cōmune ad vnā pſonā di/
rectum.ad omnes extenditur.diſ.lxi.miramur.⁊
de re iudica.in cauſis.Et idem in reſcriptis dire/
ctis ad pſonas.q2 cū pſonis extinguūtur.de offi.
deleg.quoniā.Sic ⁊ pacta pſonalia ̓pſonas non
tranſgrediunt̄.de tranſactio.de cetero.Et cōpro/
miſſum nō extēditur ad heredes.niſi de ipſis caue
atur.de arbi.c.vlti.Et intelligit̄ hec regula d̄ priui
legio pſonali.ideſt pſone ɔceſſo.Idem ſi eſſet pſo
nale ex pte cōcedentis.de reſcrip.ſi gratioſe li.vi.
Priuilegiorū igit̄ aliud pſonale.aliud reale.d̄ p/
ſumptio.mandata.Si autē ſimpliciter ɔcedant̄.
an dicant̄ pſonalia an realia.dic vt notatur.xv.q.
ij.in ſumma.⁊.xvi.q.i.poſſeſſiones.Et qd̄ dicit̄
hic de priuilegio pſonali ꝙ extinguit̄ cū perſona.
idem intelligas in reali.quod ſcilicet extinguitur
extincta re.xvi.q.vij.et hoc diximus de ver.ſig.ab
batem.Quod dic verū quando ipſa loca vel res.
puta.ciuitas.eccleſia vl̄ alia loca ſacra vel ɔphana
deſtruuntur ſupioris auctoritatem.ſm Io.⁊ lau
ren.que hec no.ſup dicto.c.⁊ hoc diximus.Si au
tem deſtruatur ab hoſtib9.retinent oīa ſua priui/
legia.⁊ remanent ibi clerici.vij.q.i.paſtoralis.idē
ſi auctoritate ſupioris transferatur ad aliū locū vl̄
vniatur alteri loco.xvi.q.i.et tpis.⁊.c.ſe.Et licet
dicatur hoc priuilegiū extingui cū extinguit̄ pſo/
na.interdum etiam extinguit̄ ante ⁊ ɔpter abuſū
meretur extingui.xi.q.iij.priuilegiuȝ meret̄ amit
tere.inquit Greg.qui ɔceſſa ſibi abutitur ptāte.⁊
in caſib9 nota.in glo.⁊ diſ.xxij.renouantes.Et
nota ꝙ priuilegiū indeterminate ɔceſſum pſonam
ſeqⁱt̄ p ſe.vt in regula.i.in omni loco et tempe
Sed priuilegium ɔceſſum cū determinatione lo
ci ⁊ temporis vt in vſu ̓pallei.extra locum pſonā
non ſequitur vt de vſu pal.ex tuaꝝ.Tenor eni pri
uilegiorū attendēdus eſt ⁊ ſeruandus.de priuile.
porro.Io.an.Ex hoc ſequitur ꝙ qui obtinet ali/
quam auctoritatem ſpecialem vel gratiam ſimpli
citer a ſupiori.ſemp retinet niſi reuocetur.

Pluralis locutō duorū

numero eſt ɔtenta.Pone caſum de ɔſe.di.i.h q̄ȝ
ibi dn̄s vobiſcum duos numero ɔprehendit.d̄ p
ben.is cui li.vi.Ubi beneficiorū nomine duo in
telliguntur beneficia. Item p.l.ff.de mace.te.l
libertas.Si legetur ſeruo libertas poſt annos.de
duobus intelligit̄.Item ſi promittit̄ vl̄ legat̄
poſt dies.de duobus diebus intelligit̄.ff.de ver.
ſig.l.inter illa.Et no.ꝙ cum hic regula dicit ꝙ
pluralis locutio.eſt contenta numero duoꝝ.Ue
rum eſt regulariter.et vbi eodem iure vel alio iu/
re.nō adijcit̄ numerus.In cauſis igit̄ et īſtrumē
tis regulariter duo teſtes ſufficiunt.Interdū eti/
am vnus ſufficit.vbi nulli fit piudiciū.de ɔſe.di.
iiij.placuit.Et multi ſunt caſus in quib9 requirū
tur tres ad minus teſtes.Primus in depoſitōne
pecunie.Scd̄s quando impitus ſtaꝝ ɔtrahit in
ſcriptis.Tercius in inſtrumēto publico.qn̄ mu/
lier fatet̄ ſe aliquid recepiſſe ꝓ intereſſe.Item qn̄
quis vult infirmare teſtamētuȝ qd̄ fecit poſt trāſ/
curſum decennij.Item in innētario.Item in p/
uata ſcriptura vt fidem faciat.Itē quinq̄ teſtes re
quiruntur.dum ɔtractus excedit librā auri in ci/
uitate.Item in codicillis.Item in donatōe cauſa
mortis.In teſtamētis aūt cōmuniter ſeptē req/
runtur.Itē in teſtamēto ceci octo.Aliqn̄ ſuffici/
unt quinq̄.vt in teſtamēto ruſtici.vt in munici/
pijs ⁊ villis vbi eſt hoīm raritas.Aliqn̄ ſufficiūt
duo vl̄ tres.vt in teſtamēto facto inter filios ⁊ ne
potes.⁊c.ibi videre potes Io.an.

Plus ſemper cōtinet in

ſe quod eſt minus.Hec regula ſumpta eſt ex.l.ff.
eo.ti.l.in eo.Pone caſū.xxiiij.q.i.Siqs dederit.
Ubi quidā iponebāt pniam.vij.anno.quidā de
cem alij quinq̄.Et canon hanc vltimā ibi ſequi
tur.Itē in arbitris ꝓnūciantib9 quilibet diuer/
ſo numero.de arbi.c.i.li.vi.Et eſt rō huius regu/
le.quare in obſcuris ſequit̄ minimū.q2 plus ɔtinet
in ſe qd̄ eſt min9.⁊ nō ecōtra vt dictū ē ſupra i re
gula ̓in obſcuris.Et ɔcor.ad hanc regulā ſup illa
cui licet.Sed ɔtra de pben.Cui.li.vi.vbi dicit̄.
ſi mandat̄ alicui ꝓuideri de pbenda integra etiā
eo volente.ſibi nō poterit de dimidia ꝓuideri.vl̄
ſi mandet̄ ei ꝓuideri de pbenda certi valoris.ſibi
nō poterit etiā eo volēte de pbenda minoris valo
ris ꝓuideri.Sol̄.hoc facit forma mandati que ex
acta diligentia eſt ſeruāda.Itē fallit hec regula in
caſib9 vbi requirit̄ ſpēalis expſſio.vbi ̓genus qd̄
plus eſt.nō ɔtinet ſpeciem qd̄ minus eſt.vt dictū
eſt in regula generi.Item habet locum regula in
eo qd̄ plus eſt quantitate.nō in eo quod plus eſt
qualitate.quia plus qualitate non includit mi/
nus qualitate.vt in regula cui licet.Io.an.

Pôt quiſ per aliũ quod

pôt facere p̱ ſeipm̃. Pone exempla. Pôt quis iu
rare p̱ aliũ. vt. lxiij. diſ. Tibi dño. Itẽ pôt p̱ aliuz
quis ꝯtrahere matrimoniũ. ſ. p̱ pcuratorẽ ſuũ ad
hoc. ꝺ pcu. c. vl. li. vi. Hec tñ regula hʒ multas ex
ceptiones in quibꝯ nõ pôt qs facere p̱ aliũ qꝺ p̱
ſeipſum. vt in eo cui ꝯmittiṫ certũ miſteriũ. ꝺ of.
dele. c. vlti. Nõ enĩ pôt ſubdelegare niſi in hoc ha
beat ſpẽalem ꝯmiſſionem. Itẽ in pñia ſuſcipien
da. de pe. di. i. quẽ penitet. quã p̱ ſe quis ſuſcipere
debet. nõ p̱ aliũ. ſ. quo ad ꝯtritionẽ ꝛ ꝯfeſſionẽ. rõ
eſt, pudor qui eſt maxĩa pars pñie. vt ibi dicitur.
Item in eo viro q̃ p̱ ſe veniã etatis impetrat. qꝺ
p̱ ſe facere debet. Itẽ adoptare vl' arrogare nõ pt
quis p̱ alium. ff. de adop. poſt mor. l. neqꝫ. Rõ eſt.
quia adoptatio imitaṫ naturã. Itẽ fallit in iudice
qui p̱ ſe debet dare ſñiam nõ p̱ alium. niſi ſit ẽps
vel ſupior. de re. iudi. c. vl. li. vi. Itẽ in eo qui cepit
ꝯferre ſacrm̃ vnitatis vt ordĩes. bapm̃. extremaʒ
vnctionẽ. ꝯſecrationẽ euca. et hmõi. quia p̱ aliuʒ
pficere nõ pôt. di. xxiij. quorũdam. Nam vbi defi
ceret ſacerdos in medio forme ſacramẽtoꝝ. q̃ ſup
plet defectum eius totam formã debet dicere. nõ
ptem ſm theologos. Itẽ abbas p̱ ſe poteſt corrige
re monachos etiam verberando. nõ p̱ alios. maxi
me laicos. de ſen. excõ. vniuerſitatis. Itẽ dñs no
uuʒ emphiteotaʒ p̱ ſe non p̱ alios in poſſeſſionẽ
inducere debʒ. Itẽ regulariter ĩ cauſa criminali
ij. q. vi. ſi quando. Itẽ que ſunt meri imperij vel
gladij poteſtatis nõ delegãtur. ſm leges. niſi in
caſu. ff. de offi. eius cui mã. eſt iu. l. i. Secus ſm
canones de hoc nota. xxv. di. c. i. et de offi. or. ꝙ ſe
dẽ. Itẽ p̱ ſe dʒ rñdere adultus qui catheziʒaṫ nõ
p̱ aliũ. Fallit et in caſu de eletiõe. cupiẽtes li. vi.
Et ꝺ offi. leg. c. i. Et ꝺ hẽri. ca. ij. Hec igiṫ ꝛ ſĩlia
ſpẽalia ſũt. Et no. ꝙ ẽt ecõuerſo. quedã per ali
um poſſũt q̃ nõ p̱ me. Ẽps enĩ clericũ ſuũ per ali
uʒ verberare pôt clericũ tamẽ nõ p̱ ſeipſũ. lxxxvi. di
nõ liceat. Itẽ ẽps p̱ aliũ litigare dʒ nõ p̱ ſe. Itẽ
tuitioneʒ ꝛ gubernationẽ ꝛ curã pupilloꝝ. vidu
arũ peregrinoꝝ. p̱ aliũ exercere dʒ. nõ p̱ ſe. diſ. lxxx
viij. ẽps. Itẽ p̱latus cleric' hñs tpalẽ iuriſditõeʒ
audit et iudicat in cã ſanguis. nõ p̱ ſe ſed p̱ aliuʒ
ne cle. vl' mo. c. vl. li. vi. Itẽ religioſa mlĩer p̱ aliũ
pôt eſſe in iudicio. nõ p̱ ſe. Itẽ interdũ ꝯſequitur
quis p̱ alium. qꝺ p̱ ſe ꝯſequi nõ poſſet. ꝺ ꝯceſ. pre
ben. auctoritate li. vi. Et no. ꝙ id dicim̃ poſſe qꝺ
de iure poſſumus. Hanc igiṫ regulam credo lo-
qui in his que de iure ſortiuntur vel ſortiri pñt
effectum. Non igiṫ ſupabundat alia regula. j. ſcʒ
qui facit. que generaliter loquiṫ. vt etiam malefi-
cia ꝯprehendat. Et iſta loquiṫ de poteſtate facien-
di. illa de effectu iam facti. Itẽ ex iſta regula no. ꝙ
ſicut p̱ ſe poteſt quis ſe ſubſcribere. ita per alium
vt no. de re iudi. cum inter. Io. an. Pôt quis ſa
tiſfacere per alium ſicut p̱ ſe. ſi videlicet eſt in grã.
econtra poteſt mereri per ſe. ꝛ peccare. quod non
poteſt per alium.

Qui facit per alium. eſt

p̱inde ac ſi faciat p̱ ſeipʒ. hec regl'a ſũpta ẽ ex. l. ff.
eo. ti. l. qui iuſſu. pone exẽpla ꝛ ꝓſequere. vt in re
gula pôt qs. ꝛ nõ ſupabũdat iſta p̱ illam vt ibi di
xit Io. an.

Quod ſemel placuit am

plius diſplicere nõ pôt. Pone caſũ ĩ matrimonio
qꝫ cõſumatũ nõ pôt diſſolui. xxvij. q. v. horrendus
Et de iureiurã. queadmodũ. Itẽ in electo. viij. q.
ij. dilectiſſimi. In iudice. iij. q. iiij. offeraṫ. idem in
alijs oĩb'. diſ. iiij. in iſtis. Fallit interdum hec re-
gula. ex caſu ſuperuenienti. vel de nouo ad notici
am peruenienti. de electio. vt circa li. vi. quia que
de nouo emergunt. indigent auxilio. de offi. dele.
inſinouãte. Item fallit in omnibus caſibus in q̃
bus permittitur a iure penitere vel variare. ſicut
in medico quẽ licet mutare. In appellatione a q̃
licet appellanti ab appellatõne recedere. ij. q. vi. ſi
quis. In patrono laico qui pôt variare. de iurepa
tro. quod autem. In cardinali qui variat in caſu.
de electio. licet. Itẽ in moniali eo. ti. li. vi. indemni
tatibus. Item in teſtamẽto quod mutari pôt vſ-
qꝫ ad vltimum vite. xiij. q. ij. c. vltima voluntas.
etiam non obſtante pacto de non mutando. C. ꝺ
pac. l. pactum. Item in libello quẽ quis mutare
pôt vſqꝫ ad litis ꝯteſtationẽ et accuſans añ inſcri
ptionem penitet. de accu. c. licet. Item in manda-
to ꝛ ſocietate ꝛ depoſito licitum eſt penitere. inſti.
mandati. §. recte. Et de procu. c. ij. li. vi. Et regula
riter in cõtractibus innomĩatis. quod dic vt ple-
ne no. ff. de condi. ca. da. ꝛ ca. non pe. l. ſi pecuniaʒ.
Itẽ ſoluũṫ ſpõſa. ꝺ futuro p̱ ſeqñtia ſpõ. ꝺ pñti. ꝺ
ſpõ. ſi inter. Et ſpõſalia ꝺ pñti p̱ ingreſſuʒ religõis
de ꝯuer. ꝯiug. ex publico. Et ĩgreſſ' religiõis ante
annũ vl' pfeſſionẽ penitʒ ꝺ reg. ad nr̃aʒ. ꝛ pfeſſus
vnã religionẽ ẽt inuito p̱lato ĩgrediṫ ꝛ pfiteṫ artiõ
rẽ. eo. ti. l. ʒ. Et a voto ſimplici recediṫ p̱ ſeqñs mr̃i
moniũ. ꝺ vo. ꝛ vo. red. c. i. li. vi. Itẽ a voto ꝺ certa
religiõe pfitenda. recediṫ p̱ ingreſſũ alteri'. ẽt la-
tioris. ꝺ reg. q̃ poſt votũ li. vi. Itẽ fallit ĩ caſu in q̃
lʒ ĩfra triduũ penitere. ꝺ regu. ad nr̃aʒ. e. ti. ꝛ li. ꝯſti
tutionẽ. Itẽ ĩ electo. q̃ ꝯſentit electiõi ꝺ ſe facte. qui
ꝓpria aucte penitet añ ꝯfirmatõʒ. de tranſla. inter
corpalia. ſʒ Ber. In his igiṫ ꝛ ſĩlibꝯ caſibꝯ qꝺ ſel
placuit. adhuc diſplicere poterit. Et ĩcidit ĩ hãc
regulã illud generale. ꝙ null' pôt venire ꝯtra fa-
ctũ ſuũ ꝺ q̃ dic. vt. lv. di. penitẽtes. Et no. ꝙ hec re
gula nõ hʒ locũ in his q̃ imp̱banṫ a iure. vt in p̱-
dicto. c. penitẽtes. ꝺ ſo. ꝯpe. ſi diligẽti. C. de arbi. l.
i. Ubi licet ptes faciant pactum de non recedẽdo
ab arbitrio et appel'. renuncient. nihilominus re-

cedere poſſunt. Item habet locū in his que ſcien/
ter placent ⁊ nō ꝑ errorē facti. xxxviij. di. ſi quis. vñ
ↄtrahens cum ſerua. quā credit liberā pōt penite/
re. Emens auricalcū intendens emere aurū pōt re
ſcindere emptionē. Itē requirit̄ ꝙ placeat nō ſo/
lum mente ſed verbo vl̄ facto. ⁊ ꝙ alteriꝰ interſit.
Facit ad hoc regula mutare. ⁊ qđ ibi dr̄ Io. an.
¶ Quod vltimo dictū eſt. videt̄ hr̄e locū in foro
ↄtentioſo. Nā ſiquis vouerit aliquid ſola mente
tenetur quo ad deū. ſicut ſi ore vouiſſet. ¶ Exten
ditur regula ad vota et iuramēta ⁊ hmōi. q̄ ſi ſūt
iuſta non licet ꝓpria auctoritate venire ↄtra. Itez
ſi quis renūciat iuri ſuo penitere nō poteſt. vij. q.
i. q̄ꝫ ꝑiculoſum.

Quod quis mādato iu

dicis facit dolo facere nō videtur. cū habet parere
neceſſe. Hec regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. non
videt̄. Pone caſū in milite. qui de mādato iudicꝫ
occidit. xxiij. q. v. miles. in laico vel clerico. q̄ d̄ mā
dato ꝑlati capit clericū. de ſen. ex. ſi clericos li. vi.
Et hec regula vera eſt. cū iudex aliquid mādat ſu
um officiū exercēdo. ff. ad trebel. ſuo. §. cū ꝑtor. ſi
vero nō exercet officiū ſuū. nō eſt parendū niſi in
ſ reuerētie exhibitiōe. Nā interdū reſiſtere debent
officiales. de peni. di. i. nemo. Et hoc verū in atro
cioribꝫ. in quibꝫ deo magis q̄ꝫ hoībꝫ obediendū ē.
xi. q. iij. ſi dñs. In his aūt q̄ ſine dolo ↄmittuntur
etiā parens extra officiū excuſatur. ff. ad. l. acquil.
liber homo. Et nota. ꝙ ſicut dolo caret qui iudicꝫ
obtempat ꝑcepto. ita econtra dolo non caret. q̄ ꝑ/
cepto iudicis nō obtpat. ff. e. ti. l. nō pōt. Cū habe/
at. ⁊c̄. Hic redditur rō. In his ḡ in q̄bꝫ nō hꝫ neceſ/
ſe parere. vt in atrocioribꝫ. q̄ ad ſuū nō ſpectāt offi
cium. dolo nō caret. Et facit ad hoc d̄ ſen. excō. vni
uerſitatis. vbi verberans monachū. ſi eſt laicꝰ. licꝫ
illud faciat de mandato abbatis eſt excōicatꝰ. Et
nota. ꝙ dicit parere neceſſe. Sicut enī neceſſitas
excuſat a furto. de ↄſe. di. v. diſcipulos. ita ⁊ a do/
lo. vt hic. Cū ḡ nullū maleficiū ſi ſine dolo vl̄ la/
ta culpa que dolo cōparatur. xv. q. i. aliquos. ergo
⁊ a maleficio quolibet excuſat neceſſitas. Qđ in/
tellige vt dixi. cū ſ. mandat qđ ſpectat ad ſuū offi/
cium. puta occidere homicidā ſcꝫm ordinē iuris nō
peccat obediens in hoc iudici. q̄ al's peccaret graui
ter Io. an. In mal'ḡ. nō ē obediendū iudici. i. ꝑla
to. xi. q. iij. quid ḡ. In bonis obediendū eſt ſimplr̄.
ea. q. ſi dñs. in dubijs aūt ſilr̄ obediendū eſt. xxiij.
q. i. quid culpat̄ in ſi.

Que a iure cōi exhorbi

tant. nequaq̄ꝫ ſunt ad ↄſequentiā trahenda. Hec
regula ſumpta eſt ex. l. ff. eo. ti. l. qđ cōtra. Pone ca
ſū. xvi. q. i. hinc eſt. ⁊ d̄ priuil'. ſane. Et ↄcor. ad hāc
regulā. ſupra illa regula in argumentū ⁊ infra.
Quod alicui. Potes ḡ intelligere hāc reglam in
priuilegio. quia. priuilegia ſingulorū cōem legem
nō faciūt. xxvi. q. ij. nō ſtatim. Item pone in iure
velleiano. nā regulariter q̄libet intercedēdo obli/
gatur. Fallit in muliere q̄ nō trahit̄ ad ↄſequētiā
⁊ idem in ſilibꝫ. ¶ Et no. ꝙ ſicut ea q̄ exorbitant
a iure cōi nō ſūt trahēda ad ↄſequētiā. vt hic in re
gula. ⁊ ita nō ſunt āplianda ſed reſtringenda. vt
de fili. ꝑſbi. is qui li. vi. Facit hec regula ad queſti
onē q̄ queritur. An fratres heremitani ⁊ alij mē/
dicantes religioſi ⁊ nō mēdicantes ↄprehendant̄
in illa ↄſtōne. extrauagāti nouiter edita ꝑ bonifa/
cium octauū. que incipit. ſuꝑ cathedrā. in q̄ expri
munt̄ ſolū mīores et ꝑdicatores. Et quicq̄d alij
dicant dicendū ꝙ nō extendit̄ ad alios religioſos
mendicantes vl̄ nō. vel ad clericos ſeculares. ſꝫ ſo
lum amplectit̄ mīores ⁊ ꝑdicatores. tū q2 inten/
tio pape videt̄ hec fuiſſe. vt ꝑ verba ↄſtitutionis
apparet. tū q2 exorbitans eſt a iure cōi. ⁊ iō ad ↄſe
quentiam nō trahenda nec amplianda vt hic in
regula. Vult enī illa conſtitutio dari quartā etiā
de his de quibꝫ de iure dari nō dꝫ. ſicut de orna/
mentis relictis. ꝑ fabrica. aut. ꝑ anniuerſarijs. ſep
timo ſiue triceſimo ⁊ hmōi. puta relictis etiam ꝑ
luminaribꝫ vel certis ꝑſonis. de teſta. c. vl. Et ita
ꝓnunciatū eſt ꝑ me. et dñm Io. de monte murlo
Io. an. ¶ Nota ꝙ iſta ↄſtitutio que hic dicit̄ ex/
trauagans ſcilicet ſuꝑ cathedram. nunc eſt in cor
pore iuris ſcilicet in cle. de ſepul. dudū. Itē nota.
ꝙ poſt clemen. vterq̄ꝫ ordo. ſcꝫ minorū et ꝑdicatorū
habuit priuilegia contra illam clemen. quartam
nō ſoluendā. de qua ⁊ quō vide ſupra. de priuile/
gijs ordinis ꝑdicatorum titulo precedenti. Et in
tercia ꝑte titu. x. c. quinto. de ſepulturis.

Quod alicui gratioſe cō

cedit̄ trahi nō debet ab alijs in exemplū. Pōe exē/
pla que dixi in regula. que a iure. ſcilicet īmedia/
te poſita. et proſequere. vt ibi. et in regula priuile/
gium. Et concor. ad hanc illa alia in argumentū
Io. an. ¶ Extendi poteſt iſta cū ſuperiori. de his
que facta ſunt a ſanctis in veteri vel nouo teſtō.
ꝑter leges cōmunes. Et ad hoc facit qđ dicit gra/
tia. ij. q. vij. §. his ita reſpondet̄. Miracula marie
veteris teſtamenti ſunt admirāda. nō in exemplū
noſtre actōis trahenda. Et ponit exēpla ſamuelis
q̄ occidit Agag. ⁊ Phinees ſacerdotis q̄ occidit iu
deū coeuntē cū Madianita. danielē q̄ cū nō eſſet
iudex. diiudicauit cauſam Suſanne. Plura alia
poſſunt induci. vt Oſee qui duxit vxorem forni/
cariam. Samſonis qui ſe occidit. Abrahe cū fi/
lium ſuum quantum in ſe fuit immolauit. Moi
ſi qui egyptiū iniuriantem hebreo occidit. Heſter
regine que alienigene nupſit. Mathie qui ſorte
electus fuit. Iacob qui plures vxores ſimul habu
it. Dauid qui monomachiā cū Golia exercuit

In nouo teſtō Ambroſij qui nōdū baptizat⁹ ele-
ctus in epm fuit. Seueri q ex lanifice epō factus
fuit. Alexij q ſponſam. cū q ɔtraxerat p vba d̄ pre
ſenti dimiſit ſine aſſumptōe religionis. Zenobij
qui poſt collatōem cibi factam cū Amb. celebra-
uit. d̄ abſtinētijs miris ⁊ vigilijs. b. Dñici ⁊ Frā
ciſci. ⁊ alioꝝ qui ſunt extra cōmunes leges.

Quod ob gratiaʒ alicui

ɔcedit. nō eſt ī ei⁹ diſpēdiū retorquendū. Pone
caſum in economo. q cū in fauorē eccīe ɔſtitutus
ſit. ecciam vacantē grauare nō debe. xij. q. ij. carita
tem. Itē ī religionib⁹ nō mēdicantib⁹. de regla. ñ
ſolū. ⁊. c. ſe. li. vi. Sed ɔtra. ff. de aucto tu. l. ob
ligari. ⁊ inſti. de acti. tu. §. neqʒ. Ubi dicit̄. ꝙ pu-
pillus nō pōt adire hereditatē et locupletē. ſine tu
toris auctoritate. So. in his in quib⁹ certū ē ɔdi-
tionē pupilli effici meliorē. valet factū a pupillo.
etiā ſine tutoris auctoritate. vt ſi ferat̄ ꝓ eo ſnīa. vt
in. l. nō eo min⁹. C. de ꝓcura. In his vo in quib⁹
certū eſt ɔditōem pupilli deteriorē ɔſtitui. vt ſi ali
cui cedat actōem vł ſe obliget. factū ſuū ſine aucto
ritate tutoris nō tenet. C. de aucto. pſtan. l. ij. ⁊. iij.
In his vo in quibus dubiū eſt vel eſſe pt. an
ɔditio pupilli ɔſtituat̄ melior vł deterior vt ī he-
reditatis additione que pōt habere latentia one-
ra. factū a pupillo ſine auctoritate tutoris nō va-
let. vt in dictis ɔtrarijs. ⁊ hoc in fauorē pupilli. ne
oneribꝰ īplicet̄. ff. de acqui. here. l. more. Et hec re-
gula hʒ veritatē in ſui ɔtrario. ſ. ꝙ pena vel odiū
nō debet ɔuerti in ꝑmiū. xvi. q. i. legi. ⁊ de ſen. ex.
ſi vere. cū ſuis ɔcor. Jo. an.

Qui prior ē tēpore. poti

or eſt iure. Hec regula ſumpta ē ex. l. ff. eo. ti. l. qti
ens. Pone caſū in iure ceſſionis ⁊ ſubſcriptōnis.
diſ. xvij. c. vl. Ibi preponit̄ pri⁹ ordinat⁹ in cōſecra
tione. āt ꝑbende preponit̄ q prius īpetrat. d̄. ꝑbē.
eū cui. li. vi. In duobus ēptorib⁹ vł donatarijs. ꝑ
ponit̄ in rei vēdicatōe is cui res prius tradita fu-
it. C. de rei vē. l. quotiēs. Sʒ q̄re in h̄ vltio ca-
ſu preferetur is cui res eſt tradita primo ⁊ non is
cui res pri⁹ ē vēdita vł donata. qd̄ eſſe dʒ ſm hanc
regulā. ſol. hec regula locū hʒ ī his quoꝝ vtriuſqʒ
par eſt cā. vt in ꝑdicta. l. quotiens. ff. eo. ti. Sʒ p⁹
venditionē ⁊ ante traditionē quis remanet dñs
vēdendo. vendendo ergo ⁊ tradēdo ſcđo. potior ē
cā ſecundi vt ibi hec ꝓbant̄. tenet̄ tñ priori exemp
to ɋ̄tū ſua intereſt vt ibi. Sed p l̄ras papales qs
ſiati eſt canonic⁹. ⁊ iō in eis attendim⁹ datā. vt in
ꝑdicta decreta. eū cui. Et no. ꝙ hec regula locū hʒ
in ɔtractib⁹. ⁊ in his q duoꝝ volūtate depēdent.
Sʒ in legib⁹ ⁊ ɔſtōib⁹ que pēdent ex vni⁹ volun-
tate. ſemꝑ poſterior tollit priorē ſeu reuocat. Idē
in teſtamētꝭ. ⁊ eadē de cā. q̄r depēdet ex voluntate
vni⁹. Ad primū d̄ ɔſe. di. i. vaſa. ⁊ d̄ cogna. ſpi. c. i.
Ad ſm. xiij. q. ij. vltima volūtas. Ad primū cōtra.
xxxiij. q. ij. hoc ipſm. et. l. diſ. dño ſancto. vbi dicit ꝙ
ſtamus potius antiquo iuri q̄ʒ nouo. Sed dic vt
ibi. ⁊ vt ſupra dixi. Hec regula locū hʒ in his que
par ius hñt. Nā priuilegia ɔſiderant̄ nō ſoluʒ ex
tꝑe ſed ex cā. hīc eſt ꝙ receptus auctoritate aplica
ꝑfertur oīb⁹ alijs ante receptis alioꝝ aucte. de ꝑ
ben. hi qui li. vi. Et creditrix dotalis ꝑfertur qui
buſdā anteriorib⁹. nō tñ filijs ex priori m̄rimonio
qui agunt de dote materna. C. qui po. in pig. ha
be. l. vlti. Jo an.

Quod alicui non ſuo li

cet noīe. nec alieno licebit. Pone caſū p. c. xlvi.
di. ſicut nō ſuo. Ideo ei noīe non lʒ fen⁹ exercere.
ita nec alieno. vt ibi dr. Itē extra. d̄ falſa. ad falſa-
riorū. Sicut ꝓprio noīe nō debeo falſare l̄ras pa-
pales. ita nec alieno. Et no. ꝙ hec regula vā eſt in
malefactis. Indecens ē. n. crimē ſuū alienis cō-
modis īpendere. vt in dicto. c. ſicut nō ſuo. Hoc
dico q̄r delegatus ex delegatōe ɔgnoſcit de cā. d̄ ij
ex ꝓprio noīe cognoſcere nō poſſet. Et laic⁹ q nō pt
ꝓprio noīe tractare cām ſpūalem. tractat alieno vt
de ꝓcu. ca. i. li. vi. Itē hʒ locū regula in his. que vt
demādari poſſint requirūt ordīs adminiculū. vñ
ſicut ſuo noīe ſacerdos ſimpliciter nō criſmat in
fronte. nō ordinat ad ſacros. ita nec epi ſui māda
to. cū talia demādari nō poſſint. Et de hoc d̄ ɔſe.
eccle. vel alta. aqua. Jo. an. Nō licet fraudes.
dāna. furta. ⁊ hm̄oi facere noīe ſuo. ita nec alieno.

Que cōtra ius fiūt debēt

vtiqʒ ꝓ īfectꝭ hñi. pone exēpla. xxv. q. ij. ipiali. vbi
ſunt hec vba. Et d̄ regu. nō ſolū. li. vi. in regula
ſupra. nō ꝑſtat īpedimētuʒ. Obijciat̄ ad hāc regu
lam de m̄rimonio ɔtracto p⁹ votū ſimplex qd̄ te-
net. Et de m̄rimonio ɔtracto ɔtra īterdictū eccīe.
⁊ īter ɔpatres ex cathecīſmo tm̄. de ɔgna. ſpi. ca. ij.
li. vi. ⁊ d̄ ſnīa ſub conditōe lata. q tenet. ij. q. vi. bi
duū. Et ī eccia ɔſecrata ab alieno epō. vij. q. i. epō
Et de oīb⁹ q fieri ꝓhibent̄ ⁊ tñ facta tenēt. Item
obijcit̄ de his q fiūt ɔtra ius ⁊ poſtea ɔfirmantur
q allegata ſūt ſuꝑ in regula. nō firmat̄. So. gene
raliter dici pōt ſm Jo. qui h̄ notauit. di. x. vides
⁊ Ber. q idē no. d̄ ſpō. duoꝝ. c. penl̄. ⁊ gl̄. penl̄. hāc
regulā locū hēe ī his q hñt perpetuā ꝓhibitōnis
cāʒ contraria vo in his q tꝑalem. Ut̄ dic hanc re
gulā verā. niſi ī eodē vł alio iure tolleret̄. ⁊ ſic ītel
ligūt̄ ɔtraria vł dic. ꝙ illa nō fiūt directe ɔtra ius.
q̄r lʒ ñ aſſiſtat ius. ñ tñ plene reſiſtit ius. Et dr. C.
de legib⁹. l. nō dubiū. ꝙ ſufficit legiſlatorē aliqd
ꝓhibuiſſe. lʒ nō adiecerit. ſi contra factū fuerit. nō
valere. Et hec regula locū hʒ in his q de iure ſorti
untur effectū. nō de maleficijs q ɔtra ius fiūt. q
vtiqʒ nō habent̄ ꝓ īfectis. Et facit qd̄ dictū ē ſuꝑ.
in regula nō ꝑſtat. ⁊ illud hic adde Jo. an.

Quod oēs tangit debet ab oībꝫ approbari. Pone caſū in archiepo ꝯſecrā do. ab oībꝫ ſuffraganeis ſuis. lxvi. diſ. ca. i. In ele ctione faciēda ab oībꝫ canonicis. de elec. q2 ꝓter. ī ꝯcedendo hauſtū aq. in quo ꝯuocandi ſunt omēs qui ius hñt. ff. de aqua plu. ar. in ꝯcedēdo. Ad idē liiij. diſ. c. i. ⁊ viij. q. i. licet. Et no. ꝙ dicit id qđ tangit oēs debere approbari ab oībꝫ. ḡ nō valꝫ. qđ facit maior pars. ⁊ ſic ē ꝯtra. lxv. di. c. i. So. aut cō petit illud vt ſingul. aut vt collegio. Qđ ꝓſeque re. vt no. ꝑ Ber. ⁊ Inno. de ꝯſti. cū oēs. Fal lit aūt hec regula. in caſu inſti. de reꝝ diui. §. religi oſum. Illud aūt dicunť in aliquo collegio oēs fa cere. qđ maior ps facit. lvi. di. aplica. Interdū tñ requirunť due ptes. de elec. licet. Et eſt regula in argu. ad ꝯoēm. An papa poſſit ſtatuere inuitis a colitis. ꝙ ipſi ꝯtincant. Et hec. q. notať. di. lxxxij. ꝓpoſuiſti. Et dicit. Io. ꝙ nō. q2 caſtitas ſuaderi pt nō im̄pari. xxij. q. i. integritas. Bar. hxix. ibi ꝯtra. cuius dictū eſt penitus falſū. niſi intelligas de ꝓ mouēdis. ſed ipſe ēt de ꝓmotis intellexit. Mona chis aūt ꝓfeſſis qui renūciauerūt ꝓprie volūtati auſterior regula poſſet eis indici. ēt ipſis nō ap ꝓbantibꝫ. ſm Inno. q. hoc no. de regu. ſup eo. Et la tis eſt expſſū ō ſta. reg. c. i. li. vi. Ibi eī monialibꝫ ī dicit auſterior vita. lꝫ ñ poſſint ſine volūtate oīm ordinē mutare. ō hiſ q vi me. ve. cau. ſi. c. ſi. io. an.

Qui ſentit onus ſentire dꝫ cōmodū. ⁊ ecōtra. Hec regula ſūpta ē. ex. l. ff. e ti. l. ſm naturā. pone caſū in clerico. qui ꝓpter lap ſum retrudiť ī monaſterio ad pniam agendā. q2 res eius ꝓficient monaſterio. xvi. q. vi. de lapſis. In ſecūdo. ſ. dicto ibi ecōtra. Pone caſū in patro no. qui defenſare debet ecclīam. xvi. q. vij. filijs. in clerico qui officiari dꝫ eccie. de ꝑ ben. ſignificatum Et dicit lex. Nō eſt ferend⁹ qui lucrū amplectiť. onus aūt ſubire recuſat. C. de caduc. tol. l. vna. cō cor. ad hanc regulā. vij. q. i. ibi. ⁊ xij. q. ij. charitatē cum ſuis ꝯcor. Et nota ꝙ hec regula fallit īter dū rōne etatis vel ꝑſone. Interdū rōe nature cō tractū. Interdū ex ſpāli pacto. Primū pꝫ. C. ō. l. tutel. l. Ibi eī miores lꝫ vl. ad tutele grauamē nō ve niant ſucceſſionis emolumentū nō amittūt. Se cundū pꝫ ex. l. ff. ꝓ ſo. l. de illo. Ibi eni nō fit ꝯpē ſatio emolumenti. qđ ſoci⁹ attulit ſocietati dāno qđ intulit. īmo eo. nō obſtante damnū emendare tenetur. ⁊ eſt rō natura ꝯtract⁹. ꝯtrahiť eī ſocietas tm̄ ad lucrū. Tertiū pꝫ. ff. de pac. do. l. familie. ⁊ de pac. c. i. li. vi. Itē fallit vbi ex cā qs ꝓhibeť ab emo lumento. lꝫ onus hēat. Sic in iudice q nihil hꝫ a ptibꝫ exigere. niſi expenſas moderatas. cū ꝓficiſciť ꝓ cā. Nec tñ illas ſi ptes ſunt notabiliter paupe res. de reſcrip. ſtatutū li. vi. Io. an. Poteſt hic extendi. Qui ſentit onus pnīe et obſuatiōis mā da toꝫ. ſentiet ꝯmodū pmij. ⁊ ecōtra. qui ſentit cō modū delectationū. ſentit poſtea onus dānatōis

Qui ad agendū admit titur ad excipiendū multo magis admittēdus ē. Hec regula ſumpta eſt. ex. l. ff. eo. ti. l. inuit⁹. Po ne caſuꝫ in eo q legitīe ꝑſcripſit. q2 ſi cadit a poſſeſ ſione. dať ſibi actio. multo forti⁹ dū poſſidet. exce ptio. xvi. q. iij. §. pōt. Ad idē de ꝑſcrip. illud. Rō h⁹ regule eſt. regula quā habuiſti ſupra. cui lꝫ pl⁹ ⁊c. q2 plus eſt agere q̄ꝫ excipere. Sicut ergo lꝫ agere. multo fortius licebit excipere. Io. an.

Qui contra iura merca tur ꝑſumiť bonā fidē nō habere. Pone caſū in eo qui recipit eccleſiam de manu laici. xvi. q. vij. ſiqs deinceps. Itē in eo qui emit ſpūalia. de ſimo. nō ſatis. ⁊. i. q. i. quicūq. ⁊ in multis alijs. c. Ad idē C. de agri. ⁊ cen. l. quēadmodū. vbi qui emit aſcri pticium ſine gleba. ꝯtra legū interdicta mercať ⁊ male fidei poſſeſſor. dē. ⁊ iō. q2 talis nō ꝑſumiť ha bere bonā fidē. iō nō ꝑſcribit. vt ī ꝑdictis iuribus Contra de iurepa. cum. ſolue vt ibi. Et ſic pꝫ. ꝙ iuris ignorātia nō excuſat in ꝑſcriptōnibꝫ ⁊ vſu captonibꝫ. Io. an. Silr q ſcienť emit res furatas vl raptas. ñ hꝫ bonā fidē vñ. reť vt poſſeſſor maleſi.

Quod latenter vel per vim vl alr̄s introductū ē illicite nulla dꝫ ſtabilita te ſubſiſtere. Hec regula eſt in decre. de re. iuř. Et ſunt verba Grego. vij. Glo. ibi. Pone caſū ꝑ. l. ff qđ vi aut clā. l. i. Et ī ſeruitio ꝑſtito ꝑlato a ſub dito ꝑ vim. hoc in futuꝝ nō facit ꝑiudiciū. x. q. iij q2 cognouim⁹ ꝑ vim. Que ꝑ vim vl metū fiunt. qui pōt cadere ī ꝯſtantē viꝝ. cū de h ꝯſtiterit reuo canť. de his que vi me. ve cau. ſi. c. ſi. ī glo.

Quicquid ī ſacratiſ deo rebꝫ ⁊ epis iniuſte agiť. ꝓ ſacrilegio reputať. Hec regula eſt in decre. de re. iuř. Et ſūt vba Stepha ni pape. glo. ibi. In ſacratꝫ rebꝫ. ſiue ſit hō ſiue a ger. qui illa aufert ⁊ inuadit. ſacrilegiū ꝯmittit xvij. q. ij. Nulli. Eſt aūt multiplex gen⁹ ſacrile gij. xvij. q. iiij. ꝑ totū. ibi vide. ⁊ in ſecunda pte.

Roñi congruit vt ſucce dat in onere. qui ſubſtituitur in honore. Pone ca ſum in filio patroni herede. qui ſuccedit in hono re iuriſpatronatus. ſic in onere defendendi eccle ſiam ſuccedere debet. xvi. q. vij. filijs. Item in ꝑ lato qui ſuccedit ꝑdeceſſori in honore. ſic et in one re ſoluēdi ꝑdeceſſorꝫ debita ſuccedere dꝫ. ꝑ eccie vtilitate ꝯtracta. ō ſol. c. i. Et ꝯcor. regl̄a. ſupra. q ſentit. ⁊ qđ ibi dictū ē. h adde. Io. an. Ex hoc ſeqť ꝙ papa qui ſubſtituiť in honorē petri. īmo xpi epi in loco aploꝝ religioſi in honore ſanctoꝝ bñdicti

dñici. fran. ⁊ hmõi. ſuccedãt in onere vite ⁊ auſte-
ritatꝭ eoꝝ. di. xl. ñ. vos. ⁊ c. ñ ẽ. ⁊ di. xxxv. eccie. ⁊c.

Ratũ quis hẽre nõ põt

qḋ ipiꝰ noĩe nõ ẽ geſtũ. pone caſũ. ix. q. ij. c. i. et de
ſen. ex. cũ qs. li. vi. Sꝫ ꝯtradicit ad hãc regulã. ix. q.
ij. lugdunẽſis. xvi. q. i. c. vl. et de elec. ꝙ ſicut. In q̃
bus iuribꝫ hꝫ qs ratũ. qḋ eiꝰ noĩe nõ ẽ geſtũ. Sol.
Quidã dixerũt h̾ fallere in ſpũalibꝫ. i qbꝫ ratum
habeo ꝙ noĩe meo nõ ẽ geſtũ. ꝑ iura ꝑdicta. ⁊ hoc
no. i ꝑdicta decre. ꝙ ſicut in glo. Veriꝰ dic ꝙ ordi
natio facta a nõ ꝓprio epo. tenet q̃ ad ordinẽ. lꝫ nõ
quo ad executõꝫ de tẽp. oꝛ. ꝙ tranſla. õꝫ. ibi igiť in
c. lugdunenſis. epõ ꝓprius nõ ratificauit collatõꝫ
ordis quo ad ordinẽ. qꝛ nõ erat neceſſe. h̾ executõꝫ
ille diſpẽſatiue ꝯtulit. quã nõ habebat. Alia ẽt
iura nõ ꝓprie loquũť. de ratihabitõe h̾ d̾ quodam
nouo ꝯſenſu. q̃ ſũt valde diuerſa. ⁊ ſup hoc vide.
qḋ dictũ eſt ſupra in regula nõ firmať. An ãt vnꝰ
iudex poſſit hr̃e ratã ſniaꝫ latã ꝑ aliũ. dic vt no. ix.
q. ij. c. i. ⁊ d̾ materia huius regule. adde qḋ d̾r in ſe
quenti regula. Jo. an.

Ratihabitõꝫ retro trahi

⁊ mãdato nõ ẽ dubiũ ꝯpari. hec regl̃a ſumpta ẽ ex
l. ff. eo. ti. l. hoc iure. Pone caſũ in iudicijs. ij. q. vi
nõ ſolẽt. ⁊ de iure iu. c. vl. li. vi. Itẽ in ꝯtractibꝫ. C.
ad mace. l. vl. Et hꝫ locũ hec regula in caſu. qñ. ſcꝫ
noĩe meo eſt geſtũ. ⁊ tũc ratũ hr̃e poſſũ. ⁊ ratihabi
tio retro trahiť ⁊ mãdato ꝯparať. Vnũ no. ſi infra
certũ tps teneoꝛ aliq̃d facere. ⁊ alius infra idẽ tps
id fecit noĩe meo. hr̃e ratũ debeo. alˀs ratihabitõ ñ
ꝓdeſſet. ij. q. vi. nõ ſolẽt. Huic regule ſile ẽ qḋ dic
lex. ſ. ꝙ appellãs ꝯdẽnatꝰ de furto. ſi nõ ꝓſequitur
appellatõꝫ retro no. infa. vř. n. ratũ hr̃e ſniaꝫ. ff. d̾
his q̃ no. infa. l. furti. Jo. an. Extẽdi põt ad ma
leficia ⁊ dãna. q̃ ſi qs faciat noĩe aliꝰ dñi vł alteri
us. ⁊ ille h̾ ſentiẽs ratũ habeat. ita ẽ ⁊ teneť. ac ſi
mandaſſet. Sic ⁊ verberãs clericũ noĩe alteriꝰ. ſi
habet ratũ. efficiť excõicatus. Secꝰ ſi ꝟberat ex ſe
nõ noĩe alterius. qꝛ qui audiẽs hꝫ ratũ ⁊ gratuꝫ.
peccat q̃dẽ. ſed nõ incidit in excõicatõeꝫ. Siľr au-
diens dãna facta ⁊ furta. nõ tñ noĩe ſuo. lꝫ hẽat
rata ꝓpter odiũ illiꝰ peccat quidẽ. ſed nõ teneť ad
reſtõꝫ. ſicut teneret. ſi eius noĩe eẽt factũ cũ poſſet
obuiare. Vtrũ abſoluẽs aliquẽ a pctis. nõ hñs li-
centiam ſeu auctoritateꝫ. ſub ſpe ratihabitõis ſui
ꝑlati vere abſoluat. ſi ille poſtea hẽat ratũ. Cõiter
dicitur ꝙ non.

Semel malus ſemper

ꝑſumiť malꝰ. pone caſũ in ſemel ꝑiuro. xxij. q. v. ꝑ
iuri. In ſemel ꝯtumace. d̾ ꝑſump. ſcribã. Ad hec
diſ. xxv. c. vl. Hic ḡ ꝑſumiť eũ q̃ ſemel malꝰ fuit ſẽ
per eſſe malũ. Et põt hmõi dici ꝑſũptio hoĩs qꝛ ꝯ
tra hoĩeꝫ ſic ꝑſumiť. Põt ẽt dici ꝑſũptio facti. qꝛ
ex ſemel facto ſic ꝑſumiť. Põt dici ⁊ ꝑſumptõ iu
ris. qꝛ ius ſic ꝑſumit ex facto. vt hic vides ⁊ in iu-
ribus ſupra aſſignatis. De qbꝫ diuerſis ꝑſũptõi
bus ꝓſequere. vt no. ꝑ Jo. di. l. ferrũ. ⁊. liij. di. fra
ternitatẽ. ⁊ ꝑ Ber. de ſpõ. is q̃. Hic ḡ vides. ꝙ ꝑ-
ſumiť ex ꝑterito circa pñs ⁊ futuꝝ. Interdũ ꝑſu
miť ex ꝑſenti circa ꝑteritũ. Interdũ circa ꝑſens.
Interdũ circa futurũ. Qḋ ꝓſequere vt notať. di.
xliij. multis. ⁊. xxxiij. q. i. cũ ꝑ bellicã. de ꝑſump.
ſcribã. Licet aũt hec poſſit dici ꝑſũptio iuris. non
tñ ẽ ꝑſumptõ iur. ⁊ de iure. admittiť. n. ꝓbatõ in
cõtrariũ. ⁊ ꝓbato ꝙ penituerit. nõ dicetur ampliꝰ
malus. di. l. ferrũ. ſaluo eo qḋ d̾r de hereticis. ad
abolendã. Nota. igiť. ꝙ q̃ ſemel fuit bonꝰ ſẽꝑ
ꝑſumiť bonus. lxi. di. miramur. ⁊ d̾ ꝑſũp. mãda-
ta. Et prima facie quilibet ꝑſumiť bonꝰ. xi. q. iij. i
cunctis. d̾ ꝑſump. dudũ. Qui ãt malus eſt ſemel
ſemꝑ ꝑſumiť malꝰ. vt hic. Et ꝓcedit hec ꝑſũptio.
tũ ex ꝑſumentis natura corrupta. tũ qꝛ hũana na
tura ꝓna ẽ ad delicta. xij. q. i. oĩs etas. Jo. an.
Ex ꝑdictis nota ꝙ eſt duplex ꝑſumptio. ſ. iuris. ⁊
hec eſt ſemiprobatio eius rei de q̃ ꝑſumiť. vñ con
tra hãc admittiť ꝓbatõ in ꝯtrariũ. exẽpli gr̃a. pro
mulgata eſt aliqua ꝯſtitutõ publice. vñ q̃libet ꝑ-
ſumiť ſcire. ⁊ nõ excuſať ꝑ ꝑñs ꝯtrariũ faciendo.
Sꝫ ſi qs ꝓbet ſe iuſte ignoraſſe. puta. tunc furioſũ
fuiſſe vł longe abſentẽ elidiť illa ꝑſũptio iuris ꝑ
ꝓbationẽ. Eſt alia ꝓbatio que d̾r iuris ⁊ d̾ iure h̾ꝰ
eſt plena ꝓbatio in humano iudicio rei de q̃ ꝑſu
mitur. vt oĩno credať ſic eẽ. vñ ꝯtra eã nõ admitti
tur ꝓbatio. Exẽpli gr̃a. Que ꝑ violentiã abſolu-
tã cognita eſt. ꝑſumiť nõ virgo. vñ ſꝫm iura nõ ꝑt
inter ꝟgines ꝯſecrari. quãtũcunqꝫ fuerit aĩo retin-
tens. ⁊ ꝑ ꝑñs virgo nõ eſt. Preſumiť etiã ſemel
malus ſemꝑ malꝰ. ſ. in eo. genere mali. Et qꝛ nul
lus iudicandꝰ ẽ imemoꝛ ſue ſalutis. i. q. i. debet ex
timari penituiſſe niſi ꝑſeueret in malo. ⁊ hoc i iu
dicio anime.

Sine culpa niſi ſubſit cã

nõ eſt aliqs puniẽdꝰ. Hic poniť regula ⁊ exceptio
eiꝰ in regl̃a. pone caſũ. di. lvi. ſatis ꝑuerſũ. In ex-
ceptione pone caſũ i marito corrupto. q̃ a ꝓmotõ
ne ſine culpa repelliť. tñ ex cã ꝓpter facti defectũ. xx
xiiij. di. ſi cuiꝰ. In clico leproſo q̃ ſine cã ꝓpter ſcan-
dalũ priuať eccia. d̾ cleri. egro tua. Regl̃ariť ḡ nul
lus puniť ſine culpa. xvi. q. vij. inuẽtũ. Et ẽ rõ. qꝛ
pena ẽ menſura culpe. vbi aũt nõ extat mẽſuran
dũ. mẽſura locũ nõ hꝫ. Sñ aũt ex cã puniť qs. ſi-
ne culpa. di. xxij. renouãtes. Et nota ꝙ quinqꝫ d̾
cauſis aliqs puniť in pñti. ſꝫm mgr̃m in. iiij. Pri
ma cã purgatõis peccati. vt languidꝰ ad piſcinaꝫ.
de pe. ⁊ re. cũ infirmitas. Scḋa cã inchoãde dã-
nationis eterne. vt in Herode ⁊ Anthiocho. d̾ pe.
di. iij. ignis. Tercia cã ꝓſeruatiõis a futura cul
pa. vt Paulus. Quarta cauſa glorificatõnis dei.

ex miraculo ſecuto. vt ī ceco a natiuitate ⁊ Lazaro reſuſcitato. Quãta ad maiꝰ meriti cumulū ⁊ pmium ⁊ exēplū ceteroꝝ. vt Job Tobias. ⁊ hmōi. de pe. di. i. ſi peccā Dauid ⁊ diſ. iij. pductioꝝ.

Sciēti et cōſētiēti nō fit

ei iniuria neqꝫ dolꝰ. hec regl'a ſupra ē ex. l. ff. e. ti. l. nemo. Pone caſū in ingenuo. q̄ ſciens ⁊ ꝯſentiēs ꝯtrahit cū ſua vl' ecōuerſo. xix. q. ij. ſi q̄s ingenuꝰ In clicis q̄ ſciēter ⁊ volūtate iocoſa. ad inuicē ſe ꝑcutiūt. de ſen. ex. c. i. Itē ī eo q̄ ſciebat rē quā emebat ſuiturē debere. ff. d' act. emp. ⁊ vē. l. i. Et qd' dicit hec regula Sciēti. dic vl' ſcire debēti. Ad h. vidi. qd' dictis. Itē dic ſcienti a pricipio. Secꝰ ſi ex poſtfacto. ff. d' edi. edic. l. iuſtiſſime. Et no. ꝙ dolꝰ malus eſt oīs calliditas. fallacia. machinatio. ad circūueniendū. fallendū. decipiendū. in alterū adhibita. ſm labeonē. ff. de dolo ma. l. i. §. i. Sꝫ ſciēs nō circūuenit̄ fallit̄ vl' decipit̄. ḡ ſibi nō infert̄ dolus. Igit̄ inductus ad clericatū vl' monachatū. n̄ dicit̄ dolū paſſꝰ. qꝛ nō eſt deceptꝰ. xx. q. iij. ꝯſtituit vbi de hoc. Et qd' dicit hec regl'a. nō inferri dolū ſcienti ⁊ volēti. verū ē vt ex eo agi poſſit. Infertur tñ ita. ꝙ naſcit̄ ex eo actio ꝑ exceptōꝫ elidenda. ff. de fur. iter oēs. §. vl. Itē no. ꝙ hec regula formata eſt copulatiue. nō diſiūctiue. hec enī duo req̄runt̄ ꝯiuncti. ſ. ꝙ ſciat ⁊ ꝙ ꝯſentiat. Scienti ei ⁊ nō cōſentienti hn̄ infert̄ iniuria ⁊ dolus. xv. q. i. illd' cū ſi. Ad hāc regulā ſignat̄ ꝯtra. de ſen. ex. ꝯtingit in ꝟberāte. ſ. clericū. ſe ad hoc offerentē in ſatiſfactione iniurie facte. ab eo qꝛ excōicatꝰ eſt Solu. ꝗ̄uis nō fiat iniuria ipi clerico volēti vt ibi. fit tā n̄ iniuria ordini clicali. ⁊ ideo incidit. Itē ꝯtra. C. d' rap. virg. l. vna. vbi ſi rapio virginē etiā volentē teneoꝛ. Sed hoc iō. qꝛ id voluit in ꝑſuaſione doloſa. qd' plus ē quā violentia. ff. de ſuo corrup. l. i. Jo an. Ex hoc ſequit̄ ꝗ ſi quis opat̄ ꝑ aliquo ꝑ certo ꝑcio ſibi dando in panno ptim. vl' ad rōem xiij. vnciaꝝ ꝑ litra nō fiat ei iniuria. ex q̄ a principio ſcit quō ſibi ſoluet̄. Jacob nō ꝯmiſit dolū in emendo primogenita ab Eſau Geñ. xvij.

Semel deo dicatum nō

eſt ad vſꝰ humanos vlteriꝰ tranſferēdū. Pōe caſum. xij. q. ij. nulli. Et de reli. do. ad hoc. Ad idem xix. q. iij. q̄ ſemel. de ꝯſe. di. i. ligna. ⁊ c. veſtimenta. Et hꝫ locū hec regula. nō ſolū in re ꝓpria ſed etiā aliena ꝯſecrata. Vñ ſi aurifex hēbat calicē quem ep̄s ꝯſecrauit. āplꝰ nō reddet̄ artifici calix ipe ſed extimatio eiꝰ. Et ē caſus ſpālis in quo q̄s priuat̄ re ſua. xiiij. q. vi. cōperimꝰ Et qd' dixi d' calice. id d' q̄libet re in aīata. Secꝰ inaīata puta ī ſuo. Et ſic n̄ eſt contra. diſ. liiij. frequēs. ⁊ c. ſe. Et rō ē quā notat Jo. ſ. qꝛ in re aīata. nō fuit dolus. ſꝫ aīata. vij. q. i. ep̄s. in dioceſi. et hoc quod dictū eſt hic. ꝙ nō debet reddi intellige in eadē forma. Nā ob redēptionē captiuoꝝ ⁊ vrgētia debita calices ⁊ vaſa alia eccleſiaſtica vēdi pn̄t. ēt laicis. ꝯflata tñ ⁊ cōminuta. x. q. ij. hoc ius. Itē no. qd' dicit regula dicatū. qꝛ bona eccłe nō dicata vl' cōſecrata bene trāſeunt ad humanos vſus. ⁊ ēt ſui eccłe vēduntur laycis. vel donant̄ ad ſeruiendū. xij. q. ij. eccłaſticꝫ Itē no. ꝙ dicit ad vſꝰ. qꝛ nō ſolū ad dn̄iū laicorū. ſed nec in vſum eoꝝ tranſire dn̄t res deo dicate. de conſe. di. i. veſtimenta. Et ponit̄ ibi exēpluꝫ Balthaſarꝫ regis babilonis. qui punitꝰ fuit ꝓpter vſum vaſoꝝ tēpli. Dañ. v. Ad humanos. i. ſeculares vel ſecularium ꝑſonaꝝ. Ad idē. xij. q. ij. q̄ diuinis. Hoc iō dico qꝛ ad vſus clicorū hn̄ pn̄t reduci. de ꝯſe. di. i. ligna. Transferendū. Adde qd' dixi ſupra priuilegiū Jo. an. Ex hoc ſequit̄. ꝙ clerici. ⁊ religioſi cū ſint deo dicati nō dn̄t ſe imiſcere negocijs ſecularibus. ne cle. vel mo. c. vult. Nec ſe dare vite vitioſe ⁊ mūdo. xij. q. i. clicꝰ. ⁊ c. duo ſūt In figurā hꝰ ꝯtrariū facientib' hēs de Nadab ⁊ abiu qui offerentes ignē alienū ꝯbuſti ſunt

Tacere qui tacet. cōſenti

re videt̄. Pone. caſū. liiij. di. ſi ſuꝰ. ⁊ de ꝑſūp. nonne. Nota ꝙ q̄ tacet ꝯſentit. vt hic. ⁊ in ſupradictis iurib' votū emittit. di. xxvij. c. i. occidit. diſt. xliij. ephesijs Eſt ꝯtumax. di. lxv. c. vl. Interdū nec cōſentit nec ꝯtradicit. vt dicet̄ ſtatī in regula ſequēti Jo. an. Yſa. Ve mihi qꝛ tacui. Eſt ſimulatoꝛ. di. lxv. ſi forte. Impunitatē ꝑmittit. di. xliij. ſic rectoꝛ Offert. xx. q. v. c. i. Jo. an.

Js qui tacꝫ nō fatetur

Sed nec vtiqꝫ negare vt̄. Hec regl'a ſupra ē ex. l. ff. e. ti. l. q̄ tacet. Et no. ꝙ tacere ē qddā mediū iter exp̄ſſam voluntatē. et exp̄ſſā ꝯtradictōꝫ. Poneḡ caſū ī eo ꝯtra quē fert̄ ſnīa. q̄ tacens nō habet̄ ꝑ cōſentiēte. nec ꝑ ꝯtradicente īfra decē dies. Infra q̄s ſꝑ appellat. ij. q. vi. āterioꝝ. Itē pōe caſū ī plato q̄ tacet ex cā ꝓpter ſcandalū. d' ꝑgna. ſpi. ſup. c. Prima regula fallit. di. xxvij. c. i. et diſ. liiij. ſi ſuꝰ. ⁊. xx. q. ij. c. i. de ꝑſump. nōne. ⁊ vbicūqꝫ tacitū pactū īducit̄ a lege. Scd'a regl'a fallit ī eo q̄ ꝟbo tacet. ſed ꝯtradicit facto vl' ſigno. lxxiiij. di. c. i. Itē fallit ī his in q̄b' req̄rit̄ exp̄ſſꝰ ꝯſenſꝰ vt in adulto q̄ cathezizat̄. Itē in ſeruitute īponēda. Itē ī ꝓcuratore ꝯſtituendo. Itē in furto. ff. d' fur. q̄ phas. Itē in ſoluendo matrimonia. Itē in his caſib' q̄ habent̄. ij. q. vij. plerīqꝫ. Quid ḡ in his dices. nūquid tacens habebitur pro cōſentiente an ꝑ ꝯtradicente. Sol'. dicūt q̄dā ꝙ regl'ariter tacēs hētur ꝑ ꝯſentiente. Facit ad hoc regula ſupra īmediata q̄ tacet. Fallit aūt in caſib' nūc dictis. Vl' dic ſecundo. ꝙ aut eſt tale factū quod fieri non pōt me ꝓhibente. Pone caſum. liiij. diſ. ſi ſeruus. ⁊ tunc taciturnitas habet̄ pro conſenſu. Fallit tamen in caſib' ſupradictis. Aut eſt tale quod fieri poteſt

me ꝓhibente vel contradicente. Pone caſum. ff. de ꝯtrahen. emp. rem alienam. ⁊ tunc tac' turnitas non obeſt. ſm Io. qui hec no. di. xxvij. c. i. Vel dic tercio. ꝙ in facto concupiſcibili. honorabili. et meritorio. tacíturnitas habetur ꝓ conſenſu. vt in pri-mis iuribus. In facto autẽ qď nõ eſt ꝯcupiſcibi-le honorabile ⁊ meritoriũ. ſed onerosum. tacitur-nitas nõ habeť ꝓ conſenſu. ſed neceſſari⁹ ẽ expſſ⁹ ꝯſenſus. vt in alijs iuribꝰ. ſm Inno. Hoc addito ꝙ vbi ius in penã ſtatuit aliquẽ tacentẽ hři ꝓ cõ-ſentiente. vł ꝯfeſſo. ſic habebiť. licet factũ ſit one-roſum. Exẽplifica p̃ decreta. ď iura. calũ. c. vl. Io.

Qui ex timore facit pre-

ceptũ aliter facit ꝙ̃ debeat. ⁊ iõ iam oĩa non facit. Hec regula eſt in decre. de re. iuř. Et ſunt verba Aug. Glo. Timore. ſ. ſeruili. Hic nõ ſtat cũ cha-ritate. Eſt tñ bonus. qꝛ ſicut ſeta filũ. ita iſte timor introducit caritatẽ. ſm Aug. xxiij. q. vi. cũ p̃ timo-rem. Nõ tñ ſufficit ad ſalutẽ. de pe. di. vij. ca. vlti. Et hic timor eſt cũ q̃s tm̃ reſpicit ad penas tp̃ales vel infernales. ꝙ p̃ricipaliter ꝓpter illas vitãdas ſibi cauet a peccatis. ⁊ facit bona opa. alś nõ factu rus. Req̃riť g̃ timor filialis vł initiaľ. q̃ reſpicit ad beneplacitũ dei patris ⁊ premiũ. Iam nõ facit Glo. ar. ꝙ nõ ď factũ. qď nõ legitime fit. xxiij. q. i. pudenda. Itẽ eſt ar. ꝙ qui inuit⁹ obedit. aut rez aut meritum ꝑdit et talis obedientia aut nulla ẽ aut minima. viij. q. i. Sciendum.

Vtilius ſcandalũ naſci

ꝑmittiť ꝙ̃ veritas relinquať. hec regľa ẽ in decre-ta. de re. iuř. c. qui ſcandalizauerit. Et ſũt verba be de. Glo. ibi. Collige caſũ. xi. q. iij. inter verba. ⁊ xx ij. q. ij. primũ. Veritas que triplex eſt. ſ. vite bo ne. q̃ nũq̃ʒ omittẽda ẽ ꝓpter ſcandalũ. ⁊ ad quẽli bet ꝑtinet. Alia eſt veritas iuſticie. hec ad iudicẽ p̃ tinet. Alia diſcipline ſeu doctrine. q̃ p̃tinet ad pre latũ ⁊ doctorem. In his duabꝰ q̃ñq̃ʒ omittiť ꝓpť ſcandalũ vitandũ. di. l. vt ꝯſtitueret. Et intelligo de his que indiſpenſabilia ſunt. Et tale ius ꝯ̃cõe qď eſt indiſpenſabile ď veritas. que nunq̃ʒ ẽ deſe renda ꝓpter ſcandalũ. q̃ñ. ſ. eſt ius indiſpenſabile Sed cũ eſt ius cõe diſpenſabile qď etiã põt dici veritas. ꝓpter ſcandalũ põt dimitti. i. q. vlti. diſpẽ ſationes Ber. Intellige ſane ꝙ. ſ. veritaſ doctri ne põt aliquando dimitti ꝓpter ſcandalũ. non vt mendacium dicať. vel falſitas doceatur. qꝛ hoc nũ q̃ʒ licet. ſ; vt veritas taceať. cũ non eſt neceſſe. Sic etiã aliq̃ñ veritas iuſticie deſeriť ꝓpter ſcandaluʒ non vt iniqua ⁊ iniuſta ſnĩa deť ꝯtra innocentẽ. ſed aliq̃ñ vt reus non cõdemneť. ad vitandũ ma-ius ſcandalũ. vt ď in illo. c. vt conſtitueret. diſ. l. De iſta materia habes infra in. ij. parte.

Vtile non debet per in

utile vitiari. Põe caſũ. xij. q. ij. ſi quos ď ſuis. vbi ep̃s manumiſit ſeruũ benemeritũ. cui dedit vltra xx. ſolidos. Sed illud amplius tm̃ reuocabiť ſed non totũ. de p̃ben. dilectus. vbi ꝯfirmať factũ le-gati in vno capitulo. et non in alio. C. de dona. l. ſancimus. vbi donatio ꝓ p̃te tenet ⁊ pro p̃te non. Et nota ꝙ hoc eſt brochardicũ. ⁊ ꝓ hac p̃te fa-ciunt iura ſupra inducta. Ad idem. xxxvij. diſ. tur bat. ⁊ c. ſi quid vi. ⁊ i. q. i. nõne. ⁊ c. dñs declara-uit. xij. q. v. qꝛ. ⁊ xvj. q. iij. inter cetera. xxiij. q. iiij. quid g̃. de ꝯſe. di. iiij. ſi nõ ſanctificať. de arbi. cum tp̃e de dona. ap̃lice. inſtitu. de inuti. ſtipu. §. ꝙ ſi quis. Per hec et ſimilia ꝓbatur. ꝙ vtile p̃ inuti-le non vitiať vt dicit regula. Econtra ꝙ vtile p̃ inutile vitieť. ꝓbatur. di. ix. ſi ad ſacras. xxiij. di. quorundam. iij. q. ix. pura. et de offi. dele. cũ ſuper ff. de arbi. l. pedius. Solu. dixit bar. brix. ꝙ vtile p̃ inutile viciatur. vbi de hoc in iure inueniť ex-preſſum. Et hoc no. ipſe. iij. q. ix. pura. alś nõ viti-atur. Vel dic plenius. ꝙ regulariter vtile nõ vici atur p̃ inutile. vt hic pꝫ in regula. Vides etiã ꝙ hec pars ꝓbandi. ſ. negatiuã hic poniť ꝓ regula. Ha-bem⁹ ergo ſtare regule. niſi ſp̃alitatis rõ. vel caſ⁹ ſp̃ealis contra regulã appareat. Eſt aũt ꝯtra hanc regulam caſualiter inuenire vtile p̃ inutile vitia ri. vt in contrarijs. Et eſt ſp̃alitat; rõ. qꝛ vtile ⁊ in utile ſunt ſepabilia. vt vides in. c. quorundã. Nã ibi quidaʒ ep̃us ordinans impoſuit manũ ſuper ordinanduʒ. alius dixit verba forme. Et ſic quia materia non debet ſeparari a forma. vt ſi dicatur p̃ vnum forma. per alium exhibeatur materia. ideo ibi vtile viciatur per inutile. vt nil reputeť factuʒ Et ſimiliter. ſi vnus diceret partem forme. ⁊ ali⁹ aliam p̃tem. nil faceret. ꝓbatur optime hec ſol. ff. de aqua quotti. et eſti. l. i. §. Trebatius. Ioh. an. Nota etiã quod habetur. diſ. ix. ſi ad ſacras. i gľ. Sic opus de genere bonoꝝ vitiať vtile p̃ inutile peccati mortalis. quia illi operi non debeť premiũ ſupernũ. et hoc ideo. qꝛ inſepabilia ſunt opus bo-nuʒ et carẽtia mortalis ad hoc vt ſit meritoriuʒ.

Finis prime partis ſumme domini Antonini archiantiſtitis Florentinoꝝ. debita cura et opera (quemadmodũ et tres eiuſdeʒ partes ſequẽtes) poſt nuper factas correctiones denuo emendate. Anno legis gratie. M. cccclxxxv. Decimo kalen-das Aprilis.

Besonderes, nicht zum Text gehörendes
altes Einsatzblatt aus dem 15. Jahrh.